

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1924 május 24.

142. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fonclère-palota)

Uj héroszok

A sivatag megkínzott vándorai vagyunk mindannyian. Lábunk minden lépésnél térdig merül az izzó homokba, ziháló tüdönket a forróságtól szinte szikrázó levegő inkább gyötri, mint táplálja s kiszáradt két szemünket hasztalan furjuk bele a végtelen messzeségbe. Sehol sem zöldül föl a remény, sehol sem találunk járt utat, a kiégett levegő s az izzó homokotlan, amiben a nap lángja főzi elernyedtet testünket, nem vigasztal meg, nem üdit föl vizet ígérő párával. Vörösre égett szemünk befelé fordul s azokat a képeket vetíti ki, amiket a láz önkívülete, a gyötrődés tébolya rajzol föl a fantázia lepedőjére.

Igy várjuk mi is az isteni csodákat, az égi jeleket, melyek a jobb jövő felé vezető utakat jelölnék ki a ránkborult éjszakában. A jövő felé vezető utakat, melyek a béke országa felé sietnek, melyek nem futadnak bele a kétségbeesés zsákutcájába s nem vesznek el a gyötrődés kátyúiban. Lehet, hogy csak a tébolyig fölkinzított hasztalan vágyakozás mutatja délibáb képeit s ha még tudnánk tiszta szemmel látni s tiszta fővel gondolkodni, tudnánk és látnánk, hogy a jelenségek, a mibe görcsös két kézzel kapaszkodunk bele, sokkal inkább alkalmasak a kétségbeesés fokozására, mint a remény keltésére. De mit tehetünk mást? Az örült a világ urának hiszi magát a tébolyda zárkájában is s a kényszerzubony alatt is Napoleonnak tartja magát. Mi, világ szenvedői, a reménynek vagyunk eszelősei s összetörve, porba sújtva, az élet utolsó morzsáért viaskodva is azt hisszük, ránk fog még egyszer sütni a béke napja, leszünk mi még vendégek a természet terített asztala mellett.

Május tizenegyedikén az emberiség újra elülthelt a szabadság fáját — mondotta az új predikátor, aki a lyoni liceum katedrája mellől jut el a francia miniszterelnöki székhez. A világ a hősiességnek új ideáljeit keresi, nem a gyermekfantázia véres héroszait, nem is Carlyle tipikusan angol hőseit, hanem azokat a cselekvőket, akiket gondolataik nagyszerűsége emelt magasra a tömegek fölé, akik arra vállalkoznak, hogy a történelmet átforgatják az igazság és emberiség utmutatásai szerint s akik új Mózeseivé válnak vaksággal megvert népeiknek. Ők azok, akik felé fordulnak most a tekintetek s akikre szomjasan figyelnek sok millió szivantenna. A szak szervezeti titkár, akiből Anglia miniszterelnöke lesz, a középis-

kolai tanár, aki Philoról, a zsidó filozófusról s az alexandriai zsidó iskolákról írt könyveivel akadémiai jutalmat nyert s azután elindult fölfelé ívelő párnáján, hogy megmutassa a hazug illúziók részegjeinek az egész békepolitika fenékségét: a győző azt hiszi, hogy antik szokás szerint kötélen vonszolja legyőzött ellenfelét s észre sem veszik a valóságot, hogy mindaketten ugyanahhoz a kötélnél vannak kötve — s ha lezuhantak, a halálban nem lesz-e mindegy, hogy ki volt a vezető s ki volt a vezetett. Ő is ezek közé tartozik, aki Algirban adószedő volt s Franciaország miniszterelnöke lett, aki bár nem kapott mandátumot, mégis voltaképpen ő győzött a francia választásokon.

Az új héroszok nem kadettiskolákból nőnek ki, nem sima-

parkettről táncolnak elő, nem kastélyok lovagtermeiből lépnek ki s nem marsalbotot hordanak tarsolyukban. Az új héroszok tanári katedra mellett, műhelyek mélyéből, bányák sötétjéből, szakszervezetek irodáiból bukkannak elő, ahogy egyszer diadalmas-kodik a gondolat, amit a katedrán hirdettek, amiért műhelyekben és irodákban dolgoztak s amivel, mint kötélnél magukhoz kötötték a szenvedésben és reményben testvérüké vált milliókat. A gondolat hősei ők, a gondolaté, mely nemcsak a régi világrond hordozója, de magán a régi világronden is győzedelmeskedik.

Mi, akik azt hittük, mindannyian héroszok vagyunk, annyi hősiesség kell apusztá élethez, bizó lélekkel, tömjénes hittel, csudákat váró áhitattal fordulunk a történelem új héroszai felé.

Készülődés a hétfői összezsapásra

A kormány többségre számít — Kombinációk a horvát mandátumok igazolásáról

Beogradból jelentik: A hosszú és izgalmas válság megoldása után viszonylagos nyugalom állt be a politikai életben és a politikai körök minden érdeklődése a parlament hétfőre összehívott ülése felé fordul. Addig is inkább csak kulisszák mögötti tanácskozások folynak, amelyek az erőátcsoportosításra engednek következtetni.

A parlament összehívása már hivatalosan is megtörtént. Pénteken délelőtt a parlament tábláira kifüggesztették a hirdető ivateket, amelyek szerint a szkupstina hétfőn délelőtt 9 órakor tartja ülést. Az összehívásról a parlament titkársága külön is értesítette a képviselőket. Sok képviselő emiatt elhalasztotta a vidéken tervezett agitációs utját és Beogradban maradt, miután nagyon sok függ attól, hogy a kormánypártok és az ellenzék erőviszonya hogyan fog a mostani ülésen kialakulni.

A hétfői ülés napirendjén a következő ülést tárgysorozatának megállapítása szerepel. Minthogy pedig a napirend felveti a kérdést, már az első ülésen el fog dönteni az új kormány sorsa.

A kormány a jelek szerint a legközelebbi ülésre a Radics-párti mandátumok igazolását fogja kiáltani, amit természetesen az ellenzék is meg fog szavazni, az ellenzéki blokk mégis módot keres arra, hogy olyan szavazást provokáljon, amelyen többséget nyerhet a kormánnyal szemben. A kormánypárt körében erősen biznak abban, hogy a kormány-

nak meglesz a többsége, viszont az ellenzék is abban reménykedik, hogy sikerül leszavaznia a kormányt.

Jól informált körökben azt hiszik, hogy Pasic miniszterelnöknek újra sikerülni fog a kormány számára a többséget biztosítani azoknak a pártoknak a visszaszerzésével, amelyek korábban is támogatták a kormányt.

A Radics-párti mandátumok igazolása

Egyes verziók szerint a kormány úgy akarja az állandó többséget biztosítani, hogy nem verifikáltatja az összes Radics-párti mandátumokat, hanem csak azokat, amelyek ellen nem nyújtottak be petíciót. Ilyen mandátum tizenhét van, a többi mandátumokat pedig vagy megsemmisítik, vagy pedig parlamenti bizottságot küldenek ki a választási panaszok felülvizsgálására, úgy, hogy ezeknek igazolása halasztást szenvedne. Mindezt azonban csak kombináció; a kormány tagjai a kormány szándékairól egyelőre nem adnak felvilágosítást.

A vajdasági árviz a minisztertanács előtt

A politikai körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg a vajdasági árviz iránt is, amely pénteken a minisztertanácsot is foglalkoztatta.

A radikális-párt csütörtöki ülésén — mint utólag nyilvánosságra került — szintén szóba került a vajdasági és baranyai árvizkatasztrófa. Az ügyet Ivkovics Mom-

csilló dr., osijeki radikális képviselő tette szóvá, aki, mint munkatársunk előtt kijelentette, emiatt hívatta össze csütörtökre a radikális klub ülését. Ivkovics képviselő a múlt hét végén bejárta a baranyai előntött vidékeket és beszámolt tapasztalatairól a párt ülésén. A lakosság menekülését összehasonlította az 1914. évi drávamenti pánikszerű meneküléssel, hogy a szerb képviselők így tiszta képet nyerjenek a katasztrófa nagyságáról. Erélyesen követelte, hogy a kormány a leg-sürgősebben gondoskodjék a károsultak segélyezéséről. Ivkovics képviselő ezenkívül személyesen közbenjárt Pasic miniszterelnök-nél és a pénzügyminiszternél is az árvizsújtotta lakosság érdekében. Intervenciója folytán a kormány intézkedett, hogy a menekültek állatai a helyi kincstári birtokon takarmányt kapjanak napi tőzsdei áron.

A minisztertanács pénteki ülésén, amely 4 órától fél hétig tartott, Sztankovics Szvetozár agrárreform államtitkár referált részletesen a bácskai, bánáti és baranyai árvizkatasztrófáról. A referátum alapján a minisztertanács elhatározta, hogy az ármentesítő társulatok számára sürgősen kiutaltatja a költségvetésben erre a célra megszavazott öt és félmillió dinárt. Megbeszélést a többi szükséges intézkedéseket is, végleges határozatokat azonban ezekre nézve nem hoztak. Elhatározta még a minisztertanács, hogy Miletics Krszta földművelésügyi és Trifkovics Márkó törvényegységesítő miniszterek szombaton az árvizsújtotta területekre utaznak.

A kisantant konferenciájának időpontja

A kisantant legközelebbi prágai konferenciájával a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. Egyes lapok jelentése szerint a konferenciát, tekintettel Benes küszöbön álló amerikai utazására, prágai kezdeményezésre már június elején megtartják. Ezek a jelek azonban nagyon valószínűtlenül hangzottak, miután Romániával szemben a besszarabiai kérdés miatt nem teljes az összhang a kisantant államai között és ez esetleg a konferencia sikertelenségére vezethető.

A Bácsmegeyi Napló munkatársa kérdést intézett a konferencia időpontjára nézve Nincsićs külügyminiszterhez, aki kijelentette, hogy a konferencia időpontjáról most folynak tárgyalások Prága, Bukarest és Beograd között és így az még nincs végleg megállapítva. Bizonyos azonban, hogy még a nyár folyamán föltétlenül megtartják a kisantant-konferenciát.

Palesztinában megsértették a magyar kormányzót

Ajeruzsálemi vízművekgazgatójának letartóztatása Budapesten

Budapestről jelentik: A török kormány már régebben Tolnay Árpád budapesti mérnököt bizta meg a jeruzsálemi vízművek vezetésével. Tolnay évek óta Jeruzsálemban él, mint az ottani vízművek igazgatója.

A múlt évben Jeruzsálemban járt Szabó József, a magyar nemzeti hadsereg főhadnagya és meglátogatta a vízműveket is. Ez alkalommal Tolnay Árpád állítólag lekiacsinylően nyilatkozott a magyarországi állapotokról és amikor a főhadnagy tiltakozott ez ellen, kiutasította őt a vízművek területéről.

Tolnay Árpád nemrég Budapestre érkezett családja meglátogatására és az uccán véletlenül találkozott Szabóval, aki felismerte és nyomban átadta egy rendőrnök. Tolnayt a főkapitányságra kísérték és a főhadnagy vádjai alapján őrizetbe vették. *Kormányzósértés és nemzetgyalászás* miatt folyik ellene az eljárás.

A szuboticaí Lloyd

a kereskedelmi pörök gyorsításáért

Kereskedők küldöttsége Pavlovics István törvényszéki elnöknel

A szuboticaí Lloyd — mint már megírtuk — mozgalmat indított a kereskedelmi pörök késedelmes elintézéséből származó sérelmek orvoslására. A Lloyd ebben a kérdésben a város kereskedőit és iparosait gyűlésre hívta össze, amelyen elhatározták, hogy a sérelmeket írásba foglalják és eljuttatják az illetékes tényezőkhöz.

Pénteken délelőtt Manojlovics Vladisláv dr. a Lloyd elnöke, Klein Géza nagykereskedő, a Lloyd választmányi tagja és Damjanovics Milán titkár megjelentek Pavlovics István törvényszéki elnöknel, ahol Manojlovics Vladisláv dr. méltatta a Lloyd akciójának fontosságát az általános gazdasági élet, különösen pedig a kereskedők és iparosok helyzetére szempontjából. A Lloyd elnöke ezután átnyújtotta a törvényszéki elnöknek a Lloyd memorandumát, amely a sérelmeket sorolja fel. A memorandum rámutat arra, hogy a mai jogszolgáltatási viszonyok között, amikor

évekig is eltart egy-egy per elintézése, a hátralékos adóssok nem is gondolnak adósságuk kifizetésére. A bíróság a törvény értelmében 5 százalék kamatot ítél meg az adós terhére, holott az adós ennél sokkal nagyobb nyereséget ér el annak a pénznek a forgatásával, amivel tartozik. A kereskedők és iparosok ezért kérik, hogy gyorsítsák a kereskedelmi perek elintézését. Egyszersmind bejelentik, hogy törvényhozási úton fogják szorgalmazni, hogy a bíróságok a törvényes kamatlábon kívül, amely már nem felel meg a mai gazdasági viszonyoknak, 2 százalék havi kártérítési kamatot ítélhessenek meg.

Pavlovics István törvényszéki elnök

Nem sokáig késik már a konkordátum megkötése

Gyors eredményt várnak a bánáti apostoli adminisztrátor római tárgyalásaitól

Rodios P. Rafael bánáti apostoli adminisztrátor Rómában folytatott tárgyalásai — amelyekről röviden már beszámoltunk — a legnagyobb érdeklődést keltik bácskai egyházi körökben is. Rodios Rafael Rómába való utazása előtt megállapodott Budanovics Lajos bácskai apostoli adminisztrátorral a mindkét egyházi kerületet érintő kérdésekben és így római tárgyalásai nagyfontosságúak a bácskai katolikus egyházkerületre nézve is.

Egyházi körökből szerzett értesülésünk szerint Rodios bánáti apostoli adminisztrátor abban a memorandumban, amelyet a kongregáció konzisztoriális elé terjesztett, kiterjeszkedett a bácskai egyházkerület helyzetére és annak kívánságaira is, a pápánál lefolyt magánkihallgatása alkalmával is referálta a bánáti püspöki helynök nemcsak a bánáti, hanem a bácskai paphiány méreteiről is.

A római tárgyalások eredménye után egyházi körökben nagy megnyugvással veszik tudomásul, hogy a pápa tájékozott az itteni egyházi viszonyok felől és remélik, hogy hamarosan rendezni fogják a papnevelés ügyét is. A szuboticaí apostoli adminisztratura már terjesztett fel ebben az ügyben — és más rendezésre váró kérdésekben is — memorandumot Rómába, azonban mindaddig, amíg a Vatikán és az S. H. S. királyság között nem jön létre a

átvette a memorandumot és biztosította a küldöttséget, hogy a saját hatáskörében a legnagyobb készséggel mindent meg fog tenni a kereskedők és iparosok sérelmeinek orvoslására. Kijelentette, hogy e napokban elfoglalja állását egy a szuboticaí törvényszékhez áthelyezett törvényszéki bíró, aki kizárólag kereskedelmi perek elintézésével fog foglalkozni. Ezenkívül utasítani fogja az elnök a szuboticaí, szentai és topolai járásbírókat, hogy a kereskedelmi pereket lehetőleg gyorsan tárgyalják le.

A küldöttség tagjai megnyugvással vették tudomásul a törvényszéki elnök választát.

konkordátum, csak ideiglenesen lehet rendezni ezeket a függő ügyeket.

Rodios Rafael bánáti apostoli adminisztrátor római tárgyalásai során azt az impressziót nyerte, hogy a konkordátum megkötése most már nem késhet sokáig, annál kevésbé, mert azt úgy a jugoszláv kormány, mint a Vatikán mielőbb tető alá szeretné már hozni. Egyházi körökben sokat várnak a konkordátum megkötésétől, amivel végleges elintézését fog nyerni minden függőben levő kérdés.

A szuboticaí apostoli adminisztratura éppen ezért minden előkészületet megtesz már most arra, hogy a papnevelő intézet felállítására ne szenvedjen semmi késedelmet. Mivel azonban a paphiány egyre érezhetőbbé válik, az új szeminarium felállítására pedig még a jelek szerint távol van, a vajdasági papnevelést — mint már többször megírtuk — addig ideiglenesen idegen szeminariumokban folytatják. Rodios apostoli adminisztrátor azonban a Vatikánban ígéretet kapott arra nézve, hogy a kérdést sürgősen rendezni fogják, úgy hogy minden remény megvan arra, hogy a vajdasági katolikus papnevelés problémája hamarosan megoldódik.

Tárgyalta a bánáti apostoli adminisztrátor Rómában a szent évi zárandoklat ügyében is, Budanovics Lajos szuboticaí püspöki helynök

nevében is. Rómából még ezután várt értesítés után fogják csak végleg megállapítani a zárandoklat időpontját, amely valószínűleg a jövő tavaszra fog esni, az egyházi hatóságok azonban addig is előkészítik a zárandoklatot, amelyen előreláthatólag tömegesen fognak a katolikus hívők résztvenni.

Tilos a hólabda-kereskedelem

A kereskedelmi minisztérium rendelete

Már hónapokkal ezelőtt több ízben foglalkozott a Bácsmegyei Napló a hólabda-rendszerű kereskedelemmel, amelyet egyes külföldi és bácskai cégek újból kezdtek meghonosítani a Vajdaság területén. Rámutatunk arra, hogy az üzletszerzésnek ez a módja megkárosítja azokat, akik a hólabda-cédulákat vásárolják, mert a láncszem folytonossága a vevők közt végül mégis megszakad valahol és az utolsó kéz a blokkért kifizetett összeget elveszti. Ettől eltekintve is a vevő sohasem tudja, hogy milyen minőségű áruhoz jut és kénytelen olyan cikket elfogadni, amelyet a kereskedő a már kifizetett blokkért küld. Súlyosan sérti a hólabda-rendszer a kereskedők érdekeit is, mert erős konkurrenciája a legális kereskedelemnek is és a vevő község nagy részét elvonja a helyi kereskedelem igénybevételétől.

A kereskedelmi minisztérium most magáévá tette a Bácsmegyei Napló álláspontját és 3475/III.—1924. szám alatt rendeletet bocsátott ki a hólabda-rendszerrel ügött kereskedelem ellen. A rendelet szerint a kereskedelmi minisztériumnak tudomására jutott, hogy a Vajdaságban több bel- és külföldi cég blokkok terjesztésével szerez magának vevőt. Megállapítja a minisztérium, hogy a kereskedelmi törvény a kereskedelemnek ezt a módját nem ismeri és konstataálja azt is, hogy a hólabda-kereskedelem sérti azoknak az érdekeit, akik a törvényben meghatározott módon folytatták üzleteiket. Ennek folytán figyelmezteti a kereskedelmi minisztérium a vajdasági hatóságokat, hogy a hólabda-kereskedelmet, amely törvényellenes akadályozza meg és a terjesztett vásárlóblokkokat kobozzák el.

A minisztérium erről a határozatáról a vajdasági hatóságokat és a kereskedelmi- és iparkamarákat is értesítette.

Enyelgés

Irtó: Móricz Zsigmond

II.

A férjet bosszantotta, hogy a felesége, a karja közt, olyan valamire gondol, amit ő nem ért, olyan valakire esetleg, aki nem ő.

Eltakart idegességgel meg is kérdezte:

— Most mondja meg, mire gondol. Az asszony nevetett.

— Nem fog örülni neki.

— Hátha . . . meg lehet elégedve, az előbb se haragudtam meg.

Az asszony komolyan nézett rá, kicsit felülről s gumyosan.

— Tudja mire gondolok? Maguk férfiak mind egyforma buták. Csak dr. Buta őszinte volt, de maga egy ravasz . . . Csakhogy jegyezze meg magának, ha maga ravasz, én is vagyok . . . Ne képzelje azt, hogy én olyan liba vagyok, akinek jól esik, ha azt mondják neki, hogy: maga szép. Én azt akarom hallani, tudja, de nem hiszem. Én egyáltalán egy szót sem hiszek egy férfinak.

— Akkor ki se nyitom a számat többet maga előtt.

— Az nem úgy van s az nem magától függ, hanem entőlem . . . Mért kérdeztem én Bóthától, hogy szép-e Ilosvayné? . . . Én tudom, hogy szép, azt nekem nem kell megmagyarázni. Én nem erre a tényre voltam kíváncsi: én azt akartam hallani, hogy egy

férfi az én fülem hallatára s én előttem merészel-e egy nőt szépségnek mondani? . . .

— Győzni akart.

— Igen: győzni, érezni a győzelmemet, hogyha nem is vagyok olyan szép, mint Ilosvayné, de van férfi s vannak férfiak, akik mellett nem is látják meg őt, vagy ha meglátják is, nem merik azt kimondani.

— És nem sikerült. — mondta a férfi kis kárörömmel.

Az asszony kicsit hallgatott.

— Sikerült . . . — mondta ajkbigygyesztve — mert nézze: mind a két férfi arcán láttam a habozást; láttam, hogy ez most azon töri a fejét, mit lesz célszerű mondani . . . Az egyik becsületesebb volt, minthogy előttem hazudni merészeljen, a másik ravaszabb volt, minthogy nekem hazudni próbáljon.

A férfi nevetett, nagyon mulattatta az asszony okossága.

— Így bizony, barátom. — mondta az asszony s megcsipette az ura állát, mint a gyerekeket, szerelmes csúcsoritással nézve az arcába — tegyük föl, hogy a férfinak megtetszik egy másik nő: azt hiszi, hogy én elvesztem azt a férfit, ha az az enyém? . . . Az a kérdés, mi van a másikkal? szépsége? tegyük föl, hogy elvitathatatlan szépség? . . . jó! . . . de nekem azonkívül még van néhány fegyverem.

— Például.

— Majd.

— No, például egyet.

— A fegyvereimet nem fogom elárulni.

— Csak egyet, hiszen sok van.

— Hát egyet: jó . . . A, nem, hagyjuk ezt . . . Nem is akarok gondolni rá.

— Hát majd én, jó? . . .

— Jó.

— Tudja melyik győz? . . . amelyiknek több az ereje.

— Nem: erőszak nem segít.

— Amelyiknek tovább van még egy fontja, mint a háboruban.

— Nem: pénz itt nem segít.

— Amelyik tovább bírja idegekkel.

— Nem: ez nem ideg-kérdés, azt nem hiszem.

— Hát akkor?

— Mit? . . . azt nem mondom meg . . .

A férfi magában befelé mosolygott. — Pedig úgy van, amelyik asszony tovább harcol, az győz . . . amelyik tud lenni a férfiert bölcs és bolond és örült és hisztérika és gyilkos és viszont önfeláldozó, tüdőszenedő, hűséges kutya és élet és halál és ezer asszony, tízezer asszony, hogy le tudja foglalni minden pillanatát a férfinak, hogy az ne tudjon nála nélkül sem élni, se létezni, so szórakozni, se magányban maradni, mert annyi lelki anyaggal telítette meg az asszony, hogy nem lehet magából kifüstölni s kilélekezni és meg se halni nélküle.

Az asszony csak nézte, nézte az urát, erősen összecusokott ajkakkal,

nagyon, nagyon mély s titkos mosollyal.

— És ez egy igen nagy harc, ide erő kell, ideg kell, nagy türe kell a rettenetes nagy tudatalatti elszántság, mert jaj annak a nőnek, aki azt mondja: »én nem mehetek maga után, csak maga jöhet én utánam« és aki azt mondja: »isten ments, hogy én zavarjam a maga életét szívem, én nem avatkozom a maga gondolataiba, én csak várom . . .« Az ilyen nő már elvesztette a csatát, elvesztette a férfit, de elvesztette az egész életét is, üres lesz és gyöttrődő és különböző férfiak vonulnak végig rajta mind csak addig, míg neki jól esik, mert az ilyen nő nem tud sem megfogni, sem megtartani, nem tud építeni, nem tud gyümölcsöt teremni, meddő és szomorú, a kacagó szomorúság az ő zászlaja . . .

Az asszony egyre jobban összezáródó pillákkal nézte az urát.

— Mit beszél maga?

A férfi:

— Maga helyett, szívem: most mondja meg, hogy melyik nő győz hát a kettő közül.

Az asszony:

— Amelyik jobban szeret.

A férfi:

— Igen.

Az asszony:

— És most csókoljon meg.

A férfi molhón adta a száját.

És az asszony izzóan csókolta vissza.

A fajvédők paktuma nem kell a szocialistáknak

A magyar szociáldemokrata-párt visszautasítja Wolffék ajánlatát

Budapestről jelentik: A szélső jobboldali pártok Wolff Károly vezetésével — mint a *Bácsmegyei Napló* jelentette — paktumot ajánlottak fel a szocialistáknak. Az ajánlatra most a magyar szociáldemokraták pártvezetősége nyílt választ küldött Wolfféknak és azok felkínálkozását az alábbiakban utasította vissza a pártvezetőség:

— Ez a gondolat oly groteszk és trivialis, hogy tulajdonképpen egyetlen szót sem vesztegetnénk rá, ha Anka János cikke a liberális lapokban megfelelő beállításban került volna a nyilvánosság elé. A szociáldemokrata-pártnak — és ezt most már minden félreértés elkerülése végett a legnyomatékosabban hangsúlyozzuk — az az álláspontja, hogy ha akad egy olyan tisztá szándéku és száz százalékos liberális elvi alapon álló polgári párt, amely a városokba jelenlegi uraival szemben, akik tönkretették a fővárost, fel akarja venni a küzdelmet, ezzel a párttal körülve kíván résztvenni a választási harcban. Ha ilyen tisztaszándéku polgári ellenzéki front nem tudna kialakulni, akkor a párt saját erejére támaszkodva megy a harcra, elsősorban a reakció és a korrupció ellen. Arról, hogy a szociáldemokrata-párt Wolffékkal paktumot kössön, a fenti kijelentés után — ezt minden tárgyilagosságon gondolkodó embernek be kell látnia, — szó sem lehet. Hogy még határozottabban fejezzük ki a párt álláspontját, a közelgő választási küzdelemben lehet legkevésbé szó az ilyen paktumról.

A szociáldemokrata-párt egyik képviselőtagja még az alábbi mondattal támasztotta alá a fentebbi illetékes kijelentést: — Inkább az ördöggel szövetekezünk, mint Wolffékkal!

Franciaországot nyugtalanítja

Olaszország új világpolitikai szerepe
Olaszország és a kisantant új politikája ellenkezik a francia érdekekkel

Párisból jelentik: A *Journée Industrielle* legutóbbi száma »Gondoljunk Olaszországra« címmel az olasz-csehszlovák és olasz-belga tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket írja:

— Az utóbbi időben Olaszország sokat hallat magáról. Az olasz-csehszlovák szerződés megkötése után közvetlenül Mussolini Milanóban Theunis belga miniszterelnököt és a belga külügyminisztert, *Hymant* fogadta. A jövő héten Victor Emanuel király és Helena királyné ünnepélyes látogatást tesznek Londonban. Szembeszökő Olaszországnak az a tendenciája, hogy »összeköttetéseket« akar szerezni. Már is fennáll egy olasz-spanyol egyezmény és egy »barátsági szerződés« Olaszország és Jugoszlávia között. Emlékezzünk arra, mit mondott Paul Bouncourt a kamarában a »farsangi cézárokról«. Ez a szó koronája volt balpárti publicistáink, karikatúristáink és szónokaink hosszú harcának. Mussolini és a fasisztus ellen. Az önérteten ejtett sebek, különösen a diplomáciában, mindig a legnehezebben gyógyíthatók. Ezt láttuk nemrégiben is lord Curzon esetében. Félt, hogy Curzon és barátai esetleg nem fognak spontán támogatást nyújtani a francia balpárti kormánynak. Franciaországnak, ha baráti viszonyban, de mégis független akar maradni Angolországtól, más támaszpontokra is szüksége van. Ez nem lehet más, mint Olaszország. Ha azonban Olaszország ez elől kitér, ha külön alkut köt Angolországgal, ha a kontinensen barátokat és szövetsége-

ket szerez, amelyek idegenek vagy ellentétben állnak Franciaország politikájával, akkor a helyzet kényessé válik. Olaszország pedig hajlandónak látszik ezt megselekedni. És Olaszország nem is áll

egyedül ezen a téren. Amit az olasz államférfiaknál az önérték megsértéséből eredőnek vagy bizalmatlanságnak vélünk, azt a kisantant bizonyos államaiban igen élénk nyugtalansággal látjuk megnyilvánulni.

Junius 1-én megalakul a Herriot-kormány

„A francia reakciók politikája háboruba visz“

Párisból jelentik: Francia politikai körökben elterjedt hírek szerint a Herriot-kormány kinevezése befejezett tény. sőt a kormány listája is készen van már és június 1-én, a Poincaré-kormány lemondása napján, azonnal megalakul az új kormány. Ugyancsak biztosítottak látszik, hogy Painlevé lesz a parlament elnöke.

Az *Ere Nouvelle* közli az új Herriot-kormány valószínű listáját. E szerint a kormány elnöke és külügyminiszter Herriot, belügyminiszter Sranek, kultuszminiszter Francois Albert, tengerészeti miniszter Camille Chautemps, földművelésügyi miniszter Queuille munkügyi miniszter Frédéric Brunet, nyugdíjügyi miniszter Antierou lesz.

Herriot és Painlevé pénteken délután tanácskozást folytattak Poincaréval, ami után Painlevé kijelentette, hogy Franciaország erős védelmezője lesz az emberiség politikájának, de elvárja, hogy Németország

is hasonló jóakarattal válaszoljon Franciaország jóindulatára. Nem kell azt hinni — mondotta Painlevé — hogy gyengék vagyunk, hanem Németországnak meg kell gondolnia, hogy miképpen fog velünk szemben viselkedni.

Herriot az *Information* vezércikkében hozzászól a francia sajtónak a jövő kormány pénzügyi politikájáról megkezdett vitáihoz. Visszautasítja a jobboldali támadásokat és cikkének befejezése szinte a külföldhöz intézett felhívásnak tekinthető.

— Az igaz. — írja — hogy mi meg akarjuk védeni Franciaország jogait és biztosítani akarjuk számára a jóvátételt de azt is akarjuk, hogy minden nép meg tudjon élni. Mi a békét akarjuk Ne hallgassatok tehát azokra a franciaországi reakciókra, akiknek politikája minket ugyiszlóvaln háboruba visz. Segítsétek nekünk a rágalmazók ellen vivott harcunkban.

Kettészakad a német nemzeti párt

Tirpitz személye válságot idéz fel a jobboldali pártok között

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés épületében Marx birodalmi kancellár hosszabb megbeszélést folytatott Scholtz-cal, a német néppárt elnökével és Emmering-gel, a bajor néppárt megbízottjával. A demokraták nem vettek részt a megbeszélésben, mert egyetlen taguk sem időzött a parlament épületében. A centrum, a német néppárt és a bajor néppárt vezetői megállapodtak abban, hogy a válság megoldását célzó kezdeményezés most már a középpártokra vár. A tanácskozás eredményeképpen Scholtz a német nemzetiekhez felhívást intézett, hogy vegyenek részt a többség- és kormányalakításban. A meghívást elküldték Hergt-nek, a német nemzetiek elnökének, aki azt el is fogadta.

A középpártok változatlanul ragaszkodnak ahhoz az álláspontjukhoz, hogy mindenekelőtt meg kell állapodni egy közös kormányprogramban és csak ennek megtörténte után lehet szó személyi

kombinációkról, más szóval azoknak a személyeknek a kijelöléséről, akik hivatalba vannak mint az újonnan alakítandó birodalmi kormány tagjai a kormányprogramot végrehajtani. A német nemzetieknek e kérdésben tanusítandó magatartásáról még nincs megbízható értesülés. Egyesek szerint a német nemzetiek ismét csak arra fognak szorítani, hogy Tirpitz tengernagyot a birodalmi kancellári elnöki állásra jelöljék és a további tárgyalásokat azután Tirpitz végzi majd az egyes kormányt támogató pártokkal. Mások szerint a német nemzetiek elállnak személyi momentumok előtérbehelyezésétől, hogy ily módon lehetővé váljék a kormányalakításban való részvételük és ebben az esetben lehetséges is a megegyezés.

A német nemzetiek egy része, hír szerint ragaszkodik Tirpitz személyéhez és amennyiben a párt elejti a volt tengernagyot, kész elhagyni a nemzeti pártot és átmenni Ludendorffékhöz.

Konfliktus az SHS királyság és Ausztria között a nemzetiségek üldözése miatt

Német nacionalista szervezetek üldözik a szlovéneket

Beogradból jelentik: A nemzetiségi kérdés miatt komoly diplomáciai konfliktus tört ki az SHS királyság és Ausztria között. Beogradba ugyanis jelentések érkeztek a szlovénlakta osztrák Korniskából, hogy az ottani német nacionalista szervezetek, sőt maguk az osztrák hatóságok is heves üldözést kezdtek a szlovének ellen, megtorlásul a jugoszláviai Kulturbund feloszlátása miatt. Egyes jelentések szerint a szlovák elleni tüntetések annyira elfajultak, hogy a nacionalista szervezetek a klagenfurti SHS konzulátust megtámadták és kirabolták. Ezekről az eseményekről a »Politika« pénteki számában a következő jelentést közli:

„A klagenfurti SHS konzulátus kifosztása — ami miatt az osztrákok még nem kértek bocsánatot — valamint korniskói véreink üldözése miatt, most, a kormány-

válságnak legalább is ideiglenes rendezése után, a kormány meg fogja tenni a szükséges lépéseket az állam tekintélye és Ausztriában élő véreink érdekében. A miniszterelnök és a külügyminiszter tegnapi tanácskozásán elhatározták, hogy Beogradba hívják Protics klagenfurti konzult, hogy részletes jelentést tegyen az ottani eseményekről. A külügyminiszterium még csütörtökön utasította a klagenfurti konzult, hogy azonnal jöjjön Beogradba és hozza magával a rendelkezésre álló adatokat a konzulátus kifosztásáról és a szlovén lakosságnak a nacionalisták és hivatalos személyek részéről történt üldözéséről. Protics konzul két napon belül megérkezik Beogradba és a kormány csak azután fog dönteni azokról a lépésekről, amelyeket Bécsben és Gensben a Népszövetségnél fog tenni.

A tiranai kormány követeket küldött a felkelők vezéréhez

A felkelők elfoglalták Szkutarit?

Podgoricából jelentik: Szkutari-i jelentések szerint Tiranából követek érkeztek Redzsen Salji felkelő vezérhez, aki az északalbániai felkelők élén áll. Redzsen Salji fogadta ugyan a kiküldötteket, kormánykörök azonban kevés reményt fűznek ahhoz, hogy a felkelővezérrel való tárgyalások eredményesek lesznek. Egyes jelekből arra következtetnek, hogy az albán polgárháboru veszélye enyhült. Ezzel szemben azonban arról érkeznek hírek, hogy a felkelők katonai előkészületeket tesznek, miután nem látnak elég komoly szándékot arra, hogy a felkelők autonómista, szeparatista törekvéseit a kormány teljesítse.

Londonból jelentik: Az *Ambrosiano* jelenti, hogy Albániában még egyre tartanak a súlyos belső zavarok. A lázadók, hír szerint, hatalmukba kerítették Szkutarit és Szkutari környékén lévő több más várost.

A *Daily Telegraph* diplomáciai tudósítója azt írja, hogy Albánia helyzete az európai kormányoknál komoly aggodalmat kezd kelteni. Úgy látszik, hogy Albániát új polgárháboru fenyegeti. Körülbelül husz képviselő, vagyis a parlament negyedrésze Tiranából Korluba menekült és ellenteleinek erőszakosságától félve, vonakodik visszatérni.

Magyar rabszolgák Braziliában

Kicsalt és kifosztott munkások

Rio de Janeiróban, Braziliában egy bátor magyar hetilap jelenik meg a »Délamerikai Magyar Hírlap«. A lap egyes példányai ide Jugoszláviába is eljutnak, de éppen azok nem igen olvassák, akiket az itteni nyomorúság, vagy a csábító ígéretek arra készítenek, hogy nekik vágjanak a bizonytalannak, s szívükben egy itteni viszonyok iránti keserűséggel és a jobb jövő hiu reménységével elinduljanak a tengerentúlra.

A brazíliai lap cikkeiből meg lehet állapítani, hogy minő csalódás vár azokra, akik Braziliában vélik felfedezni az ígért földjét.

A Braziliába szakadt kivándorlók sorsa olyan nyomoruságos, hogy a »Délamerikai Magyar Hírlap« szerkesztősége indokoltan találta, hogy érdekükben érintkezésbe lépjen az S. H. S. királyság, Magyarország, Románia, Csehszlovákia riodejaneirói képviseletével s diplomáciai beavatkozást vegyen igénybe. A magyar lap felszólítja a kivándoroltakat, hogy első sorban jelentsék be, hogy milyen állampolgárok, s azt hogy ki beszélte őket rá a kivándorlásra, mennyi províziót fizettek ki velük, mennyi munkabérral maradtak adósaik, s mennyi ruhájukat és ágyneműjüket tartották vissza.

A Braziliába szakadt kivándorlók nagy része valósággal rabszolgasorba jut. San Paoloban valóságos rabszolgakereskedés tobzódik. Ezek »Délamerikai Magyar Újság« címen hetilapot alapítottak, amelynek az a célja, hogy a brazíliai állapotokat kecségtetőnek fessék le, s minél több magyar kivándorlót csábítsanak a »fazendák«-ra, ahol tönkremennek és kifosztják őket. Aki innen menekülni próbál, azt feljelentik és letartóztatják.

A diplomáciai képviselők és a Délamerikai Magyar Egyesület most akciót kezdenek, hogy megmentsék az örök nyomoruság brazíliai rabszolgáit.

CIRKUSZ

Vicc-hallgatók

E lap hasábjain már megjelent egy ízben a vicc-elmesélők természetrajza. Megírtuk, hogyan mond el egy viccet a »mentegetőző«, az »alapos«, a »nevető«, a »poengyilkos« és a többi vicc-elmesélő, típusai valamennyien a szórakoztatni kívánó emberiségnek. Most részletezni kívánjuk a vicc-hallgatók nagyszámú csoportját. Példának a következő viccet fogjuk használni:

— Móricka a gazdag zsidógyerek először jön haza az iskolából. »No milyen volt az iskola?« — kérdi a papa. Móricka lelézzen legyint. »Tiszta család — mondja. — ki van írva, hogy I. osztály és fapadok vannak.«

Ezek után jönnek a különböző kategóriák, ki hogyan hallgatja végig ezt a viccet.

1. A rosszindútuak.

Elmesélő: Tudok egy jó viccet. Gondolom még nem hallottad?

Hallgató: (Főnyesen nevet.) Elmesélő: Szólj, ha hallottad. Móricka hazajön az iskolából....

Hallgató: (Gunyosan nevet.) Elmesélő: Ha hallottad, akkor nem mondom.

Hallgató: Nem hallottam, csak meséld....

Elmesélő: Azt kérdi az apja, no hogy tetszett az iskola?

Hallgató: (Kuncog.) Elmesélő: Tudod a viccet?

Hallgató: Dehogyan! Mondd már!

Elmesélő: Erre azt mondja a Móricka: tiszta család, mert....

Hallgató: (Hirtelen diadalmasan közbevágy.) Ki van írva első osztály és fapadok vannak! Rég ismerem!

2. A türelmetlen.

Elmesélő: Móricka hazajön az iskolából. Azt kérdi tőle az apja: No Móricka....

Hallgató: Erről a Mórickeről tudok egy jót, mindjárt elmondom....

Elmesélő: ....kérdi tőle az apja. No Móricka, milyen volt az iskola?

Hallgató: (Közbevágy.) Ez is iskolában történik. Azt mondja a tanító ur Mórickának....

Elmesélő: Várj egy kicsit rögtön befejezem. Azt mondja erre a Móricka....

Hallgató: (Közbevágy.) Azt mondja a tanító ur: Mit keresel Móricka? (Ő mesél el egy másik viccet.)

3. A szórakozott.

Elmesélő: ....erre aztán azt mondja a Móricka: Tiszta család! Ki van írva, hogy I. osztály....

Hallgató: Milyen első osztály?

Elmesélő: Első osztály! Első osztály. Szóval ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak....

Hallgató: (Várja, hogy tovább meséljék, akkor hirtelen észreveszi, hogy már valószínűleg vége van, mert az elmesélő várja a nevetést. Erre nevetni kezd.) Hahaha! Ragyogó! Nahát! Fapadok!

4. A poengyilkos.

Elmesélő: ....erre aztán azt mondja a Móricka: Tiszta család! Ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak....

Hallgató: No és?

5. Az emlékező.

Elmesélő: ....erre aztán azt mondja a Móricka: Tiszta család! Ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak....

Hallgató: (Nem nevet.) Ennek van egy pendantja.... A paraszt utazik első osztályon.... (Elmond egy egészen más karakterű viccet.)

A nevető.

Elmesélő: Mondok egy jó viccet....

Hallgató: Hahahaha....

Elmesélő: Móricka hazajön az iskolából....

Hallgató: (Nem tudja visszatartani a röhögést.) Brühühü....

Elmesélő: Azt kérdi a papája....

Hallgató: (Fuldokol a nevetéstől.) Elmesélő: »No, hogy tetszett az iskola?«

Hallgató: (Az oldalát fogja.) Jaj ne is mondd tovább, mert rögtön rosszul leszek....

7. A skót.

Elmesélő: ....s erre azt mondja a Móricka: »Tiszta család! Ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak...«

Hallgató: (Rövid gondolkodás után komor arccal.) Mi ebben a vicc? Hát persze, hogy az iskolában fapadok vannak!

8. Az alapos.

Elmesélő: ....s erre azt mondja a Móricka: Tiszta család; ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak!

Kedvezően haladnak a jugoszláv-magyar tárgyalások

Elkészült a kölcsönös birói jogsegélyről és a postaforgalomról szóló konvenció

Beogradból jelentik: A jugoszláv-magyar tárgyalások kedvezően haladnak. A tárgyalások során a jogbizottság pénteken befejezte a kölcsönös birói jogsegélyről szóló konvenció tárgyalását, amiben létrejött a megegyezés. A konvenció érdekessége, hogy kimaradtak belőle a birói határozatok kölcsönös végrehajtásáról szóló intézkedések, miután az albizottság hosszas vita után úgy döntött, hogy az idő még nem érett meg ennek a kérdésnek a rendezésére.

A tárgyalások a többi albizottságban is kedvezően folynak. Így a postai konvenció tárgyalása is befejeződött, amelyet magyar részről báró Sallay miniszteri tanácsos vezetett. Ezekben a tárgyalásokon elsősorban a két ország háború előtti postai tartozásainak likvidálásáról volt szó. Az S. H. S. királyság ezirányú követelése nagyobbak, mint Magyarországi és ezért a magyar delegáció azt a kívánságát fejezte ki, hogy előbb rendezzék ezt a kérdést és csak azután térjenek át a postaforgalomról szóló új konvenció kidolgozására. Mivel azonban ennek a kérdésnek inkább diplomáciai jellege

Hallgató: Ezt a viccet hallottam, de nekem úgy mesélték, hogy Kóbikával esett meg....

9. A naiv.

Elmesélő: ....s erre azt mondja a Móríc: Tiszta család! Ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak....

Hallgató: (Nevet.) Mondd kérlek, ez tényleg megtörtént?

10. A moralista.

Elmesélő: ....s erre azt mondja a Móricka: Tiszta család! Ki van írva, hogy első osztály és fapadok vannak....

Hallgató: (Szigoruan.) Elég disznóság, hogy a mai gyerekek vicceket csinálnak, ahelyett, hogy tanulnának, hogy hasznos polgárai legyenek az államnak....

Stella.

van és a két ország külügyminisztériumainak hatáskörébe tartozik, ebben az ügyben nem jött létre határozat. Hanem a magyar delegáció ígéretet tett, hogy kormányánál megsürgeti a kérdés gyors rendezését.

Ezután a magyar delegáció azt az indítványt terjesztette az albizottság elé, hogy a két ország közötti levél és egyéb postai küldemény bélyegilletékét úgy állapítsák meg, hogy az egyenlő legyen a belföldi forgalomban érvényes tarifával. Jelenleg ugyanis a nemzetközi postai tarifa érvényes, azonban ennek van egy olyan klauzúla, amely szerint a szomszédos államok egymás közt külön egyezményt is létesíthetnek a postai tarifára nézve. A magyar delegáció ennek alapján tette indítványát, amelyet azonban a bizottság elvetett. tekintettel a gazdasági válságra és a valuták rendezetlenségére.

Ezzel szemben megegyezés jött létre arra vonatkozólag, hogy a postacsomagok forgalmát ezentúl nem csak Szubotícán, hanem Koprivnicán és Gyékényesen át is lehet bonyolítani.

Szontát is elöntötte az árviz

Az Odry-gátat áttörte a Duna — Az áradás elérte a szontai vasuti töltést — Megbénul a vasuti közlekedés

Szontáról jelentik: A Duna pénteken reggel hat órakor Szonta alatt harminc méter szélességben áttörte az Odry-gátat. A kitódult víztömegek, amelyek nagy gyorsasággal öntötték el a község egész határát — körülbelül 4000 holdat — elérték a Gombos-Szubotica vasutvonal töltését, amely egyelőre feltartja az áradást. A község, amely részben dombon fekszik, megmenekült az árviztől, csupán néhány alacsonyabban fekvő házat öntött el a víz. A hirtelen jött katasztrófa nagyobb károkat csak a határban levő szőlősokon okozott, ahol az épületek teljességig ér a víz.

Az ármentesítésen dolgozó hatóságoknak napok óta tartó fáradságos igyekezte kárba vészett, hogy az áradást az Odry-féle ideiglenes gátnál feltartóztassák. Bogojevó alatt az állomáson levő szivattyuknál, amelyek arra szolgálnak, hogy az Apatin-Szonta ármentesítő társulat vizét leszivattyúzzák, szerdán lekeket vágtak, hogy a vizet ezeken át visszavezessék az itt mélyebben fekvő Duna-mederbe. A Dráva áttörése folytán azonban a Duna folyása új más utat vett és így a preventív intézkedések nem segítettek.

Veszélyben a Délbácska

A Szonta mellett történt gátszakadás alkalmával a töltésen dolgozó munkások és a lakosság pánikszérien menekültek. Csak a katonák és csendőrök maradtak helyükön és a

ő önfeláldozó inu.kájuknak köszönhető, hogy az áradásnak emberélet nem esett áldozatul.

Újabb árvizveszedelem miatt a hatóságok a környékbeli falvakból, Apatinból, Mileticsről, Priglevica-Szentivánról és Brestováról négyezer kocsi rendeltek ki. A munka most a szonta-bogojevói vasuti töltés biztosítására és megerősítésére irányul, mert ha az ár itt is áttör, akkor egész Délbácska víz alá kerül. Elsősorban Srpski-Miletics, Karavuková, Deronje, Bács, Novoszelo és Bukin községek vannak veszélyben. A Bogojevó-Vajszka ármentesítő társulat területe négy méterrel alacsonyabban fekszik a már elöntött részeken és ha ide is eljut az áradás, akkor újabb harmincezer hold terület pusztul el.

Fokozza a veszedelmet az a körülmény, hogy bécsi és budapesti jelentések szerint a Duna vízállása pénteken ismét emelkedik.

A bácskai áradások folytán — miután a víz itt lefolyást talált — a baranyai részekben, Dárdánál az árterületeken a víz apadása állt be.

A vinkovcei vonalon megszünt a vasuti közlekedés

A szontai gátszakadás folytán az árviz elérte a Szubotica-Szombor-Bogojevó ívonal vasuti töltését és veszélyezteti a vasuti közlekedést. Pénteken délben Szombor és Bogojevó közt megszünt a közlekedés, délután 4 órakor azonban Szontáig

ment a vonat. Attól lehet tartani, hogy a vasuti forgalom Szubotícáról Vinkovci felé teljesen megszűnik.

A szuboticei vasutigazgatóság pénteken mérnököket és munkásokat küldött ki Szontára, hogy a vasuti töltés biztosításáról és a közlekedés fentartásáról gondoskodjanak.

Kedvese holttestén ebédelt a rákosszentmihályi gyilkos

A bünpör pénteki tárgyalása

Budapestről jelentik: A rákosszentmihályi tömeggyilkosság pénteki tárgyalásán érdekes tanuvalloások hangzottak el. Elsőnek Bodonszki Tivadarnét hallgatták ki, aki elmondta, hogy kövesné neki intim részleteket adott elő arról, hogyan szerezte Amerikában a vagyonát. Kövesnének, a vallomás szerint, Amerikában péküzlete volt, ahol titokban pálinkát mértek ki és amikor a vendégek lerészegedtek, Kövesné sorra kirabolta őket.

Pritz Jánosné tanu, aki közvetlen Kövesné meggyilkolása után ment ki a villába, megdöbbentő részleteket mondott el.

— Amikor a villába léptem — mondta Pritzné — az udvaron ott találtam Molnár-Tóth Józsefet. Éppen ebédelt és előzékenyen megkínált csirkehussal, amit azon a lánán evett, amelyben a meggyilkolt Kövesné holtteste volt elrejtve. Érdeklődésemre, hogy hol van a fiatalasszony, azt felelte:

— Éppen most ment el a lelkem — és jóízűen tovább rágta a csirkehust.

Hétfőn kerül sor a perbeszédre. Ítéletkihirdetés a jövő hét végére várható.

A jó vidék

A kizsupolt tehének

Idegen marha még vendégségbe sem mehet a kanizsai legelőre

Ezelőtt jó néhány esztendővel, amikor Starakanizsán még nem volt villanyháboru, mert villanygyár sem volt, amikor a kanizsai népkertet még népkertnek és nem étteremmel, szállóval, cigánymuzsikával felszerelt gyógyító fürdőnek nevezték, mint manapság, szóval amikor Kanizsa még ragaszkodott ősi hagyományaihoz és nem kereste a cícomát, a kanizsai polgárok villany, mozi, fürdő helyett: mindennél többre becsülték az állattenyésztést. Az volt a község legnevezetesebb embere, akinek a portáján a legszebb borjas tehén bögött. A községnek, mert akkor még község volt, Sentától a martonosi határig ötezer hold legelője volt, amelyen messze földön híres gulyák legelésztek, nyaraltak. Később azonban várossá fejlődött a község és a fejlődéssel fokozatosan szétszűllött a gulya. Ma már mindössze alig ezer jószág üdül nyaranta a két határig húzódó tágas legelőn, amelyre időnként el-ellátogattak a sentai és oromi tehének is hosszabb-rövidebb ideig tartó vendégségbe. A nagy kiterjedésű legelő sok gondot okozott már Kanizsa városatyáinak, hogy mint-hogyan lehetne hasznossá tenni a parlagon álló járást.

A néhány nappal ezelőtt megtartott városi közgyűlésen ismét szóba került a legelő-ügy. Hosszas tanácskozás után Kelemen György városatyja, aki már huszonöt esztendeje vesz részt a közügyek intézésében, azt javasolta, hogy tekintettel a város félmillió dináros deficitjére, amelyet csak száz százalékos pótdadóval lehet eltüntetni, a város engedje meg idegen marháknak is, a jórészt üresen álló legelő látogatását, mert így a legelőbérek kifizetik a város adósságát és nem lesz szükség a száz százalékos pótdóra.

A gazdák meghallgatták a javaslatot, megcsóvázták a fejüket és egyhangulag megszavazták — a száz százalékos pótdadót — csakazértis.

Mert hogy idegen marha mégsem teszi lábát kanizsai legelőre. . .

TINTA

Együgyü legenda

Francia vers, mulatságos, könnyű nyári olvasmány. Franc-Nohain írta. Próbáljuk meg, hogy szól magyarul.

Van egy kis állomás — a nóta zengi —
Hol még nem szállt le soha, soha senki.

És mikor indul a vonat
Mézés mosollyal hívogat
Az állomás főnöke, tisztje meg
Peckes haptákba tiszteleg.
Lelkét az utasok elé kiönti
S a harmadosztályt is külön köszönti.

De a főnök bármit csinál is,
Nem hoz kiszállót semmi vicinálts.

Fönn az ablakban megjelen
A főnökné, személyesen,
A haja szöke, gyönyörű,
Piros orcája gömbölyű,
Kissé tokás és kissé hájas,
De nyájas.

Körötte négy pufók porontya,
Ki az utasnak egyre mondja,
Csábitva, híva,
Hogy gyermekeknek roppant jó e klíma.

De bár a keble telt s dagad a blúza
És bár haja is szöke, mint a búza,
Az utasokat ide még se húzza.

Ám egyszer, egyszer, szól a dal —
Ó diadal —

Jött egy kövér ur, kinyitá az ajtót
S a fiatal
Könnyenhívó főnök most fölsóhajtott.

Üdvözlöm Önt — így rebegett
És könnyezett és hebegett.

De az nem vette észre őt, hiába,
Akár csak egy vasúti szolgát
És visszament tüstént a kocsijába,
Hogy egy bokorba elvégezte a dolgát.

Azóta itt nem szállt le soha senki
S az állomásfőnök meg, amint a nóta
Fel is kötötte magát nemsokára [zengi]
Egy körtefára.

Tessék mosolyogni és nyomban elfelejteni.
Csak a fordításért állom a felelősséget.

Kosztolányi Dezső.

A magyar szociáldemokraták az új büntetőnovella ellen

A vámtarifá tárgyalása a magyar nemzetgyűlésen

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága pénteken délután *Peslhy* Pál igazságügyminiszter jelenlétében az új büntetőnovella tervezetét tárgyalta. *Hébelt* Ede bejelentette, hogy a szociáldemokrata-párt a legélesebb harcot indítja meg a törvényjavaslat ellen, amely szerinte *elsősorban a munkásság ellen irányul*. Helyteleníti, hogy az izgatásnak minősített cselekedeteket különös szigorral akarja az új törvény büntetni. *Követeli, hogy a politikai foglyokat azonnal bocsássák szabadon. Östör* János egységes-párti polemizál Hébelttel. Szerinte a Károlyi-forradalom jogellenes állapot volt, tehát azt nem lehet büntetőjogi védelemben részesíteni.

A magyar nemzetgyűlés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés pénteki ülésén a vámtarifajavaslat vitája során *Jászai* Samu szociáldemokrata beszélt. Kifejtette, hogy a szociáldemokraták nem törkszenek egyébre, minthogy az országban bőséges munkaaljakat teremtsenek. Aggodalmát fejezi ki a fölött, hogy a tulmagas vámok megdrágítják az életet. Utána *Khüne* Loránd egységes-párti beszélt a javaslat mellett.

Csaruga ismét tagad

Nem akar ráismerni cinkostársaira

— A Bácsmegyei Napló oszjeki munkatársának telefonjelentése —

Oszjiekéről jelentik: A pénteki tárgyaláson Csaruga ismét taktikát változtatott. Míg a csütörtöki tárgyaláson mindent beismerett, pénteken újból konokul tagadott.

A bíróság először *Mihajlovics* Nikola huszonhárom éves vádlottat hallgatta ki. *Mihajlovics* kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát, mentesül azonban felhozta, hogy teljesen Csaruga hatalmában állott.

— Csarugától valamennyien feltűnk — mondotta *Mihajlovics* — mert azt állította, hogy neki semmi bűne sem lehet, golyó nem fogja és aki vele tart, azt sem bánthatja senki.

Azután elmondotta a vádlott, hogy Csaruga állandóan egy kis táskát hordozott magával, amelyben talizmánját őrizte *Mihajlovics* egyszerű akarta tenni láb alól, terve azonban nem sikerült. Egy izben levelet intézett a belügyminisztériumhoz, amelyben csendőroket kért, hogy Csaruga rejtékhelyét elárulja, levele azonban nem kapott választ. A bíróság szembesíti Csarugával, aki csak annyit mond:

— Nem ismerem ezt az embert!

A többi vádlott megerősíti *Mihaj-*

lovicsnak azt a vallomását, hogy Csaruga kényszerítette a rablásokban való részvételre.

Welshoffer Iván vádlott huszon-négy éves földműves, kihallgatása alkalmával szintén beismeri bűnös-ségét, azonban a felelősséget Csarugára hárítja, aki kényszerítette, hogy vele tartson.

Csaruga a szembesítés alkalmával *Welshoffer*nek azt feleli, hogy nem is látta soha.

Gyurkovics Imre vádlott negyven-hat éves. Bűnösnek érzi magát. A rablásokban azért vett részt, mert Csaruga, aki többnyire csendőrhálóban járt, csendőroket mondta magát, amit ő elhitt. Mindössze egy rablásban vett részt *Brloska-Dubraván*, amikor egy *Glagovics* nevű embert támadtak meg.

Prpics Nikola vádlott harminchárom éves. Bűnösnek érzi magát. A *guriai* rablásban vett részt, amikor *Surlics* Józsefet fosztották ki. A rablás alkalmával azonban — mint állítja — csupán őrt állott, az alatt, amikor társai elkészültek munkájukkal.

Prpics kihallgatása után az elnök hétfőre halasztotta a bűnügy tárgyalását.

HIREK

•••

— **Ciril és Metód.** A hitből kifejlesztett kultúra és a kultúrával alapított hit két apostolának emlékünnepe *Ciril és Metód* napja. A görög nemesi családból származó két testvér, *Ciril és Metód*, a IX. században élt és a keresztény hitet és kultúrát terjesztette a szláv népek között. *Ciril* találta föl a róla elnevezett szláv írást, amelyet a görög betűvetés elemeiből konstruált. Az új írás bevezetésével *Ciril* ellensúlyozta a faji individualitásra féltékeny szláv nemzeti érzés averzióját az új hittel beáradó idegen kultúra iránt. Ugyancsak ő és testvére *Metód* honosították meg a szláv keresztény egyházi életben a nemzeti nyelvet is. A latin liturgiához ragaszkodó papok ezért az eretnkség vádját emelték ellenük a pápánál, aki azonban feloldotta őket a vád alól és mindkettőjüket püspökké szentelte föl. *Ciril és Metód* tudtak hinni és hittek a tudásban és hittérítő munkájuk szuggesztív hatalmával a szláv népeket bekapcsolták a kulturális fejlődés internacionális közösségébe. Ezért nemcsak egyházi, hanem állami ünnep is a szláv népeknél *Ciril és Metód* napja.

A »Bácsmegyei Napló« vasárnap. *Ciril-Metód* ünnep miatt nem jelenik meg. A lap legközelebbi száma hétfőn délelőtt a szokott időben jelenik meg.

— **Román hadgyakorlatok az orosz határon.** Bukarestből jelentik: A román vezérkar elhatározta, hogy szeptember elején az orosz határon tartják meg a nagy román hadgyakorlatokat, amelyeken háromszáz ezer ember vesz részt. Ugyanekkor Lengyelország Galiciában tart hadgyakorlatot, hogy ezzel is dokumentálja fegyverbarátságát Romániával.

— **Időjárás.** (*Popovics* György közoktatásügyi inspektor jóslata.) Nagyobb változás egyelőre nem várható. Orbán-fagy nem fenyeget, még a mostani légnedveség mellett sem.

— **Návay Lajos emléke a budapesti Nemzeti Kaszinóban.** Budapestről jelentik: Pénteken leplezték le a Nemzeti Kaszinóban *Návay Lajos* emléktábláját. Az ünnepi beszédet *Berzeviczy* Albert, az Akadémia elnöke tartotta. Résztvett az ünnepségen *Horthy* Miklós kormányzó és *József főherceg* is.

— **Házasság.** Szemmary Rózsika és *Andrássy* Miklós május 25-én, vasárnap délután fél 5 órakor tartják esküvőjüket a Szent Teréz templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Jelölések a győri kerületben.** Budapestről jelentik: A *Miákits* Ferenc halálával megüresedett győri kerületben a szociáldemokrata párt *Malasics* Árpádot, a keresztényszocialista párt pedig *Bernolák* Nándor volt népjóléti minisztert fogja jelölni.

— **A Beöthy Zsolt-díj nyertese.** Budapestről jelentik: Az idei egymillió koronás *Beöthy Zsolt*-díjat *Ditrői* Mór nyerte meg.

— **Doktoravatás.** Gyöngyössy Kovács Károlyt a zagrebi egyetem a jogi és államtudományok doktorává avatták.

— **Elítélték a noviszadi bélyeghamisítókat.** Beogradból jelentik: A noviszadi okmánybélyeghamisítók bűnpörében csütörtökön hirdette ki a beogradi törvényszék az ítéletet. A bíróság *Hippich* Sándor beodrai földbirtokost, *Hefter* Samu noviszadi pékmunkást és *Herczog* Imre noviszadi magántisztviselőt öt-öt évi börtönnel ítélte. Kártérítési felelősségüket is megállapította a bíróság és egyetemlegesen 304.000 dínárnak, mint a bélyegek névértékének és 15.520.000 dínárnak, mint az illetéktörvényben előírt büntetésnek megfizetésére kötelezte őket.

— **A ruhvidéki kohók beszüntetik füzemüket.** Hambornból jelentik: a *Thiessen*-művek kohóiban kihírdették, hogy a gyár a szénhiány miatt május 26-ikán beszünteti üzemét. A ruhvidéki bányászsztrájk miatt a többi kohók üzeme is veszélyben forog.

— **A becskeréki kereskedelmi alkalmazottak táncmulatsága.** A becskeréki kereskedelmi alkalmazottak június hó 8-án táncmulatságot rendeznek a *Korona* kávéház összes helyiségeiben.

— **Kölesönt kap Szovjetország.** Londonból jelentik: A *Daily Express* jelentése szerint egy londoni pénzesoport kölesönt akar nyújtani Szovjetországnak.

— **A szubotikai Sakk-Kör játékosai Noviszadon.** Szombaton, május 24-ikén utazik *Noviszadra* a szubotikai Sakk-Kör tizenkét válogatott sakkozója, hogy revánsvetést játsszanak a noviszadi Sakk-Egyesület tagjaival. A verseny délután 2 órakor kezdődik a »Fehér Hajó« vendéglő különtermében és ugyanott a noviszadi Sakk-Egyesület megvendégeli a szuboticalakat. Tekintettel arra, hogy mindkét egyesület legjobb játékosait állítja szembe egymással, a versenyen igen erős és érdekes küzdelemre van kilátás.

— **Kabaré a Népkörben.** A szubotical Népkör május 24-én, szombaton este 8 óraj kezdettel névös műsoru kabaréelőadást rendez. Dalok, dialógusok, egyfelvadások szerepelnek a változatos műsoron, amelynek főbb szereplői *Raczko* Iluska, *Deutsch* Janka, *Bénis* Tusi, *Jezsenszky* Ernő, *Milencovics* Mózes, *Balogh* István, *Kókai* Dezső, *Omerovics* Lajos, *Béla* György és *Muhi* Gyula. A kabarét reggelig tartó tánc követi.

— **A német kereskedelmi kamarák a jobboldal ellen.** *Marx* kancellár pénteken találkozott *Tirpitz*-cel, tanácskozásai azonban eredménytelenek maradtak. A német nemzetnek még az ugynevezett hazafias feltételek mellett sem hajlandók a szakértői jelentés elfogadására. A középpártok ezzel szemben mindent elkövetnek, hogy a szakértői jelentés elfogadásával a német nép végre a nyugodt fejlődés útjára léphessen. A német kereskedelmi és iparkamarák országszerte gyűléseken nyilatkoznak a szakértői jelentés mellett és felszólítják a német nemzeteket, hogy ne akadályozzák annak elfogadását.

— **Megszűnt a magyar népjóléti minisztérium.** Budapestről jelentik: A kormányzó *Bud* János tárcanélküli minisztert, aki a közlekedési minisztériumot vezette, állásától felmentette és a szanálási akejával kapcsolatban a pénzügyminisztériumhoz osztotta be a felszaporodott adminisztrációs ügyek vezetésére.

— **Marconi új találmánya.** Londonból jelentik: *Marconi* a drónélküli táviratozás terén korszakalkotó felfedezést tett. Új rövidhullámú módszert talált fel, amely az eddigi üzemi költségeket a legnagyobb távolságban is egy tízedrészükre csökkenti.

— **Az »Aranymadár« szombati bemutatója.** A legnagyobb érdeklődés előzi meg a szuboticali Katolikus Legégygyelet szombati bemutatóját. *Harmath* Imre és *Zerkowitz* Béla pompás operettje, a népszerű »Aranymadár« a jegylovételből itélve, ismét zsufolt nézőtér előtt fog bemutatásra kerülni és a főpróba tanúsága szerint úgy a díszletek és kosztümök, mint a fűszereket játszó kitűnő makedvelők: *Weisz* Irénke, *Kántor* Irma, *Kladék* Károly, *Konez* Dániel, *Kozma* Gyula, *Ruby* Ottmár és a többiek, valamint a jó zenekar mindenben a színházi előadás illuzióját fogja kelteni. A mulatságos és melódikus operett a szombati esti bemutatón kívül, május 25, 28, 29, 31 és június 1-én is színpadon mindenkor esti 8 órai kezdettel. Jegyek korlátolt számban még előjegyezhetők *Wagner* Ferenc divatárutüzletében és a *Reitter*-drogériában.

Lepedat i Jovanović főelárusítóknál vásárolt sorsjegyek közül május 22-én kisorsoltattak:

1000 dínárt nyert: 8105 95778.
600 dínárt nyert: 4511 9965 20430
20954 23828 26848 28323 35636 47764
53541 56703 59370 70195 83291 94124.

400 dínárt nyert: 1642 4569 6801 93
6652 7928 47 8148 89 8684 9825 34 73
9971 12513 23 25 83 92 13835 15206 50
61 72 86 94 16913 80 18620 88 93 20401
23 20982 89 22941 93 23370 95 25866
26814 56 61 27901 27829 28370 29528
29 47 30214 31202 22 34002
22 91 35613 94 36009 12 51 37214 38415
56 56 40635 42421 36 46 87 95 43812 58
68 47775 48218 45 52 48926 34 51093 70
53240 45 53520 47 72 92 55852 56116 18
43 82 56744 57421 63 75 95 58266 59141
58 60491 60821 62205 38 64680 65271 84
65564 69 66724 67442 49 67706 39
68097 68902 38 42 74 77 70193 97 70863
78447 98 79920 43 58 80345 46 82039 76
77 92 83266 67 83503 10 27 85868 69 71
86920 69 88314 53 69 71 74 89356 73
90126 91614 94119 25 91 95704 58 77
97013 97 99186 99543.

Elsőnek vagy utolsóknak. Sok izombeteg betegségével bejárja az összes fürdőket, míg végre *Pöstyén* iszapjában gyógyul meg. Mindenkinek tudnia kell, hogy nem a végén, mikor már semmisen használ, keresse föl *Pöstyént*, hanem elsőnek, mert minél előbb használja, annál előbb gyógyul meg. A költségek sem számítanak ma már, mert *Pöstyén* ma olcsóbb mint bármely más külföldi fürdő. A vasúti költségek a csehszlovák határtól kezdve *Pöstyén*ig 33%-al mérsékeltek. Felvilágosításokat nyújt *Pelikán* Lipót nyug. pénzügyigazgató V.-Beckerek.

— Megsemmisítették a felmentő ítéletet a későbbi orvos bűnpörében. Pécsről jelentik: A Tábla megsemmisítette a szekszárdi törvényszék ítéletét dr. Huszár Csaba bűnpörében. Dr. Huszár Csaba tudvalevőleg bonckésével megszúrta Friedmann Ernőt és a szekszárdi törvényszék a szurkáló orvost felmentette, Friedmann pedig fogházbüntetésre ítélte. A különös ítéletet most a pécsi Tábla megsemmisítette és a szekszárdi törvényszéket új ítélet hozatalára utasította.

— Betörés Noviszadon. Noviszadról jelentik: Notta György szabóüzletébe pénteken hajnalban ismeretlen tettesek betörték és az üzletet kifosztották. A kár több mint tizenötezer dinár. A nyomozás megindult.

Szombat és vasárnap, vagyis f. hó 24 és 25-én a Nemzeti-szálloda kerthelyiségében a Bi-Ba-Bo közkedvelt társulat új műsorral előadást tart, melyre a nagydémüt közönség szíves pártfogását kéri. — Tisztelettel Bi-Ba-Bo.

Pola Negri Amerikában. Az amerikai sajtó jelentése szerint az amerikai »Paramount«-Company-nál jelentős sikereket arat és Amerikában is ugyanazt a művészi értékelést érvezi, mely neki Európában mint únnepelt filmstárnak osztályrészül jutott. A »Bella Donna« című filmnek jugoszláviai bemutatója május elején volt Noviszadon. Hollywoodban a következő Pola Negri filmek készültek el, melyeket nálunk a »Bosna« Filmipari R.-T. forgalomba hozni: »The Cheat« (A csaló), »Spanish Dancer« (A spanyol táncosnő), »Mon homme« (Az uram). Utóbbi film a népszerű André Picard regénye nyomán készült.

Kétszínű asszonyok. Gloria Swanson a »Kétszínű asszonyok« című főszereplőjévé nálunk még nem igen ismeri a publikum. Az Amerikában annál népszerűbb »Paramount«-stár a legelégánsabb filmszínésznők egyike. A »Kétszínű asszonyok« című filmben különösen nagy számú toaltre volt szüksége, melyeket Gloria Swanson személyesen válogatott össze Párisban. A film egyes epizódjai ugyanis Deauville-ban, a világhírű francia furdőben játszódnak le, melynek helyszíni felvételeihez a »Paramount« színészek európai expedíciója vált szükségessé. A film, mely a mondán-életet híven tükrözteti vissza, valószínűleg szenzációja lesz a jövő évadnak. Glória Swanson a következő Paramount-filmekben játsza a főszerepet: »Amerikai feleségem«, Bukott lányok, »Kékszakáll nyolcadik felesége«. E filmek révén nálunk is valószínűleg hamarjában nagy népszerűségnek fog örvendeni. Valamennyi filmjét Sam Wood rendezte.

A műértő közönség fotografusa Reményi.

Vízum nélkül utazás Budapestre. A Budapesti Keleti Áramutavásár igazolványával a magyar határ május 30-tól június 10-ig magyar vízum nélkül is átléphető. Ily igazolványok tulajdonosai vasutón és hajón féláru menetjegy váltására jogosultak és kívánságra kedvezményes lakást kapnak. Igazolványok 80 dinárért bármely SHS kereskedelmi kamaránál, továbbá Szuboticán a Gyárosok és Kereskedők Egyesületénél, a Lloydban, az Általános Hitelbanknál, a Jugoszláv Banknál és Szerb Banknál; Noviszadon a Gyárosok Egyesületénél, az Agrár Banknál, a Jugoszláv Banknál, a Central Kreditni Zavodnál; Somborban a Gyárosok Egyesületénél; Vel-Béckereken a Takarékpénztárnál; Sentán a Centralni Kreditni Zavodnál; Osijeken a Jugoslav Banknál és Sarajevóban az Agrár Banknál, valamint Beogradban a m. kir. követség utlevélosztályánál és dr. Szilágyi Géza m. kir. kereskedelmi megbízottnál szerezhették be.

Dr. Török Béla főorvos hazaérkezett és rendel hétköznaponként 9—11 és 3—5-ig.

A dr. Singer Bernát zsidó Szeretetház Egyesület szülészeti és nőgyógyászati osztályának ünnepélyes bemutatása az egyesület helybeli tagjai részére május 25-én d. u. 5 órakor lesz. Az elbűbésítő tagokat és az érdeklődőket az idő rövidségére való tekintettel ezúton hívja meg.

A subotical zsidó Patrouázis Egyesület folyó évi május hó 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, a zsidó-iskola termében évi rendes közgyűlést tart, amelyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— Orvosi hír. Dr. Hermann Károly külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendelkezéseit újból megkezdte.

Butorok, ebédlők, hálók, uriszobák raktáron legolcsóbban Brauchlernál Subotica. Halpiac.

Dr. Nagy Ödön subotical ügyvéd értesíti ügyfeleit, hogy ügyvédi irodáját VIII. Kralja Alekszandra ul. 1. (Leibach-palota) I. em. helyezte át.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, vendéglői, szállodai berendezést, sörkimerő-apparátust, kérjen árjegyzéket Goldner testvérek jégszekrénygyártóitól Subotica. Telefon 134.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alekszandra ulica 4. szám alatt, félmeletlen, modern szépségápolás, arc- és bőrhámplasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók sajtókészítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudrok, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőkenőcsök stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldök.

SPORT

A magyar válogatott 7:1-re győzött Saarbrückenben

Saarbrückenből jelentik: A magyar olimpiai futballcsapat csütörtöki Saarbrücken válogatott csapata ellen játszotta a párisi futballtorna előtt az utolsó mérkőzését. A magyar csapat az első félidőben a következő összeállításban játszott: Biri—Fogl II., Mandl—Orth, Gutmann, Obitz—Braun, Molnár, Opatá, Hirzer, Jenny. A játék mindvégig a saarbrückeniék téréfélén folyt; a magyar csapat a pompásan játszó Orth támogatásával iskolajátékot mutatott. Az első két gólt Hirzer lötte, majd Jenny háromra szaporította a gólok számát.

A második félidőben a magyar csapat új összeállításban állt ki. A csapat a következő volt: Biri—Grosz, Fogl III.—Tóth, Hajós, Blum—Mandl, Braun, Orth, Eisenhofer, Welsz. A magyarok ebben a félidőben is nagyszerűen játszottak, különösen Orth, aki a mezőny legjobb embere volt. A második félidő góllait a kitünően bevált Eisenhofer rugta. A saarbrückeniék tisztelet-góllja a járák utolsó percében esett.

Szokó-ünnepély Szuboticán. Cyril és Method napián, valamit vasárnap a vajdasági Szokol-egyesületek nagyszabású sportünnepélyt rendeznek a Bácska pályán. A sportünnepély miatt futballmérkőzés nem lesz Szuboticán.

A Typograph S. C. a jövő hét folyamán megkezdí futballcsapatának tréningjét úgy, hogy minden valószínűség szerint a bemutatkozó mérkőzést júniusban már megtarthatják. — A Club kulturális osztálya június hó folyamán művészestélyt rendez.

Szubotical csapatok Szomborban. A szubotical csapatok kettős ünnepek alatt visszaadják a vizitet a szuboticaiaknak. Az Sz. M. T. C., amely tudvalevően 1:1 eldöntetlenül játszott az Amatőrrel, vasárnap revánsmérkőzést játszik Szomborban a népszerű Amatőrrel, akik nagyon szeretnék kikorrigálni a vasárnapi eldöntetlent. A Sport csapata szintén Szomborba látogat el, de nem a múlt héten itt járt Szombori Sporttal, hanem a S. T. K.-val játszik barátságos mérkőzést — előreláthatólag sikerrel.

Uruguay olimpiai válogatott—Spanyol olimpiai válogatott 3:1. Madridból jelentik: Uruguay olimpiai csapatának sorozatos győzelmei után a közvélemény nyo-

masa alatt a spanyol szövetség lekötötte a délamerikai csapatot Spanyolország olimpiai válogatott csapata számára. Az eredmény lesújtó volt, amennyiben Uruguay csapata 3:1 arányban megverte a spanyol válogatottat. Ezzel a győzelemmel Uruguay az olimpiád egyik favoritja lett.

Uj világrekord. Newyorkból jelentik: Jown-állam bajnoki mérkőzésén Broockings 23 másodperccel javította a 220 yardos gátfutás világrekordját. Az eredmény a világrekordos tabella legjobb eredménye.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. május 22.

Zürich 7.
Berlin deviza 52.3—52.7 milliárd márka, valuta 50.9—51.1 milliárd márka.
Bécs deviza 870—873, valuta 867—873.
Prága deviza 42.62½—43.12½, valuta 42.75—43.55.
London 353.
Newyork 123 háromnegyed.
Budapest (hivatalos árfolyam) 1085—1120.

Noviszadi terménytözsde, május 23. Csendes keretek között, forgalom lanyha, irányzat változatlan. Buza 305 dinár. Árpa 310 dinár. Zab 280 dinár. Tengeri 220 dinár. Bab 655 dinár. Liszt 0-ás GG. 480 dinár, 0-ás G. 475 dinár, 2-es 425 dinár, 5-ös 375 dinár, 6-os 335 dinár, 7-es 290 dinár. Korpa bácskai 310—215 dinár. Másban nem volt kötés.

Szentai gabonaárak. Buza 300 dinár, tengeri 210 dinár, árpa 275 dinár, zab 285 dinár, muhar 400 dinár, köles 500 dinár, bab 650 dinár, korpa 210 dinár.

Beograd, május 23. Zárlat: Genf 14.38, Milano 359.75, Páris 441, Prága 240.90, Bukarest 35.70, Bécs 11.56, London 353.70, Newyork 81.20.

Zürich, május 23. Zárlat: Beograd 7.00, Newyork 5.65, London 24.65, Páris 30.65, Milano 24.97, Prága 16.70, Budapest 0.006750, Bécs 0.0079, Bukarest 2.71, Szófia 4.10.

Budapest, május 23. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Beograd — Dinár 1085—1120, Bukarest — Lei 410—435, London — Font 384600—394600, Milano — Lira 3910—4020, Newyork — Dollár 88500—90800, Páris — Frank 4800—4950, Prága — Szokol 2615—2685, Takarékek korona 131.

Értéktözsde. Kedvezőbb bécsi hírekre az üzlet kissé megélénkült. Az árak valamivel javultak. Tözsdezárlat (ezer koronákban): Bankok: Angol-magy. 67.50, Bosny, agrár 70, Földhitel 320, Hazai 225, Szlavon jelz. 70, Lloyd-bank 12.25, Cseh iparb. 28.25, Magyar Hitel 643, Jelzáloghitel 130, Leszámitoló 94, Olasz-bank 22.25, Mercur 16, Osztrák Hitel 243, Keresk. bank 1375. Takarékpénztárak: Belvárosi 28, Egyes. főv. 175, Ált. takarékpénztár 210, Pest-i hazai 4330. Biztosítók: I. Magy. Bizt. 11500, Fonciére 280, Jég 210. Malmok: Backmalom 44, Borsod-miskolci 140, Gizella 55, Hungária 98. Bányák és téglagyárak: Beocsini 1050, Borsói 140, Szentlőrinci 75, Cement 102, Drasche 240, Magnezit 2050, Ált. köszénb. 3750, Salgó 710, Urikányi 1130. Nyomdák: Athenaeum 182, Franklin 120, Globus 43, Kunossy 9. Vasművek és gépgyárak: Gróf Csáky 19.25, Gazd. gép 180, Fegyver 1150, Frankl 140, Ganz Dan. 3650, Hofherr 170, Kistarcsai 50, Láng 155, Lip-ták 12, Ált. gépgy. 39, Roessemann 80, Schlick 77. Különféle vállalatok: Ált. gázizzó 15, Bárdi 11.5, Bóni 80, Danica 130, Diana 8.5, Délicukor 535, Czinner 13, Égisz 31.5, Izzó 680, Horvát cukor 1200, Gyapjamosó 52, Papir 38, Résvénynyerf. 213, Temesi szesz 220, Fővárosi sör 36, Keleti 29, Szalámi 43.5.

TÜKRÖT

csiszolt üveget, messing munkát, régi tükrök javítását legolcsóbban és legszebben, garancia mellett — az

ALBA
TÜKRÖGYÁR
NOVISAD

Kamenlőka ulica 15 — készít.
Kérjen árajánlatot 512

Akar-e

a patkányoktól megmenekülni?

Használja az egyedül biztos és célravezető szert, a

ZETA-foszforsasztát, hatása legrövidebb időn belül a legbiztosabb mértékben érvényesül.

Küldjön be 20 dinárt a gyárnak:

Zeta D. D. Sombor

és kap egy próbatételet költségmentesen.

Biztos hatásért kezességekünk!

3317

MIT GONDOL?

Hol szerezhethetném be ruhászülsőlegyetemet, hogy elegáns, erős és mégis olcsó legyen?

HOL???

NÁVAY ISTVÁN

uri dívatszabónál, akinél nagy választéku legújabb divatu angol, francia és cseh szövetekből öltönyök, raglánok, üsterek stb. legelégánsabb kivitelben és legolcsóbb napi árban készülnek.

Subotica, Somborski put 2.s zám
Nagytemplom mellett.

Művészi fővételek készülnek Sentán Kassovicz fotoszalomban.

VÁROSI JODÓS GYÓGYFÜRDŐ

NOVISAD
PENZIÓ RENDSZER

KITŰNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM,
KVARCLÁMPA, DIATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ALLANDÓ FÜRDŐORVOS NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

E. SZÉCSI

„PHILATELIA“

bélyegkereskedés Suboticán, a főposta mellett. Albumok minden nagyságban, katalógusok Michel, Senf, Ivert, Zumbstein, Kohl 1924-es kiadásokban kaphatók. Illegáltele keresek minden mennyiségben használt SHS. bélyegket.

ZETA FOSFORPASTA A LEGJOBB PATKÁNYIRTÓ

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Van szerencsém t. vevőim b. tudomására adni, hogy valótlan Lőnyi József novi-vrbasi cég ama állítása, hogy ő vonta meg tőlem a megbízást, mert — mint igazolni is tudom — én bontottam fel a köztünk levő megállapodást.

Vékes Jakab, Novi-Sad.

„JELENA“ nődivatszalon

Subotica, Aleksandrova ul. 11. Korzó

A legújabb angol és francia női szabás és varrásból úgy kezdők, mint haladók, valamint hivatásos varrónők részére 1924. június 15-től kezdődőleg női szabászati és varrási tanfolyamot tart egy hónapi időtartammal. Résztvevők és azok hozzátartozói kosztümjeit, kabátjait, ruháit stb. díjmentesen kiszabom és azok utmutatásaim szerint készülnek. Jelentkezés június 10-ig bezárólag. 3605

SZENTI és VIRÁG
asztalosok

Subotica.

Tisztelettel értesítjük a nagyrebecsült közönséget, hogy üzemünket megnagyobbítottuk modernül berendezett butorműhellyel és egyben szives tudomásul hozzuk, hogy

külföldi funérjaink

megérkeztek úgy, hogy a legkényesebb izlést is ki tudjuk példás munkaerőnkkel elégiteni. Hogy a nehéz gazdasági viszonyok között is lehetővé tegyük mindenkinek, hogy lakását berendezze, megrendeléseket részletfizetésre is elfogadunk. 3902

ÉRTESÍTÉS!

Alulírott subotica-i dentisták elhatároztak, hogy a nyári hónapokban FOGÁSZATI MŰTERMŰNKBEN

d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig
rendelünk.

Dentist Reményi Frigyes
Dentist Román Oszkár
Dentist Schäffer Géza

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt közönséget értesíteni, hogy üzememet a legújabb gépekkel és árukkal jáltam el, úgy mint

berliner, selyem, dzsömper, gyermekruha sál, gyapjufonó stb.

amelyeket raktáron tartok és megrendelésre kidolgozok. Továbbá téli gyapju-kabátkötést a legújabb divát szerint kidolgozok. Kidolgozást gyapjuért is vállalom. Kérem a tisztelt közönséget üzememet megtekinteni sziveskedjék ahol személyesen is meg fog győződni.

Tisztelettel

VASILJE GEMČIĆ

Prođiona vune i mehane. Širikanje kaputa u Subotici

VI. kör, Šenkovićeva (volt Gréczy) ul. 3. a kenyérgyár közelében.

3741

Könyvbarátok figyelmébe!

Aki szép és jó könyvekkel akarja könyvtárát kiegészíteni, aki olvasni akarja a világ-irodalom legjobb termékeit és olcsó áron be akarja azokat szerezni, az kérje az A. Mamuzsics könyvkereskedés Subotica, legújabbban megjelent katalógusát.

APRÓHIRDETÉSEK

Péktemencével bíró ház, kenyéreladási üzlettel Subotica legforgalmasabb utján eladó és 3 hónap múlva átvehető. Bővebbet Malusev-iroda.

Voinich Piroška-féle egyemeletes ház eladó. Bővebbet dr. Fischer Jákó és dr. Kalmár Elemér ügyvédi irodájában. 3871

Eladó széna, 100—150 mm. Kraljev-Bregan, özv. Róza Nándornénál. Bővebbet Szobonya Bertalanál, kinél fejőstehenek is eladók.

Keresek 36—38 coll átmérű, francia vagy sáropataki darálókövet teljesen komplett felszerelve, köpaddal együtt. Áránlatokat kérek Beck Simon Subotica, Trumbićeva ul. 32 címre. 3869

Gyermekágy, fűkös, fehér, valamint gyermek tolokocsi eladó. 3747

26 HP, 18 HP gyári magánjáró, szivógázmotoros cséplőgarnitúra eladó. Ujváry. Temerin.

Uj. modern ebédlő-, háló- és konyhabutorok eladók Palicsan, 155. sz. Bővebbet Kmetz megálló. 3764

Máv. 54 colos cséplő, teljesen ujonnan építve. Eladó vagy becserelem. — Két bódé, egy 750 kg mázsa súlyokkal, egy szivónyomószivattyú szíjhajtásra, egy 5—7 lóerős fekvő szivógázmotor, szalma- és tűzkrázóengelyeket olcsón készítek. Közvetítőket díjazok. 17 milliméteres acéldrótkötél eladó. Kozma Imre gépműhely. Cantavir. 3709

KÜLÖNFÉLE

Keresek tisztehelyiséget a huspicaon vagy városháza mellett bodegának. Cim: Posta-ucca 5. szám. 3656

Egyszoba konyhás lakás butorral átadó. Cim a kiadóban. 3889

Szép uccal butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 3881

Vendéglőnek alkalmas sarokhelyiség, hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt és lakással bérbeadó. Malusev-iroda.

Péktemence Suboticán a főtéren, fehér, barna és stajersütésre segédszobával bérbeadó. Malusev-iroda.

SZÓDAVIZET

legkisebb mennyiségben is gyári áron szállít házhoz bárkinek »Johanna« szőlővizgyár Subotica. Telefon 532.

Felhívás a jó emberekhez. Egy szegény ebcsátott postatiszviselő, aki három gyermekével kenyér, lakás és foglalkozás nélkül van, arra kéri a jó embereket, hogy némi adománnyal sziveskedjenek öt nyomorában támogatni. Csaldjával együtt ruha és élelem nélkül tengődik. Cime: Birkenhauer Vršac. Régi-posta-ucca 50. 3815

Irodahelyiség butorozva, irodéppel vagy üresen, esetleg üzlethelyiségnek kiadó. Bővebbet »Commerce« Sombor, Kralja Petra ulica 30. 3872

Üzlethelyiség a beltéren léleléssel átadó. Cim a kiadóban. 3754

Butorozott szobák fűszabb időre, június 1-től havi 800 dinártól feljebb, feltétlen a főtér közelében kerestetnek. Bővebbet: Malusev-iroda, régi edénypiac.

Elcserelem 1 szoba-konyhás, mellékhelyiségekkel bíró lakásomat hasonló vagy 2 szoba-konyhás lakással, esetleg lélelést fizetek. Cim a kiadóban. 3752

»Diadal« mosógép, nélkülözhetetlen, gyártja Ujváry F., Temerin. Képviselek kerestetnek. Prospektus ingyen. 3642

Jóforgalmu malmot keresek bérbe Bánátban vagy Bácskában. 80—200 g. örlőképességgel. Részletes ajánlatok Bíró Béla Majdán (Bánát, Arandjelovo) címre küldendők. 3783

Zongorajavítást és hangolást helyben és vidéken mindenkinek olcsóbb áron elvállal. Munkája kifogástalan. Erdélyi Árpád, Segedinski put, Nagy Ferenc-telep, I. udvar, 5. aító.

Asztalosok figyelmébe! Nagy választékban kül- és belföldi nemes és blind-journierok legolcsóbb árban kaphatók a bečkerekli perzsa- és smyrnaszöngveg egvedárusítójánál. Hoffman Mihály özvegye lakásberendezési vállalata, Subotica. 3634

Légvágók. Jó és tartós felakasztható szalag légvágókat szállít 100 darabot 75 dinárért franko utánvétellel! Haasz Ferenc Srbobran. 3913

Irodának alkalmas szoba kiadó, ugyanott régi ablakok és keramikápek eladók. Petrogradska ulica 5. 3909

Palicsan villalakás, földművesiskola felé butorozva kiadó. Bővebbet Földes ruháüzletben. Vastartály eladó. 3912

Uj zongorák, keresztúrosak, fekete, páncél hangtökövel, elsőrangú gyártmányok, netto cassa, esetleg 12—18 havi részletfizetésre kaphatók Raab Károlynál Sombor, Pariska ulica 3143

Menyasszonyi paplanokat pehelyből, gyapjuból és vattából, úgy uat, mint régít, a legszebben és legolcsóbban készítek házánál is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó paplanokat. Csányi Károlyné: üzlet az edénypiacra, a gőzfürdő oldalán levő Németh-trafikban.

Trágya kapható szalmáért cserébe vagy pénzért. — Transport telepén. Szegedi ut. 3772

Kiárusítás! Az összes raktáron levő férfi-, fiu- és gyermekruhák minden elfogadható áron kiárusítatnak. Tessék meggyőződni. Csak e hónapban, míg a készlet tart. Földes Samu ruháruházában, a Nádor-kávéház mellett, Suboticán. 2639

Hízásról, kövérségnél a dr. Hübner soványító-labdacsok teljesen ártalmatlanok és étrendi változás nélkül is biztosan hatnak. Kimerítő leírás orvosbi bizonyítványokkal ingyen. Postán utánvétellel illés-gyógyszertár, főpostával szemben. 3286

NYILTTÉR.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Saját érdeke mindenkinek, hogy jó és sikerült elegáns ruhája legyen, ezt nálam érheti el, mert úgy angol mint francia toillettek a legjobb kivitelben készülnek teljes garancia mellett. Vidéki megrendelők aznap próbálhatnak, egyszeri próba elég. Szükség esetén gyászruhák 6 óra alatt készülnek. — Szabászati tanfolyamot kezdek június 1-én, vidékiek 8 nap alatt megtanulhatnak. Jelentkezni lehet mindig.

Tisztelettel

Hitri Károly

speciális angol és francia női szabó
Subotica, Paja Dobanovacki ul. 4.
(a Nemzetivel szemben)

3473

Megnyitott a „Mir” (volt Béke)
sörcsarnok és étterem!

Gyönyörű kerthelyiségében Hano tamburazenekara játszik. Elsőrendű ételek és italok. Állandóan frissen csapolt sörök. Szives pártfogást kérnek

Vukov és Buzder

tulajdonosok

3096

Árverési hirdetmény.

Folyó évi május hó 28-án d. u. 3 órakor önkéntes nyilvános árverésen a saját helyiségünkben, Kralja Aleksandra ul. 20. szám alatt a következő raktáron lévő faáru kerül eladásra:

326.436	köbméter deszka
124.465	„ léc
75.141	„ stafli
213.283	„ faragott épületfa
174.262	„ fenyőrönk és
44.860	folyó méter széldeszka.

Az árverési feltételek megtudhatók saját helyiségünkben naponta a hivatalos órák alatt. Novi-Sad, 1924. május 10-én.

3629

„UGALJ“ R.-T. Novi-Sad.

Dr. Singer Bernát Izr. Szeretotház Egyesület elnöksége.

Meghívó.

A Dr. Singer Bernát Izraelita Szeretotház Egyesület elnöksége f. évi május hó 25-én délután 5 órakor mutatja be az ujonnan épített szülészeti és nőgyógyászati osztályokat az egyesületi tagoknak és érdeklődőknek. Az elnökség szivesen lát minden érdeklődőt a kórház bemutatásán.

Schwimmer Béla
titkár.

Pollák Lajos
ügyvezető elnök.

FELHÍVÁS!

A Baranyai Menekültek Gazdasági Egyesülete Subotica-i Csoportja felhívja az 1, 3, 8, 10, 23, 25, 26, 27, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 54, 55, 59, 60, 62, 63, 64, 67, 69, 74, 76, 77, 79/a, 82, 94, 96, 99, 106, 119, 129, 136, 138, 144, 146, 147, 148, 152, 157, 159, 163, 164, 165, 166, 172, 174, 175 sorszámú könyvecskéikkel ellátott tagjait, hogy saját érdekükben május hó 24. és 25-én d. e. 10—12 óráig az Egyesület helyiségében jelenjenek meg. 3803 A Vezetőség.

Dzsávic, Hódi
templom-festők

művészi kivitelben elvállal szobafestést, mázolást, műerezt. felvételik. Cim: Subotica gimnazija, Vel. Bečkerek Roknics foto-szalón.

3310

A ROSSI ÜZLETMENET

jóra fordul, ha szeszese italaít 7240

KONIGNÁC

bor- és szeszaru nagykereskedő cégnél — VELIKI-BEČKEREKEN — szerzi be. A cég saját főzde felett rendelkezik. — Cognac, törköly, szilviorium és barackpálinka minden versenyen felül állanak. Saját rum- és likörgyártás, Vörös- és fehérborok hordóban és palackokban. Az árak a legszolidabban vannak kalkulálva. Telefonszám: 91.

Közvető május 22-től
csütörtöktől
május 25-ig
vasárnapig

A rongyszedők leánya
megható filmdráma 6 felvonásban
Főszereplő BLANCHE MONTEL.

LEVELEZÉS
Házasságot jobb körökben diszkrétan elintéző Közvetítő-iroda Subotica, Agina ulica 11. 3353

Törökországba utaztam
Levelére teljes név szük-séges, ezért visszakaptam. Junius tizedik e körül jövök haza, addig ne írjal. Amikor legelőször meg-látsz, a következő napon okvetlen írjal, utána pedig rendszeresen. d. 3783

TANATON
a legjobb szer gyümölcs-fáknak és szőlőknek. A legolcsóbban kicsinyben és nagyban kizárólag
Drag. Lj. Ivanović
üzletében. Cara Dusana ul. 8. kapható. Telefon 543.

FOGLALKOZÁS
Középkorú jólelkű nő, mint gazdasszony, állandó nyu-godt otthon találna egy házasságban csalódott vi-déki jobb iparosnál. Cim a kiadóban. 3891

Gazdasszony felvétetik
szobalány mellé, tiszta, rendszerető 30-40 éves nő, ki kifogástalanul süt, főz, a konyhában minden munkát egyedül végez, jó fizetéssel, jó bánásmóddal. Árvalány családtagnak lesz tekintve. Ajánlatok Gizella Sándor igazgató neje, Zagreb Berislaviceva 11. címre küldendők. 3861

Okleveles gyógyszerész
15 évi gyakorlattal per-fekt szerb, magyar, német nyári kisegítést vállal. Cim a kiadóban. 3898

Zöldségárut termelők-től minden mennyiségben anapi áron veszek zöldségfélét
ILIJASÁGI
fűszer és csemege kereskedése Subotica, Huspiac. Telefon 448.

Önálló házevetőnőt keresek. Jelentkezék Budanovits kézimunkaüzletben, Rudič ulica 1. 3832

Englischer Unterricht. Einzein und in Gruppen, sowie Übersetzungen er-teilt in seiner Mutter-sprache Mr. Raynbird, Strossmayerova ulica 8. az udvarban balra. 3706

RÓKA
DIVATCIPÉSZETE
SUBOTICA
PAŠIČEVA ULICA 9.

Fényképész-segéd (nő)
azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatot kér fizetési igények megjelölésével Katica Prahč, Murska-Sobota. 3886

Börkereskedő segéd 23 éves most leszerelt, állást keres. Cim Major Dezső, Senta 1606. szám. 3896

Borbélyok
figyelmébe!
Ondolást és fésülést szak-szerűen és gyorsan kitá-nítok Kummerkramer nő-fodrász, Sombor. 2984

Jóifőző háztartásbeli, gyer-mektelen nő kerestetik. Fi-zetés megállapodás szer-int. Próbaidő 8 nap. Aján-latok Fischer Félix gőz-malmi vezérigazgató címé-re. Vel.-Kikinda, kéretnek. 3855

Suche zu meiner 31ährigen Tochter ein intelligentes, sittliches Fräulein. Offerte unter »Sittlich« in die Exp. des Blattes. 3841

Teljesen perfekt, komoly, önálló munkaező, angol és francia szabász, műhely-vezetőként, továbbá gyá-korított, ügyes, jobb segé-dek felvétetének. Személyes jelentkezés »Jelena« női-divatszalonban délután 6-7 órákor. Subotica, Alek-sandrova ulica 11. korzó. 3647

TANATON
KAPHATÓ A
BEDŐ
TRAFIKBAN

Munkásnők felvétetének állandó munkára. Nyitrai és Társa. Gaieva ul. 63. volt Bethlen-utca. 3813

Fiatal, mérlegképes köny-velő állást keres nagyobb vállalatnál. Magyar és né-met nyelvben perfekt. Ér-deklődni lehet Stern mecha-nikusnál. 3748

Bérmálásra
ékszerek és órák
a legolcsóbbak
ÁDÁM IMRE
órá- és ékszerésznél
Subotica Rudičeva u. 12

Okleveles szülésznő or-vo-si rendelőbe vagy be-teg mellé ajánlkozok. Ci-meket a kiadóba kér. 3910

Keresek egy önálló órá-s-segédet azonnali belépés-re, aki százzal rendelko-zik. Izidor Hubert Staribecse. 3877

Magyar tanítónő azonnali belépéssel elvállal bár-milyen megfelelő állást, hol szerbül tanulhat. Ajánlato-kat »Tanítónő« jeligére a kiadóba kér. 3882

Suche ein möblirtes Zim-mer in der inneren Stadt, womöglich mit Badezim-merbenützung. Ewentuell orthoile ich dortselbst Mu-sikunterricht als Begleich des Miethzinses. — Otto Stach, Dirigent des Salon-orchesters im Városi-kávéház. 3826

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vasatagbú és címző kötelesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Álláskeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkördésekhez válaszlevegő melléklendő.

Borbélysegédet keresek, csak elsőrendű munka-erő jelentkezzék. Djura Mijatović Subotica, Alek-sandrova ulica 1. 3876

Fiatal kereskedősegéd, a ki fűszer és rövidáru szak-mában jártas. Beszél szerbül, németül és ma-gyarul, azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadó-ban. 3879

Vas- és fémöntvényeket
gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329. 760

Intelligens nő előkelő csa-ládnál háztáskasszonyi vagy hasonló megfelelő állást keres junius elsejére. Ma-gános családhoz pusztára elmegy. Ajánlatokat to-vábbit Schmolka hirdető-iroda, Novisad. 3817

Rövidáru szakmában jár-tas, kancióképes raktárno-kot keresek azonnali belépésre. Írásbeli aján-latokat »Nagykereskedő« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 3685

Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező, azonnali belépéssel állást változtatna. Cim: Reklam hirdetőiroda, Novisad. 3866

Gyakorlott malomszerelő, asztalosok malomszerelést keresnek. Cim: Czigler Kálmán szerelő, Stara-Kanjiža, Ligetsor 5. 3769

ASZTALOS SEGÉD

Kiszéks és fotel munkán már dolgozott, állandó munkára felvétetik.
ZANIN, székgyártónál
Subotica, Bajski p. 13. 3738

Tisztviselő-utazót keresek szesz- és borszakmából elismert, szolid, jó céghez. Ajánlatokat »Szép pozíció« jelige alatt a kiadóba kérek 3816

Károlyi Mihály könyve

Egy egész világgal szembe
kapható
HEUMANN MÓR
könyvkereskedésében
Subotica
Jelačićeva ulica 1. 3275

23 éves, nős, magyar, horvát és német nyelv-ismerettel bíró egyén mint főraktárnok vagy szá-k-anyag- és lisztraktárnok azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 3810

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D.D.
NOVISAD

UJ IPAR!

UJ IPAR!

Allandó kiállítás!

Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34.

Victor Margueritte

Az élettárs — Le compagnon

a szenzációs „Lerbiér kisasszony legényélete” c. könyv befejező kötet

ÁRA 68 DINÁR

KAPHATÓ:

Vig Zsigmond Sándor
könyvkereskedésében Subotica

Uj zeneművek érkeztek !!

május 22-től
csütörtöktől
május 25-ig
vasárnapig

Lifka

A PONTE GRANDEI ISMERETLEN

szenzációs kalandor dráma 5 felvonásban
Főszereplő: RIA BRUNA.

VÉTEL-ELADÁS

Eladó esetleg kiadó! A gyorsáru raktárral szem-ben egy üvegezett tetejű deszkabódé, alkalmas ki-sebb irodának, fodrász-nak, suszternek, esetleg kiözöndének. Ugyanott egy ruganyos kocsi-ra való ülés és egy férfi varrógép is eladó. Bővebbet Lajčo Czernyákovics az állomás-szal szembeni hódés. 3908

Zongora, keresztthuros, rö-vid, fekete, eladó. Fehér-váry, Zmaj Jovina ulica 18. 3796

KÖLNI VIZ

„FIFI”
készíti
Pintér gyógyszerár
nagytemplom mellett
Subotica 3834

Kedvező fizetési feltételek mellett eladók mindenféle malomgépek, szivógáz-, benzin- és nyersolajmoto-rok, újak és használtak. Megvételre keresek min-denféle gépeket és kaza-nokat 20-100 m² tüzfelü-letig. Nagyon olcsón eladó egyvágos malom. Be-rendezés külön is. Petrás László, Veliki-Beckerek. 3821

250-450 ürtartalmú, 80 hl üres hordó, jó állapotban, jutányos áron eladó. To-pola, 1111. házszám.

Szénaprés, kézi és moto-rikus hajtásra, 4 HP ben-zinmotor, 3 HP nyersolaj-motor, moziberendezés, francia gyártmány, daráló-és őrlőmalom, luxusautó, négyüléses, eladó. Teltsch Gáspár, Sombor. 3857

Bőr kupéboröndök
táskák, bőrtárcák
nagy választékban meg-rendelésre is kaphatók.

Eladó 21 hengerek, ió-karban, üzemképes állapot-ban; üzemben megtekin-tető. Mikuska András, Somborski put, szőlmalom 3763

Illatszertár, a Vaidaság nagyobb városában eladó, esetleg ahhoz társ keres-tetik. Bővebbet dr. Szántó Miklós Sombor, Apatini ut 44. 3589

Eladó 20 HP Langen és Wolf szivógázmotor. Heip acélfogaskerekes magán-járó. Fiatal Máv, 48 colos cséplővel, elevátorral. A kezelését vállalom. Tava-szi Zoltán Pašir, 370. sz. 3466

Hat új dupla felvonó, tá-bori kohó, satu, álló és egyéb szerszámok jutá-nyosan eladók. Freund Adolf, Bačpetrovoselo. 3659

Uj hálószobabutor és konyhaberendezés sür-gősen eladó. Cim a kiadóban.

Gőzkazánt, magánjárót, 6-8 HP, megvételre ke-res Heisler Dávid, Stara-Pazova. 3819

New 12 Milwaukee kéve-kötő aratógép, kifogástalan, üzemképes állapotban, 13 hold hegyi szőlő Fehér-templomban eladó. Cim a kiadóban. 3820

Három darab csónakmotor, 5 HP, üzemképes, azonnali olcsón eladó. Teltsch Gá-spár, Sombor. 3858

6 HP magánjáró és egy 8 HP huzatos kazán eladó, esetleg cséplésre haszon-berbe kiadó. Kelemen Ist-ván, St.-Kanjiža. 3751

Ház jómenetelű pékséggel eladó, azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 3750

Gvadifonóda modern és teljes berendezés, eladó. Ladisl. Emberger Mokrin.

Eladó új ház nagy kerttel olcsón a Szücs-telepen, 127. szám. Morgenstein Gábor fűszerkereskedő.

Modern festett hálószoba butorok eladók. Tevám Dusán asztalosnál Duličeva ulica 4. szám. Margit-malom mellett. Butorpuco-lást és javítást jutányos áron elvállalok. 3892

I-a szegedi édes nemes paprika más vállalkozás miatt legolcsóbban eladó. Ugyanott egy vadonatúj Vasran redőnygéppel felszerelve eladó. 3880

4 család részére 210 hold föld Brčka mellett, 4 ház-zal, a szükséges felszere-léssel, üzemben kívüli kő daráló malommal, téglá-égetővel olcsón eladó. Fel-világosítással szolgál Jo-sef Zilzer Vinkovci. 3878

Vendéglő Suboticán 2 ven-dégszoba, 2 lakószoba, kerthelyiség, jószágtartás, pince, az összes helysé-gek és az udvar villany-nyal világítva, napi 25-30 abonenssel, 5 évi bér-lettel eladó. Malusev-iro-da.

Halmérés, trafik, szatós-üzlet, fehér, barna és stá-ler sütésre berendezett pékkemencével bíró ház ivóvízes kuttal eladó és i. év aug. hó 1-ére átvehető. 2 szoba és konyha-lakással 1 szatós üzlettel és pékműhely berendezés-sel. Malusev Iroda Subo-tica.

Száműzöttek

Lépten-nyomon beléjük ütközünk a politika legszerencsétlenebb hajtöröttjeibe. akiket az orosz forradalom vörös hullámai dobtak szét a világ minden részébe. Hivatalokban, iskolákban, üzletekben, műhelyekben, kávéházak zenekarában, éjszakai lokálok brejtőjén, úiságosbódékban, kofák állványánál, süteményárusok kosaránál találkozunk velük és nyílt külsejükön a hajdani előkelőség fakult csillámát keressük.

A legtöbbjük arcán a nyomorsággal megbékült orosz lélek alázata ömlik el. Ugy látszik, mintha vallásos megadással viselnék balsorsukat, amely őket a cári idők nyugalmas ióletéből a nélkülözés miazmás fertőjébe taszította. De ki lát bele azokba a misztikus mélységekbe, ahol a rejtett indulatok tűzfolyói simerégek? Milyen érdekfeszítő drámák lüktethetnek azokban a hánytvetett életpályákban, amelyeket az orosz migráció rajzolt ki! A sarki rendőr talán a cári hadsereg gárdatisztje volt és az a derűképi, mókaskédvű fiatalember, aki zenekara dirigálása közben a legkómikusabb figurákkal szórakoztatja a kávéházi közönséget, bizonyára valami előkelő nemesi család fényes karrierre indult s a számkivetésben elkallódott saria.

Az a mondatkör, amely az orosz emigráció alakjai körül képződött, a fantáziának abból a kedvteléséből ered, amely az élbe táruló lehetőségeket kész történetekké alakítja. És a néphit szívesen fedezi föl az elzúllott nagyurat a nyomor rongyai mögött. Arról a hatalmastermetű, nagyszakállu öregurról például, aki cekkelrel a kezében naponta megjelenik a piacon és bevásárolja a napi ételmeit, azt meséli a fáma, hogy kormányzó-tábornok volt, nagy földbirtokok ura és most a gyermekei egykori francia nevelőnője keres rá meg a feleségére, akinek elméjére iótékonv homály ereszkedett a szörnyű sorsfordulat következtében. A közvélemény hajlamos ilyen romanikus feltevésekre és csoda-e, ha a megélhetés nehézségei annyi menekültet visz rá ennek a hiszékenységnek kamatoztatására? Az a kózik herceg, akiről kiderült, hogy sohasem volt herceg, sokáig értékesítette boldogulási alapként azt a legendát, amelybe sikerült személyét beburkolnia. Minden emigrációban valami könnyen harapózik el a szélhámosság, mint a létosztókból teremtett kényszer.

Amikor ideszórártak Kolcsak, Judénics, Denikin és Wrangel szétvert ekspedicióból, talán tetszettek is nekik a nem mindennapi megpróbáltatások, mert azt hitték, hogy csak futó kaland az egész és nemsokára annál inkább sütkérezhetnek majd a restaurált cári birodalom fényében. De az évek múltán egyre fogvatkozó bizkodással fonták reményeik Penelope-vásznát, amelyet annyiszor fejtettek már fel az ellenforradalmi kísérletek kudarcai és a szovjetkormány diplomáciai térhódításai. Az első nagy, mélybeavágó családás akkor érte őket, amikor Csicserin megjelent a génuai konferencián és az olasz király az udvari ebéden barátságosan koccintott vele. Halálos döfés volt ez a restaurációba vetett hitüknek, amely tartotta bennük a lelket viszontagságaik közepett. Azóta feltartóztathatatlanul haladnak a külpolitikai események az orosz szovjeturalom stabilizálódásának irányába. Mit várhatnak, mibe bízhatnak most már a bolsevizmus menekültjei? Milyen szalmaszába kapaszkodhatnak bele azok között a viharos hullámok között, amelyek elnyelésse fenyegetik őket a létért való küzdelemben?

Az orosz monarchista úiságok továbbra is festergetik nekik a gyönyörűségei délibábokat meg-megvillantják előttük az ígért földiét és fíradhatatlanul jósolják, hogy végre el fog apadni a Vöröstenger és a cárizmus hívei száraz lábbal jutnak el álmaik

Kanaániába. De ennek a folyton halványuló ábrándképüknek harmóniájába is belehasít a trónkövetelők harciármája. Cirill nagyherceg Párisból kiáltványt harsog világgá és megfenyegeti Nikolaievics Nikola nagyherceg híveit, hogy örökre száműzi őket Oroszországból, ha nem pártolnak át hozzá a cári trón egyedüli jogos igénylőjéhez. A száműzött nagyherceg száműzi a száműzötteket és ui véres polgárháboru riadóját fújja meg arra képzelhetőségre, ha Oroszország kapui megnyílnának mindnyájuk előtt.

Olasz napok

A legnagyobb város

Irta: Baedeker

Ott voltunk mindenütt megint, ahol már a gyönyörűség elfogott egyszer.

Olaszországban és főleg itt, ahol a Természet olyan diadalmas konkurenciát csinál a Művészetnek, Olaszországban tulajdonképpen akkor élvez az ember igazán, amikor másodszer látja. Az első látogatás alkalmával a boldog utazó a hőkkenő bámulástól és a mámoros elragadtatástól nem jut el a tudatos élvezésig. Csak, ha soká marad vagy ha az utját megismétli, akkor érti és élvezi igaz értelemmel, tanulásra is képesítő érdeklődéssel azt a Szépséget, amellyel itt a Természet és a Művészet a bájaikat feltárják. Némely könyv is az első olvasásnál megkap, elragad s egyszersmind megzavar bennünket, s másodszer kell olvasnunk, hogy igazi élvezetet szerezzon, valóban gyönyörködhető hatást telhessen ránk.

Csak ismételt utazás alkalmával értjük meg e városokat, amelyeknek mindnek más-más a jelleme és más-más a szépsége. S ebből a szempontból nemesak a nagy Goethe irigylendő, aki szépséges életének a legszebb két esztendejét e földön töltötte, de mindazok a művészeltek és boldog halandók, akik az életüket vagy annak egy részét Itáliának szentelheték. Mily jó lett volna a Ruskin komoly, vagy akár a Byron nyugtalan, ideges életét éini Velemben! Ha a *Calcina* előtt elcsátalok vagy a *Palazzo Mocenigo* mellett a gondolám elsiklik, mindig rájuk gondolok, s jólesik rálépni azokra a kövekre, amelyeknek az ő itt-tartózkodásuk külön jelentőséget is adott. Oh, és Thorwaldsen meg Gregorovius, mily szerencsés emberek, hogy a féleletüket Rómában töltötték! S a mi Markó Károlyunk, aki Firenze ege alatt lakott és festhetett! És Woldemar Kaden, ez a vidám író, aki Campania derűjét és Nápoly gondtalanságát lehelte bele a meleg írásába! Az ilyenekre valóban ráillik a mondás, hogy nem lehet teljesen boldogtalan, aki Nápolyt látta. Mert így látni e várost mindzai a szépséggel, ami körülveszi, és *ily hosszú ideig*, az már maga is boldogság. Ugy is hívják e földet: boldogok országa, *Campania Felice*.

Róma után Nápoly csupa derű. Az örökvárosra rásulyosodik múltjának a hatalmas, az egész civilizált és bárbar emberiség sorsát intéző története. Az antik Rómának klasszikus romjai s a középkorinak romantikus maradványai a modern turistára ugyancsak rájaneheznek, akít a háromféle Róma komplikált lénye eleinte csak zavarba hoz. Róma még a vivőrnök s a fölületes turistának is tanulmánytárgy, »komoly dolog«, ahogy Taine mondta, amellyel nem illik tréfolni. Nápoly maga a kövek-ké vált mosoly. Itt olyan szép és érthető minden, hogy a tudatlan utazó is könnyen élvezheti. Itt nem to-lakodnak olyan szövevényes kérdések s oly súlyos problémák a szemlélő elé, mint az *Urbs*-ban. Ez a

A volt dumaképviselő, aki gyümölcsöt árul, a tábornok lánya, aki a varietében sikamlós kuplékat énekel, a gróf, aki gyárban dolgozik, a cári uralom napiának fölvirradását várva, mit gondol vajon, mikor ezt a nagyhercegi proklamációt olvassa? Nem érzik-e át annak az erőfeszítésnek hiábavalóságát, amellyel egy eszme szolgálatában belevetették magukat a forradalmi harcokba és nem temetik-e el az utolsó illuziót, amely szenvedéseik során a végreél nagyszerűségét vetítette eléjük

bm.

gyönyörváros par excellence, — s annyira különbözik Rómától, mint a görög a latintól, s mintha nem a szomszédságában, hanem valami nagy távolságban feküdné.

...Az utitársaim először látták ezt a bűvös várost, s a kedvükért — meg a magaméért is — megnéztem újból mindazt, ami az utazóra itt kötelező. Mindennap megfordultunk a *Villa Nazionale*-ban, amelynek szinte trópusok jellegét ad az a pálmafasor, amely valamikor egyik diszelesz e különben is fejedelmi kertnek. Most még a pálmák, amelyek fiatalok, kevéssé fejlettek. De van jövőjük! S akik hosszabb idő múlva jönnek ide, azok már hatalmas pálmák közt fognak andalogni. Hogy »büntetlenül«-e, ahogy Heine aggódik, azt majd meglátni őt maguk... Szép ez a park, különösen este, amikor tele van *Napolitana*-kkal, akik mesteri módon kezelt legyezőikkel egy kis hűs zefirt támasztanak a meleg levegő mozdulatlanságában. Am a szemekkel, mint az ifjabb utitársam mondja, tűzveszedelemmel határos meleget tudnak árasztani... Csodálatos az a virtuozitás, amellyel e délszaki nők a legyezőjükkel, a női felkészültség e veszedelmes fegyverével bánnak, s ahogy a legyező világnyelvét, a női kacérság volapükjét beszélnek! Itt és a színházban fejtik ki leghathatósabban ezt az éppen nem kicsinyelhető bűvös mesterséget... A római színházban s a *Monte Pincio*-n is megfigyeltem ezt a legyezőkoncertet, — de mekkora különbség! Mily büszke méltóság és milyen *tempo moderato* a héthalom városában, s milyen vidám, ígéreates koketteria és *allegro con fuoco* a Parthenope földjén! A római nő kezében a legyező egy szeptrum, a nápolyiében hangszer. A római nő vonz, csábít és elutasít a legyezőjével, a nápolyi megtáncolat vele. A római hölgy legyezője komoly toalettcsikk, a nápolyié tré-fás játékszer. A római nő a legyezőjével szónokol és magyaráz, a nápolyi a magáéval dalol és muzsikál. Mondják, hogy a spanyol nők még nagyobb művészei ennek a nyelvnek és ennek a játéknak. Mikor Paganini hegedült, akkor is akadt, aki az ő szédítő játéknál is különbet vélt hallani vagy elképzelni. De én alig hiszem. Ezek az aszszonyok itt valóságos Paganini-jei e csodás művészetnek. Azért jövőnk ide minden alkonyatnál látni — majdnem azt mondtam: hallgatni — ezt a rejtélyes édes nyelvet — (ritmikus, mint maga a szép olasz zené-nei nyelv), amelynél nem kínálkozik intímebb mulatság ebben a mulató és mulatságos nagy városban.

Nagy város! Castelar szerint a nagy város. Ahogy ő figyelte meg, ez a legnagyobb város a világon. Van hat-hét nagyobb, de mind kisebb mint ő. S e bolond paradoxon csak első hallásra paradox és bolond. — ha az ember gondolkozik rajta, akkor egyik se. Mert mi teszi a nagyvárost s mi teszi a várost

naggyá? A terület, amelyet elfoglal? A népesség száma, amely lakja? A kultura, amelyet fölmutathat? Egyik se. *A nagysága attól függ, hogy mekkora lármát csinál.* S ebből a fülpontból ez az ó- és újvilág legnagyobb, mert legzajosabb városa. Az a tohuvaobhu, ami itt rendetlenkedik, az fölülmul mindent, aminek az elképzelésére emberi hal-lószervek csak képesek. Ez a városok közt az, ami az operák közt Wagner. Itt, ha csak olyan zajt hallani, aminő London leglármásabb negyedében szokott lenni, azt konstatalják: csend van. És tudakolják az okát, hogy miért van ily csend? Te persze majd hogy meg nem sikerültsz ebben a szokatlan csendben... S ne gondold, hogy ez csupa nevelletlenség. Ebből is van benne egy porció, de még több benne a görögösség, a délszaki népnek a non-szalánza, amelyet nem feszélyez semmi, Magna Graecia-beli féktelesség, amely önzéssé fajul minden más érdekel és minden másfajta idegrendszerrel szemben.

Ezért oly nagy ez a sokszor megénekeit városszépség, a gyönyörűségei Nápoly... S ha a magaslatiról nézed, még nagyobb. Onnan tekintve le rá, e tiszta, kék, meleg levegőn keresztül ez a nem éppen szép (sőt éppen nem szép) háztenger, amelyből a materiális Nápoly előállott, szinte óriásnak tetszik. Egyik ilyen *castello*-ból nagyobbnak látta e várost Castejar Párisnál és Londonnál. És mit tesz az elképzelés s a nagy elmék írásából felénk-sugárzó szuggeszció? A halmok te-tejéről az én szememben is így nőtt meg Nápoly, és én fogadok veled, tisztelt olvasó, hogy ha olvasod ez irást — természetesen nem az enyémen, hanem a kitünő spanyolét —, te is nagyobbak fogod találni minden világvárosnál...

Látnivaló persze nincsen benne annyi, mint e két nagy empórium-ban, s annyi se, mint az itáliai művárosokban. Mégis volt egy hétnél tovább dolgozunk, amíg feldolgoztuk az anyagot, amelyet »művelt« utazónak látni illik. A *Villa Nazionale*-ban följutottam az ismeretséget a világhíres akváriummal is s bolygónk összes tengeri állataival, amelyek ott mint egy vízi köztársaságban, békés egytetértésben élnek, — a szegény ártatlanok valószínűleg azt hiszik, a tengerfenéken laknak, mint a gyermek, aki a kagylót a füléhez tartva, azt gondolja, hogy a tenger zugását hallja...

Sajnáltam, hogy jóformán minden szakértelem nélkül kellett bután nézmem ezt a tenger-muzeális látványt. De így is el tudtam képzelni, mily *furor zoologicus* foghatja el a hozzáértőt, ha gyönyörködhet benne. A tengerfenék titkai előttünk, szárazföldi patkányok előtt, teljesen ismeretlenek, s itt sok oly furcsaszabásu és különös állományu lény-nyel ismerkedtünk össze, aminőkről azelőtt fogalmunk se lehetett. És ne gondolja senki, hogy ez a látvány valami borzalmas. Az a körülbelül huszonöt medence, amely tele van tengervízzel és tengeri »szörny«-nyel, éppen nem szörnyűsége. Ellenkezőleg, egészen csinos, na a nap süt rája. Olyan élénk és sokféle szín pompázik itt, mint a szappanbuborékban, amelyekben színpompás kerteket, virágos tájakat, oszlopos csarnokokat és ragyogó kastélyokat fődöz fel a gyermek szeme. Egyenkint ezek az uszkáló, keringő, lubickoló állatok semmiesetre se bájosak, de együtt mégis színes, tarka, kellemetes látvány. S bármily kevés érdeklődést hozzon is ide a sablonos utazó vagy a Bildungsphilister, egy-két óráig szívesen fogja nézni e groteszk formáju, rejtelmes-csuf (s épp ezért nem igazán csuf) tengerlányok evickelését. Persze nagy csalódáson megy keresztül az a naiv ember, aki a világ

le legheirebb akváriumába azzal a fölvevéssel jön, hogy itt halakat fog látni. Ilyeneket is talál, de ezeknek a formája annyira elüt azoktól a halfiguráktól, amelyeket a halcsarnokból s az étlapokról ismer, hogy nem tudja hová tenni őket. Kárpótlásul megtanulja itten, hogy a halak, amelyek állítólag olyan jól érzik magukat a vízben, nem is olyan szuverének e nedves elemekben, mint képzelnünk véltük.

Egyik legérdekesebb jelensége a gyűjteménynek — s valószínűleg általában a tengeri életnek a *Lotigo vulgaris*, valami tintacsigaféle, amely olyan szégyesen változtatja a színét, mint a kaméleon. Amikor én néztem, barna volt, de a bennünket kalauzó derék tisztviselő szerint egy óra előtt vörös színt játszott. Nagy megbízhatatlanságnak a jele, amely politikusokra emlékezteti az embert... Még eredetibb lakója a víznek a *Pagurus*, a remeterák, amely földsziti magát a tenger rózsájával, az *Actinia*-val, s az ő társaságában szeli át a tenger s a medence hullámain. A különböző rákfajok, amelyek közt malacformájuk is akadnak, szintén leköthetik a szemlélő figyelmét, ellenben határozottan csúf benyomást tesz az *Octopus vulgaris*, amely olyan külsejű, mint valamely más állatnak a bele. Az egyik utitársam bizony másnap hozzá nem tudott nyulni a leveshez, amelyet ilyen béléllatokból készítettek. Pedig nagyon jóízű volt. (Nem a legszebb állatoknak van a legjobb ízük.)... Legnépszerűbb az ezen medencében elhelyezett furcsaságok között a *Torpedo ocellata*, amely az octopus-szal állandóan hadilában áll, s úgy védekezik a támadásai ellen, hogy a farkával elektromos ütések mér rá.

Maga a zoológiai állomás, amelynek ez akvárium a hatalmas alkotása, német szorgalomnak és német tudománynak köszöni a létét, s bármennyire vitassák is a latin népek a superioritásukat a németek fölött, az ilyen érdemeket s az ilyen tudományos eredményeket el kell ismerniük. A derék, fiatal olasz tudós, aki magyarázta nekünk a tenger csodáit, így nyilatkozott róluk: »A németek nem bájosak, de szörnyű sokat tudnak és embertelenül szorgalmasak«. Ugy van, — embertelenül szorgalmasak, s ezért szörnyű sokat tudnak, s ha tovább is fognak tanulni és dolgozni, akkor messze fogják elhagyni azokat a népeket, amelyek bájosabbak, talán tehetségesebbek is, de nem olyan szorgalmasak...

Simi hősi halált halt

Simi a legdrágább és legaranyosabb kiskutyája volt életem összes kutyáinak. Simi talált gyermek volt és úgy élt mint egy magános ujságíró. Különc volt és filozofus, egy közepkoru, piszkos, vén csavargó, de kócos irhaja alatt nemes szív dobogott. Siminek egész biztosan megvolt a maga különvéleménye az életről, halálról, emberekről, de egy zárkózott lélek lévén, soha nem nyilatkozott. Éjszakánként ha találkoztunk, Simi szólanul mellém csatlakozott, fekete orrát a magosba nyújtotta, blazirtan lehorgasztotta két hegyes fülét és hosszú, karsu farkát olyan elegánsan hordta, mint egy sötápcát. Ezekről az éjjeli sétákról Simi többször kimaradt, mert Siminek titkos utjai is voltak, de mi nem szoktuk az ilyesmit egymástól soha számonkérni. Bölcs és üde szentimentalizmus lakott benne, a csönd és a holdas éjjel szépségeit nagyon kitudta élvezni és emellett nagy donjuan volt. Bolondult a nőkért, ez tagadhatatlan és képes volt hajnalig a kapuba ácsorogni egy kis vacak döggel, de ezt már inkább csak romantikus perverzitásból csinálta. Nahát, mondhatom egészen utolsó izlése volt neki, okos kutya létező bedült a leglinkebb nőnek is és rengeteget szenvedett a szerelem miatt. Siminek természetesen rossz híre támadt az összes családos kutyák között, ő volt a falurossza és minden önzértes, polgári eb felháborodottan meg-

ugatta, ha elment a házuk előtt.

Simit, az én kedves jóbarátomat csak a sarkon ösmertem fel, amint épen vitték a vesztőhelyre, Simit rácsos, zöld szekéren hurcolták el, mint egy közönséges betörőt, de ő nem kiabált segítségért, egyetlen arcizma sem rándult meg a szörnyű helyzetben, csak szemével intett diszkrétan, hogy mentsem meg. Mert Simire korzolás közben orvul és gazul rá tört a minden kutyák ősi veszedelme a Sinter és Simire diestelen jövő várakozott künn a telepen. Simiből mosószappant akarnak főzni derék háziasszonyok számára és Simi, aki még annyira fiatalnak érezte magát, halkán a jóbarátságunkra hivatko-

zott. Kétségbeesetten mutattam fel üres pénztárcámat, de Simi nem hitte el, Simi világéletében naiv kutya volt, mert feltételezte rólam, hogy ilyenkor hónap végén még pénzem is akad, hogy kiválthassam a halál torkából. És nem respektálta az én őszinte rémületemet, egész biztosan meg volt győződve róla, hogy smucig, hálatlan kutya vagyok, hogy sajnálom érte azt a rongyos negyven dinárt és leírhatatlan szemrehányással hátat fordított és leeresztette a farkát, mint egy sorompót, ami azt jelentette, hogy csalódott bennem, hogy most már mehetek. Többet rám se nézett.

(T.)

Egy neves ideg orvos az emberi butaságról

Az egészséges és beteg buta — A korlátolt gazdag és a korlátolt szegény — Polgárok és arisztokraták — A buta költő

Néhány hónappal ezelőtt meghalt egy neves müncheni ideg orvos, dr. L. Loewenfeld, udvari tanácsos. Loewenfeld neve ismeret volt a külföldi orvosi irodalomban. Számos érdekes lélektani problémával foglalkozó könyvet írt és különösen érdekes nemrég új kiadásban megjelent műve, amelynek címe: »A butaságról« s amely mulatságos és tanulságos szemlélet tart az emberi tökéletlenség legkülönbözőbb jelenségein. A könyv mindenképpen érdekes; hiszen orvos, művelt, széles látókörű orvos beszél itt tudományosan és lélektanilag az emberi butaságról. A könyv több fejezetre oszlik: pontosan leírja a buta ember természetrajzát, megvizsgálja az érzékében és gondolkodásában jelentkező tökéletlenséget, megvonja a beteges alapon fejlődött és az egészséges butaság határvonalát, megvizsgálja az életkor, a faj, a foglalkozás és hivatás kapcsolatát a butasággal, majd néhány érdekes fejezetben foglalkozik a gazdasági és társadalmi életben, valamint művészet és tudomány világában jelentkező butasággal.

Kiragadunk néhány érdekes szempontot ezelebből a fejezetekből.

Butaság a közgazdasági életben

— Azt szokták mondani, — írja Loewenfeld — hogy butáké a szerencse. — Loewenfeld megcáfolja ezt a közmondást. Szerinte az, amit szerencsének neveznek, sokkal gyakrabban társul az intelligenciához, már csak annál a közelálló oknál fogva is, hogy a buta ember csak a véletlen folytán tudja elérni azt, amit az intelligens okos számítással szerez meg. A korlátolt intelligensnek, tehát kevesebb alkalmazást talál és ennek következtében kisebb is a jövedelme. A kevésbé tehetséges kereskedőseked csak alacsonyrendű és mechanikai feladatokat igénylő állásban helyezhető el; önálló teljesítményekre nincs tehetsége és ezért csak ritkán tud jobban fizetett állásba kerülni. A korlátolt kereskedő többnyire csak kis üzletet tud lebonyolítani és vezetni, többnyire oly módon, amely kicsiny, de biztos jövedelmet biztosít neki. Ha nagyobb vállalkozásokba keveredik, ítélőképességének gyöngesége miatt a legtöbbször pórul jár. Még nagy vagyonnak a birtoka is csak ritkán tudja megóvni a hajótöréstől, mint hogy nem tudja pontosan megítélni az embereket és körülményeket s így a legkülönbözőbb hátrányokat kénytelen elszenvedni.

A gazdag és előkelő butasága

A pénz realis valami; hatalmi tényező, amelynek ereje érvényesül a magán- és nyilvános élet minden területén. A pénznek és vagyonnak helyes megítélése azonban az emberek nagyrészből éppugy hiányzik, mint a címeknek, rendjeleknek és a származásnak helyes megítélése. Kétségtelenül van abban bizonyos jogosultság, hogy ha valaki értéket tulajdonít olyan öseinek, akik érdemeket szereztek és előkelő pozíciókat vívtak ki. Ebből azonban nem következik az a ma már hálá Istennek egyre ritkábbá váló felfogás, hogy az ember a bérnél kezdődik.

A gazdagok világában jelentkező butasághoz tartozik az a gyakori kívánság is, hogy vagyonosabbaknak tartsanak bennünket az emberek, mint aminek a valóságban vagyunk. Sok ember attól fél, hogy elveszítí társadalmi tekintélyének egy részét, ha valóságos viszonyainak megfelelő életmódot folytat. Arra irányul tehát minden szava és cselekedete, hogy

embertársában a jól szituált ember benyomását keltse. Nők, akiknek a legcsekélyebb jövedelmük van, vagy az sincs, elegánsan öltözködnek és olyan vacsorákat és estélyeket rendeznek, amelyek legjobb esetben csak úgy válnak lehetségessé, hogy hétköznapiakon megvonják maguktól a legszükségesebbeket is. Ezek az emberek szegénynek elfogadni jól megfizetett állást is és inkább otthon végeznek el igen rossz keresetért igen nehéz munkát, csak azért, mert ezt titokban tarthatják. Különösen káros azoknak a szegényebb szülőknél butasága, akik lányukat — a helyett, hogy kitaníttatnák valamire — elegánsan öltöztetik, bálókra és estélyekre viszik, hogy a vagyonosság látszatának felkelésével jobb módú udvarlókat csalogassanak köréje. Aszámítás gyakran balul üt ki és a szegény leányok később gyakran sok szomorúsággal fizetnek szüleik korlátoltságáért.

Művészek butasága

Ebben a fejezetben Loewenfeld nevet ad egy egyébként közismert betegségnek. A név: »Dichteritis«. Ez ama fiatal emberek betegsége, akik össze tudnak kovácsolni néhány rimet, ezekben a rímekbe igen hangos de lapos gondolatokat verejtékeznek és azt képzelik magukról, hogy nagy költők. A »Dichteritis« lelki ragály, amely igen sok embert megárad fiatalabb éveiben.

A butaság azonban igen gyakran jelentkezik kiemelkedőbb és ismertebb költők műveiben is. Loewenfeld itt különösen Ludwig Anzengruber elbeszéléseit szedi elő, amelyek között sok korlátoltságot talál. Külön fejezetben tárgyalja Courbetnak, a híres francia festőnek esetét, aki példaképe a tehetséges, de egyébként teljesen korlátolt művészeknek.

Gyakran élünk toppan a butaság a művészetnek minden egyéb területén is, a festészetben, szobrászatban és zenében is. Határozottan lehet állítani, hogy ma végtelenül sok középezt és értéktelent visznek a nyilvánosság elé. Oka ennek az is, hogy a művészet bizonyos fokig közprédája lett a dilettantizmusnak. Hiszen szinte divattá vált, hogy jobb módú család valamelyik leánytagja iskolai tanulmányainak elvégzése után egy ideig még festészeti órákat vesz. Ezeknek a fiatal hölgyeknek, éppugy, mint férfikollegáiknak nagyrésze tehetségtelen és idővel maga is belátja művészi teljesítményeinek értéktelenségét. Nem ritka közöttük azonban az olyan, akikben a tehetség hiányához még általános korlátoltság vagy pedig hiúságból eredő lelki vakság társul, aminek következtében pancsolásikat remekműveknek érzik, amelyeket részint saját otthonuk díszítésére, részint ajándékozásra használnak, sőt tárlatokon is bemutatnak.

A korlátoltság fejezetében kell elkönyvelni azokat a napjainkban gyakran jelentkező művészes csoportokat is, amelyek szinte hétről-hétre azzal a hangos jelszóval bukkannak fel, hogy új művészeti irányokat alapítanak. Irányukat rendszeren olyan művekkel dokumentálják, amelyek sem a műveltebb közönség, sem a hozzáértő művészek között nem találhatnak hitelre. Ők azonban a dobszóval hirdetik magukról, hogy »a századok csucsán állanak és heroldjai a jövőnek«. Ők azok, akik szerint »megszűnt a tér és idő«, ők azok, akik azt állítják magukról, hogy »a tiszta abszolútban« élnek. De a képeikben senki sem gyönyörködik és senki sem talál bennük értelmet.

Ujságíró

a szegényházban

Koplat a legöregebb vajdasági magyar lapszerkesztő

A boldog, megelégedett és bőtermésű tiszaparti városban ismerkedtünk össze. Nem kezeltünk le formálisan, nem is estünk át a mindig konvencionális bemutatkozás külsőségein. Rideg hotelszobában hajnali hét órakor állított be lakásomra Bíró János, legöregebb munkása a vajdasági magyar sajtónak. Öreg és elhanyagolt külsejű volt már akkor is Szentá egyetlen benszülőtt és az élettől és sajtóperekeltől és a kisváros túlérzékenységtől hajszolt szerkesztője. Rojtos volt a gallérja, kifényesedett kabátja és a világ legöregebb cugos cipője nyomta a lábát és hét évtized a fáradt szívét és egészen bizonyos hogy már akkor is ádáz és kemény és emberfeletti harcokat vívott a kenyérért. Csillogó szemmel, fiatalos temperamentummal rohogott be Bíró János az első szentái magyar sajtótermék a »Szabad Sajtó« megalapítója. Nem tekintőriázott sokat az öreg.

— Ideje már Szentán bátor és jó lapot csinálni. Gratulálok. Szegény Bíró János, a váratlanul barátommá szegődött aggastyán, őszinte kívánságokat fejezett ki. Abban az időben tényleg egy ujhangu hetilappal akartam felrázni a lustasághoz szokott szentái koponyákat. A gratuláció azonban megkésztet. Akkor már tudtam hogy végérvényesen dugába dől minden ilyen irányú tervem. Megköszöntem Bíró János rokonszenves ragaszkodását.

— Én minden hónapban ott voltam a szegedi esküdtészek előtt — folytatta halálán, de büszkén. A teremszolgák, a hivatalnokok mind-mind nagyon hozzámszoktak. Sok volt a sajtóper és sok a harc. De megértte. Nem sajnálom. Egy darabig elhallgatott. Cigaretára gyújtott. Kisvártatva megszólt.

— Ne gondolja, hogy kéziratokkal akarok tolnakodni. Nem — ismételte keményen. Nem dolgozok többet. Tanácsot azt adok. Ismerem jól a várost. — Örömmel hallgattam Bíró János előadását. Szentá egy lappal ugyan szegényebb lesz — állapítottam meg, én viszont szereztem egy jó barátot. Ebből tehát kitűnik, hogy néha még lapon is lehet keresni. Utána még egész kedves hetek multak el. Nagy sőtákat tettünk az öreg Bíró Jánossal. A lap meghiusult tervét csak futólag és nagyon tapintatosan közöltem vele. Rezignáltan vette tudomásul.

Fél év telt el, hogy újból Szentára vetődtem. A tiszaparti fák kizöldültek és minden ismerősöm télikabát nélkül látam viszont. A városháza előtt váratlanul, hirtelen elém toppant az öreg ur. Nagyon kuszált volt. Legalább tíz évet öregedett.

— Hol él most? kérdeztem és a válasz még a viselkedésénél is nyugtalanítóbban hangzott. Ráncos és összezsúrt kezével félköröket gesztikulált a levegőbe, amint magyarázott.

— Ott kint, a külvárosban, a rakparton. Régi könyveket és folyóiratokat olvasgatok és pipázgatok — hadarta gyors egymásutánban.

A kegyes föllentést rögtön észrevettem és tapintatosan felajánlottam, hogy hazakísérem. Nagyon megijedt. Nem akar még hazamenni — mondta és hogy ne fáradjak és azt is, hogy elhanyagolom a saját dolgaimat s miatta. Nem használt a félrevezetés. Vittem magam az öreggel, aki minden lépésnél szótlanabb lett. Negyed-óra óta sötét után föltűnt a gyermekmenhely, a szentái Rudics-kastély szomszédságában. Még egy pár lépés és már tudtam, hol lakik az egykor rettegett purifikátor, Bíró János, aki valamikor megszembélyesítette a közvéleményt Szentán. Alacsony ház előtt álltunk meg. Tömeglakás. A szentái szegényház. Idekerült az öreg ujságíró meakulpázni azért a nagy-nagy bottlásáért, hogy az igazság bajnoka lett és maradt egészen a koldussorsig.

— Ha lenne Szentán ujságíró — mondta, — akkor talán jobbra fordulhatna és még most is szép színe könnyes lett. Nem akartam elismerni magamat. Sietve elbucusztam Bíró Jánostól, akinek menyivel kümbölgölni dolga lenne most, ha 43 évvel ezelőtti díjnokká nevezték volna ki a városhoz. Vagy ha már negyvenhárom évig suhogtatta a közvélemény ostromát, inkább elment volna kocsisnak.

Mesterházy Ambrus.

Giardinette

Romain Rolland tudott emelkedni minden nemzeti elfogultságon. — ellensége minden sovinizmusnak és minden oktan nacionalizmusnak. Az ember megérti az ő különös viszonyát a saját nemzetével s a helyzetét más népekkel szemben, ha elolvass néhány sort a »Jean Christophe« negyedik kötetéből. Megtudja ebből, miért érti meg másaita népek mentalitását és érzésvilágát ez a nagy író oly könnyen, s miért került bojkott alá a saját fajtája előtt oly időben, amikor hazájában a nacionalista elfogultság s a háborúviselés és békekötés által felfokozott németgyűlölet új orgiáit. Így hangzik ez a pár sor:

— Inगत az emberi szellem; nehezen barátkozik össze a tiszta igazsággal; a vallás, az erkölcs, az államférfiak, a költők, a művészek kénytelenek a hazugság burokiában vinni elbe az igazságot. Ezek a hazugságok hozzáidomulnak minden népfaj szelleméhez; mind-egyiknél más formában jelentkeznek; ezért értik meg egymást oly nehezen a népek és ezért veti meg egyik a másikat oly könnyen. Az igazság mindenütt ugyanaz, de minden népek megvan a maga külön hazugsága, amit ő a saját speciális idealizmusának nevez; minden fia ebből táplálkozik a bölcsőtől a sirig: életföltételévé lesz; csak néhány lángész tudja kiszabadítani magát aida, hősi küzdelem árán, amikor egyedül maradnak a gondolataik szabad világegyetemében.

Ezek a majdnem husz év előtt írott sorok a multak történetéből (Voltaire és Zola esetéből) levont tanulságnak látszanak, de jóslatnak is beváltak. Tíz év előtt megint beállott az az időpont, amikor a népeknek saját idealizmusa, a speciális hazugsága volt a sorsintéző vezérmotívum s az az életföltétel, amely alól csak »néhány lángész« tudta magát emancipálni: Anatole France, Jaurès és Romain Rolland. A derült világnézetű öreg filozófus szelíden huzta ki magát a hazugságok hálójából, — alig vették észre finom szellemének a menekülését e súlyos életföltétel beklyóiból. Neki még valahogy megbocsátotta a nemzete a sok gyönyörűséget, amit szerzett neki, s a dicsőséget, amelyet árasztott rája... A militáns Jaurès (ez a háboru ellen hadakozó nagy katonája a békének), az életével fizetett, amiért állást mert foglalni a népe »külön hazugsága« ellen. És Romain Rolland, a háboru szellemének e kérelhetetlen bírāja, a népek közti harmóniának lángeszű prédikátora, a »hazafiak« bojkottja alatt a száműzöttek keserű kenyerét eszi külföldön.

Oh, milyen tisztán tud látni némely egyes ember! És, oh, milyen vak tud lenni egynémely nemzet!

*

Egy urjember (akit nem nevezhetek meg, mert még él) szerette volna szolgálni a vármegyét, ahol a tehetségének megfelelő magas állásra pályázott. A jelöltek közt ő volt a legkülönb, hát természetesen megbukott. És »természetesen« az lett meg, aki a legkevésbé ért köztük. Ez persze nem ment minden intrika nélkül. Mint minden kiválóbb egyéniségnek, a szóban levő urjembernek is voltak irigyei, akik mindent elkövettek, hogy ne ő győzzön a restaurációnál, mert mi lesz a kedélyes vármegyéből — gondolták e jó urak —, ha tehetséges emberek ülnek a hivatalaiban? A rosszhiszemű pletyka vigan dolgozott hát, s a bukott jelölt később humorosan számolt be az érzéseiről, amelyeket ez áskálódás keltett benne.

— Volt egy »tisztelóm« — beszélt —, aki kötelességének tartotta, hogy informáljon minden szóbeszédéről, amely a kandidálásom ellen elhangzott. Amikor az első olyan nyilatkozatnak a hírért hallottam, amely alkalmas volt arra, hogy ártsan az ügyemnek, s megnevezték az embert, aki azt tette, nyugodt maradtam s csak ennyit mondtam: »Nem csoda, hogy így cselekszik. Hiszen rokonom!« Egy hét múlva újabb »föjljelentés« érkezett hasonló esetről. Csöppet se

lepödtém meg s így szóltam: »Nem vártam más. Hiszen az illető — barátom!« De a harmadik esetről, amelyet hírlíró hoztak, nem győztem csodálkozni és bosszankodni. A dolog rosszul esett, sőt — az igazat megvallva — fájt. S ma se értem ennek az embernek a motivumait. Hiszen nem volt se rokonom, se barátom!

*

Tegnap hallottam ezt a valószínűleg nem egészen új történetet, amelyet siettek közölni, nehogy még régiebb legyen.

Egyik előkelő bécsi internátusban tanult és nevelődött egy délbácskai uricsalád leánya, aki hazalátogatott a szüleihez a karácsonyi ünnepekre. Barátnői, akik a szent napokat is az intézetben voltak kénytelenek tölteni, érzékenyen vettek tőle bucsut s annak végső akkordjaként átnyújtottak neki egy igen elegánsan becsomagolt jókora doboz élelmiszert, amint mondták, tele csokoládéval, cukorkával, csemegével és egyéb lányédességgel, s hogy az elemózsia elég legyen a hosszú utra, becsületszávéra fogadtatták meg a távozóval, hogy Budapestig nem nyul hozzá. Am a mi kis barátnőnk leánya volt,

hozzá tizenhatesztendős, s így nem egészen minden kíváncsiság nélkül való. A becsületszó se kötötte valamilyen nagyon erősen, mert hiszen nem volt felsőbb lény (például huszártiszt, akinek muszáj a szavát megtartani), hanem csak felsőbb leány. — unatkozott is kissé a magános kupében, mert az internátus bölcs és óvatos igazgatónöje női szakzsába dugta — tudvalevőleg a világ legunalmasabb fészke — s így csak az fog csodálkozni, aki nem ismeri a leány-szívet, a leánylelküismeretet és a leánygyomrot, hogy a fiatal hölgy rövid, de eredménytelen lelki tusa után, még mielőtt a vonatja Pozsonyba ért, leoldotta az érdekes és nyugtalanító doboz átkötő aranyspárgát. Azzal vigasztalta magát, hogy a cselekedetét csak a jó Isten látja, s a jó Isten nem fogja őt a barátnői előtt elárulni.

Nagy csalódás várt rá,

Régi, teleirt iskolai füzetek s néhány már forgalmon kívül álló ódon nyelvtan feküdt a skatulyában, s legfölül egy papiroslap, amelyen hosszukás, modern betűkkel ez volt olvasható:

— Te kíváncsi liba! Ez a büntetésed, amiért nem tudtál várni Budapestig!

Meghalt Kossuth Lajos aggkori szerelme

Báró Orbán Györgyné, Zeyk Sarolta halálos szerencsétlenség áldozata — Aki Kossuth Lajos öregkorának „napsugara“ volt

Kolozsvárról írják: Egy ujságnapihir tömör soraiban egy megrázó szerencsétlenségnek tragikus, hideg szelét érezzük végig suhanni. Öv. Orbán Györgyné született Zeyk Sarolta mezőmadarasi földbirtokosnő leányával kocsióra ült, hogy birtokáról a szomszédos Marosvásárhelyre ránduljon.

A tragikus baleset

A kocsi már elhagyta a madarasi határt, mikor a szelíden trappoló lovak egy hídon haladtak keresztül. A kocsi szembetalálkozott egy robogó autóval, amely éles sziréna sípjelzéssel kitérésre figyelmeztette a két urhölgyet vívő kocsit. Az autó zakatolásától és vad túlköléséitől a lovak megbokrosodtak és eszeveszet futásnak eredtek. A kocsi vesztette el leghamarább a lélekienléte a féktelenül száguldó kocsi bakkiáról leugrott és sorsára hagyta a kocsi ülésén az ijedségtől megdermedt hölgyeket. A lovak irányt tévesztettek, letértek az országútról és belevágattak egy szakadékba, magukkal rántva a kocsit, amely pozdoriájá törött s amely maga alá temette a szerencsétlen utasokat. Öv. Orbán Györgyné rögtön szörnyet halt, leánya pedig oly súlyos sebesüléseket szenvedett, hogy az ő életét is gvenge sz. ak kötik az élethez.

Az egész tragédia a nyílvánosság előtt le is záródhatna és legiezebb csak egy obligát temetési lír, egy gyászkeretes szomorú jelentés követhetné ezt a mindennapi országúti katasztrófiát ha öv. Orbánú született Zeyk Sarolta finom alakja nem kapcsolódna bele szervesen egy nagy ember lelki életébe. Ez a nagy ember is már rég összekeveredett a röggel, ezelőtt harminc esztendővel egy egész nemzet gyásza kísérte haza az emigráció keserű száműzetéséből a Kerepesi temető platános, árnyékos sirkertjébe. Ez a nagy ember Magyarországon egykori kormányzója: Kossuth Lajos volt. Hogyan fonódott bele Kossuth Lajos turini egyhangú napjaiban az akkor még fiatal Zeyk Sarolta napsugárként átsuhanó bájos alakja, ma már nem titok s ezt az idilli lelki viszonyt, amely úgy fűződött bele öszülő öregedő bánatos száműzetésébe, mint ahogy az öreg korhadó tölgy törzsökét fonják át a repkények üde zöld levelei.

A »napsugár« Kossuth öregségében

Kossuth Lajos erős és szenvedelmes idealizmusa sohasem tudta kikerülni azt a mély hatást, amelyet

őreá a női szépség, a női kedély varázsgyűrűjeként hatott. Kossuthnak nagy férfias energiája, amely egy országnak kormányzását és gyepőlét tudta magához ragadni a háztűzhely szelid, duruzsoló fényében elágyult és teljesen átengedte magát felesége és nővérei kikerülhetetlen hatásának. Ez a hatás végig kísérte Kossuthot az aggkori alkonyatáig. Fiatalságának és nőimádatának tüze ott parázslék az aggastyán ereiben is, amelyet ő maga is érez és nem tiltakozik az ifjuság marasztaló vágyai ellen.

A turini száműzetés első napjaiban átszenvedte a rideg egyedüllét és magárahagyottság legzárkózottabb napjait. Senkit sem ismert Turinban, csak a szobáját, meg a cipészét. Azok a nők, akik egyéniségük balzsamával gyógyították a lázadó és nyugtalan lélek hegetlen sebeit, Kossuth felesége és nővérei már mind elhagyták őt s ott pihentek a turini temető ciprusos hegyoldalában. Kossuth a magány borzalmas óráiban ezekben a szavakban riasztja bele egyedülléte fájdalmát:

»Kutyám nem lévén, hogy vele disztalgassak ugatni sem tudok, nemhogy beszélni tudnék.«

Az erdélyi látogató

Ennek a lelkiállapotnak található visszhangot nem is adhat egy felzaklatott és az emberi társaséletre teremtett lélek. Kossuth fia akkorig tanulójaik között élnek, távol a szerető apától s a magárahagyott öreg ur vágyódik meleg napfény, egy simogató kéz, a számkivettség utját elfeledtető gyöngédség után. Turinban akkoriban egyetlenegy meghitt baráti ház nyílt meg Kossuth előtt, Zeyk József háza, aki szintén emigráns magyar, aki amerikai konzulként vetődött Turinba. Ekkor topann be Erdélyből a turini szük kis baráti körbe a nagybácsi házába a kis Zeyk Sarolta. Abba a férfikörbe, amely a konzul házat időnként hangosabbá tette a tizenhatéves leány varázsos fiatalsága, lelkiségének finom illata, ifjuságának bimbózó bája az öregurakra természetesen a tavaszi csoda erejével hatott. Ennek az érzésnek szinte mágikus hatása alól nem tudott szabadulni a nyolevanévesnél idősebb Kossuth Lajos sem.

A turini napokról kevés emlék maradt fenn, hiszen féltve őrizte ennek a légies szerelemnek emlékét az öreg Kossuth és sokkal később, huszonöt évvel Kossuth halála után, kerültek nyilvánosságra azok a levelezé-

sek, melyek betekintést nyújtanak két gazdag és tiszta lélek érintkezésébe.

Az első levél

Az első levél még megszólítás nélkül van, egészen rövid és első szakasza így szól:

»Köszönöm. Megilletődött lélekkel, szivem egész melegével köszönöm kedves ajándékát, melyet ereklebecsűlőrtökkel ruház fel előttem annak tudata, hogy az saját kedves kezeinek műve, Isten áldja meg jóságáért édes gyermekem.«

A második levél érdekessége, hogy azt a nagy magyar szabadsághős így fejezi be:

»Szeretetének áldását küldi az a vén rom, akit 82 év előtt (brr! beh régen volt) híres nevezetes Zemplén vármegyének Talya városában úgy kereszteltek, hogy

Lajos

a másik nevének értékét az idők vihára már rég elfújta...«

A harmadik levél már ezzel a megszólítással kezdődik: »Kedves Napsugaram!« és éjfélíg írta az agg Kossuth, amj kitanik a befejezés néhány sorából: »Hánem éjfélt kong a szomszéd toronyóra. Hát majd holnap. Most jó éjszakát kedves gyöngyvirágom! hullassa szemekre Morpheus álomvirágait. — Jó éjszakát.«

A vallomás

A legmegrendítőbb emberi dokumentum a harmadik levélnek ez a vallomása:

»Es most a szeretet áldását küldöm Önnek kedves leánykám! oly bensőséggel küldöm, mint aminővel a hívok imádkoznak. — Különös tünemény az, hogy Ön, kinek gyermeked kedélye oly korán anynyi érettséggel párosult, minő hatást képes gyakorolni arra, akit szive jóságából egy kis bizalmasságra méltatott. Láthatja a hatást hosszú levelem hangulatából, kezdetben a bus öreg beszélt komoran, mint a hang, mely a sírból szól; aztán, amint Önnek írva Önhöz varázsolt a képzelet, ifjukorom humorának árnyéka is reávetődött ösz fejemre, még tréfálni is képes lehettem; igaz sületlenül, de mégis lehettem. Szinte restelleném a gyermekes játsziasságot, ha nem tudnám, hogy azt más nem fogja olvasni, mint Ön kedves leánykám; kinek oly öszinte hűlével tartozom a vidorító varázsért, melyet társaságában élvezni engedtetett. Hiddje el nekem, bus öreg fejemnek ez kedves jótünemény volt; áldja meg az Isten mind a két kezével érlette. Nem kérek Öntől viszonzást azért, amit Ön iránt érezek. Minő viszonzást is kérhetnék? a gyermeki szeretetet szülei iránt, amíg ők élnek, kegyelele idegenre nem ruházhatja át; Ön oly igen fiatal (unokámnak leánya lehetne); s én oly igen öreg vagyok, hogy testvéremnek sem fogadhatna el, hát minő viszonzást adhatna? Tiszteletet? ittam ezt az italt csömörletig; szánakozás tárgya lenni nem szeretek, könyörületet elfogadni büszke vagyok; — hanem egyet kérek: bizalmat — hintsek be Önnek életuntjait a végzetek a szeretetnek virágaival, a boldogságának gyümölcsseivel, de ha mégis megtörténnék, hogy amíg én élek, támaszra lenne szüksége, jusson eszébe, hogy hűvéb baráta nincs, mint én vagyok. — Engedje reménylenem, hogy ha nem gyakran tisztel is meg jóakaratu emlékezetével (Miért is ne tenné?) de egészen még sem fogja elfelejteni önzetlen vonzalmu öreg hű barátját

K. Lajost.

Későbbi leveleiben titánbesókkal látja el, sőt amikor meghallja, hogy angolul akar tanulni, kikeresteti a legjobb szótárt és elküldi neki. Leveleiben a féltés mellett, hogy a levelezésből a kisleánynak baja származhatik, belevegyül egy kis féltékenységgel is, hogy ion valaki és hamarosan elrabolja tőle.

»Nem híres, de hírhedt...«

Megkéri, hogy ne az ő címére küldje a leveleit és ezt ezzel indokolja:

»... még pár évig is itt feledne a halál s az alatt míg itt feled, — Te új érdekek kötelékeibe fűzve a Z... Sarolta

nevet Izéné asszonyosság nevével cseréled fel (csak nem ám valamely oly koros Izé uram nevével, aki atyád is lehetne, mert az ily korszakok házastársak közt mindig keservesen magbosszulja magát, ha nem is rögtön, de 10—12 év alatt minden bizonnyal, amikor a férj roskatag agastyán, a nő pedig még életerőtől, életvágytól pezsgő menyecske, mondom: azzal kecségetem magamat, én bohó öreg ember, hogy Te viszonyaid minden változása mellett sem felejtkezel el rólam egészen, hanem bár terhedre esik is, nekem amugy »per carita« még is gyakran inni fogsz. Hát e remény mellett eszembe jutott, hogy miután nekem oly nem híres, hanem hírhedt, nem »berühmt« hanem »berühent« nevet varrt nyakamba a fá-tum, melyet bizonyos körökben amolyan: Wau Wau-nak tekintenek; hát bizony megeshetnék, hogy ha amonnan Erdély határszéle felől gyakran adatik postára levél, amely ama Wau Wau nevére szól, hát az felőlük valamelyik marosparti postamesternek, s az, mint a Doctorra travestált Ludas Matyi »harmadik ujjával« megbóli homloka bubját» és conspirátiót szaglál és a Te ártatlan leveleidet Turin helyett Bécsbe a »Cabinet noir«-ba expedálja.

Később Sarolta férjhez megy, majd első lánya keresztapjának Kosuth Lajost hívja meg. A levelezés továbbra is fennmarad, szívélyes hangja mindvégig, csupán a bunak árnyalata lengi be. S hogy ezt elültolja, most már több humort vegyít a levelekbe és egyik helyütt ezt írja: »Miért volna az öregség tiszteltetnémeltő. Ha valaki 90 esztendőszáma, nagyobb tiszteltetnémeltő az ő száma, mintha csak 30 éves volna.«

Az epilógus

Az emberi élet utjait felsőbb törvények szabják meg és ki hitte volna, hogy a görög sorstragédiák fekete szárnyai lebegnek Zeyk Sarolta élete felett. Ki gondolta volna, hogy annak a harmatkönnyű léleknek törékeny vázát, amely valamikor új ifjúságot revellált a magyar szabadság legnagyobb forradalmának idegen földön sorvadó testi és szellemi életére. — egy országoti szerencsétlenség fogja durván szétroncsolni. Két lélek találkozik most valahol és kezét fog egy örökké elválatatlan barátságra.

(k. l.)

Elindult utjára a Nagy Hang

A courtoinei óriási kísérleti robbantás

Páris, május 16.

Mire ez a sebtiben papirosra vetett néhány sor megérkezik Szuboticára, a la-courtoinei Nagy Hang bizonyára eljutott már oda. Lehet, hogy semmitsem hallottak a 10.000 kiló melinit felrobbanásából, de ez nem jelenti azt, hogy azok a levegőhullámok, amelyek a Nagy Hang-ot vitték nem érkeztek volna oda.

Megérkeztek, de alkalmasint oly gyöngén, hogy a gyarló emberi fül nem vehetett róluk tudomást. Vigasztalódnak még Párisban sem hallották meg a Nagy Hangot... Uedig pénteken este félnyolc óra tájban minden valamirevaló párisi hölgy és ur az óráját tartotta kezében és nézte, mikor ér a mutató félnyolcra. A mutató pontos volt, az emberek szíve hangosabban dobogott...

— No most!...

Sokan befogták fülüket, hogy dobhártyájukat megóvják a rettenetes zajtól. Ez az óvatosság azonban felesleges volt. Az óramutató nyugodtan elhagyta a félnyolcat, háromnegyed nyolcat, majd nyolc lett, de a Nagy Hang még mindig nem érkezett meg. Csakhamar az a hír terjedt el a francia fővárosban, hogy »közbejött akadályok miatt« elmaradt a robbantás.

Szó sincs róla, nem maradt el.

Péntek délután a kitérített időben az összes hivatalos személyiségek ott voltak a millevachei fensíkon, amely La Courtoine közelében terül el. Több hektárra kiterjedő réten hatották végre a kísérletet. Tegnapelőtt meggyújtották a száraz fűvet, hogy a robbantás helye körül tiszta legyen a föld s így az oda hulló vasdarabokat könnyebben megtalálhassák. Ennek a lepörkölt területnek a közepére helyezték el a

64 hordócska melinitet,

amely összesen 10.000 kilót nyomott. A hordók körül néhány méternyi távolságra 23 gödröskét ástak s mindegyikbe

egy-egy tengeri malacot helyeztek el.

Valamivel közelebb voltak a löporhordókhoz a kutyák. Velük is kísérleteztek, 23 darabot »rögzítettek« le a robbanóanyag körül. A boldogtalanok isszonyatosan vonítottak. Többen, akik hallották ezt a vonítást, könnyekre fakadtak.

— Még az ember sem tud meghaltobban panaszkodni. — mondogatták — mint ezek az állatok.

A kutyák akkor kezdtek el igazán nyugtalanodni, amikor látták, hogy a tengeri malacokat ledöncölják. Könyörgésük nem hatotta meg az

embereket. A parancsszavak keményen hangzottak el, utasítások az egyik helyről a másikra röppentek.

— Mindenki a helyén van? — kérdezte szigorúan Herberin őrnagy.

Mindenki a helyén volt. Hét óra 15 perckor már senki sem volt a 10.000kilogram melinit közelében, csak — a kutyák és a tengerimalacok. A tudós megfigyelők visszavonultak két hatalmas lövészárk mögé. Az egyik 300, a másik 600 méternyire volt a robbantás színhelyétől. Az emberek nyugodalmat erőltettek magukra.

Hét óra 20: Herberin őrnagy kiveszi az óráját s többé nem veszi le róla a tekintetét.

Hét óra 25: Az egyik kutya, kis foxterier, kétségbeesetten vonít, a hangja elgyöngülten bár, de a megfigyelőhöz ér és az izgalmat csak növeli.

Hét óra 27: Valaki ezt kérdi — »őrnagy ur nem jó lesz bedugni a fülünket?« Az őrnagy nem válaszol, mereven az órájára néz.

7 óra 28: Csend, senki sem beszél többé...

7 óra 29: A lövészárkban az emberek ösztönszerűen hátra húzódnak, mintha attól félnének, hogy valaki rájuk akar ütni.

Aztán... Aztán felemelik a fejüket s azt látják, hogy a földből óriási, sötét, vörös füstös láng emelkedik ki s ez a láng mintha feljűk akarna közeledni. Ugyanakkor a levegő elkezd rezkedni, hullámszerűen szaladni.

— Igen, szaladni. — erősítette később Mourain professzor — úgy éreztem, mintha nekem szaladt volna a levegő s ugyanakkor a füst az égboltozatra akart volna felmászni.

— Buuumm... Csak ezzel a szóval tudják a Nagy Hangot jellemezni, isszonyatos, rettenetes. Az isszonyat és retentet ott tilt mindenkiné az arcán. Mikor a Nagy Hang végre tovasodródott, kiugráltak a lövészárkokból s rohantak a robbantás színhelye felé.

— Élnek! Élnek! — ez volt az első örömteljes benyomás, amit nyertek. Igen.

a tengeri malacok és a kutyák életben maradtak.

Hogyan, miképpen, majd megmondják a tudósok, egyelőre örül mindenki. A kutyák is örülnek s hálásan nyalogatják a közelükben levő emberek kezét. A derék állatok elfelejtették, hogy ugyanezek az emberek köztölték őket oda a 10.000 kiló melinithez.

Kik árulták el 1917-ben az olaszoknak az osztrák-magyar frontot?

Pivlo volt tartalékos százados könyve

— A Bácsmegyei Napló bécsi szerkesztőségétől —

Két érdekes könyv jelent meg a minap Mariborban az SHS legionárius szövetségének kiadásában. A könyvek szerzője Pivlo Lajos dr. volt tartalékos császári és királyi százados, aki nyíltan bevallja, hogy 1917-ben ő és szlovén bajtársai árultak el az olaszoknak az osztrák-magyar frontot. Pivlo könyveinek (»Jablane med frontama«, Almák a frontok között és »Vulkanska tla«, Vulkáni talaj) történelmi jelenségük van, mivel az 1917. évi árulás után az a ma is elterjedt legenda keletkezett, hogy a monarchiát pármái családból származó Zita császárné és királynő árulta el az olaszoknak. A főárló, Pivlo Lajos dr. az olasz front 1917-iki eseményeiről ezeket írja:

1917 július 10-én egy olasz repülő jelent meg a Val Sugana-i osztrák-magyar lövészárk felett és egy csomó röpcedulát szórt le. Az osztrák parancsnokság a szakaszparancsnokoknak szigorúan meghagyta, hogy gyűjtsék össze és a hadosztályparancsnokságnál adják le ezeket a cédulákat. Ez a parancs Pivlonak, aki akkor még főhadnagy volt, kapóra jött. Az olasz pilóta a Spero közelében levő tábortábor állásoknál is ledobott néhány csomag röpcedulát és Pivlo felajánlotta, hogy megbízható patrouillek által összegyűjti ezeket a veszélyes zónában levő cédulákat. Az egyik ilyen patrouillet Mlejnek szakaszvezető vezette. A kicsiny csapat csupa fiatal bosnyák katonából állott. Az esti félhomályban kibújtak az állásból. Mlejnek először Pivlo előbb átadott neki egy csomagot, amely az osztrák-magyar állások skicceit és terveit tartalmazta és megbizta, hogy alkalmas pillanatban szökjön meg a vele levő együgyű bosnyákoktól és később, ha visszatér, hazudjon nekik valamit. A bosnyákok tényleg csakhamar elvesztették parancsnokukat, mire elhatározták, hogy megvárják. Közben nyugodtan almat ettek. Mikor azonban parancsnokuk még virradatkor sem tért vissza, elhatározták, hogy visszatérnek állásaikba és jelentik a szakaszvezető el-tűnését. Mlejnek szakaszvezető közben az olaszokhoz szökött át és azonnal előadta, hogy fontos dokumentumokat kell átadnia a II. olasz hadsereg parancsnokságnak. Egyik parancsnokságtól a másikhoz küldték, végre autón Vicenzába, a második hadsereg parancsnokságának székhelyére szállították. Távollétéről Pivlo természetesen nem tett jelentést a hadosztályparancsnokságnak. Knott hadnagyott, Mlejnek szakaszparancsnokát avval nyugtatta meg, hogy az elűnt szakaszvezető még ugyanazon a napon visszatérhet és a hadosztályparancsnokságnál való feljelentés csak zaklatásokat eredményezne. Mlejnek 36 óra múlva tényleg visszatért és szakaszparancsnokának Pivlo tanácsára kalandos históriát mesélt el, amit ez azonnal elhit. Mlejneket tetéért Pivlo őrmesterré léptette elő, azonkívül kijárta neki a nagy vitézségi ezüst érmet

Vidale osztrák alezredes, zászlóaljparancsnak rendeletére időről-időre tisztpatrouilloknak kellett a hadállások elé menni. Ez a parancs Pivlonak alkalmat adott, hogy többször átránduljanak az olaszokhoz. Mindannyiszor két világító rakétával jelentette az olaszoknak, ha utban volt hozzájuk. 1917 július 21-én Pivlo főhadnagy és Konhusek zászlós azzal az ürüggyel, hogy a tábortábor őrséget vizsgálják, átmentek az olaszokhoz. Az olasz lövészárkokban csakhamar megjelentek az olasz őrszisztek, egy őrnagy vezetése alatt, aki Inzif néven mutatkozott be Pivlonak. Az őrnagy részletesen kikérdezte Pivlot, aki a beszélgetés során átadta az osztrák-magyar terveket és parancsokat tartalmazó csomagot és a 18. tüzér-hadosztályban végbement legújabb változások leírását. Inziff elmesélte Pivlonak, hogy a hadseregparancsnokság a Mlejnek szakaszvezető által küldött terveket és skicceket megbecsülhetetlen értékűeknek tekinti és maga Cadorna generális is tanulmányozta az anyagot. Majd megkérdezte Pivlotól, aki Faolini néven mutatkozott be félve az

osztrák-magyar ellenspionázstól, hogy hívják tulajdonképpen és hova való. Mikor Pivlo megmondotta valódi nevét és közölte, hogy Marburgban középiskolai tanár, az őrnagy azt válaszolta, hogy Maribort nagyon jól ismeri, az ő neve nem Inzif, hanem fordítva Finzi és a háború kitörése előtt Budapesten volt katonai atassé. Miután az őrnagy is leleplezte inkognitóját, kabátzsebébe nyúlt, 10.000 koronát vett elő és azt Pivlo kezébe akarta nyomni, az azonban visszautasította.

A bucsuzás előtt Pivlo még megkérte Finzi őrnagyot, hogy figyelmeztesse az olasz parancsnokságot arra, hogy az olasz tüzérség az osztrák-magyar tábortábori őrségek lövedéközeire azonnal néhány a Telve és Castellnuovo községek bejáratára irányuló nehéz gránáttal feleljen.

A következő napon Pivlo terjedelmes patrouille-jelentést fogalmazott meg és előadta, hogy a patrouille egy olasz tábortábor őrséget megtámadott és elkergetett. Bizonyítékul néhány olasz felszerelési cikket, két olasz fegyvert és az olasz őrnagy által átadott olasz újságokat mellékelte. Július 23-án Pivlo megismételte látogatását az olaszoknál, a csapatnál, amelyben bosnyák katonák szolgáltak, — távozását avval okolta meg, hogy Kouhutek zászlóssal Speroba megy. Az olasz hadállásokban ismét Finzi őrnaggyal találkozott, aki közölte vele, hogy Cadorna mostan a tiroli határon nem akarja megtámadni az osztrák-magyar frontot, mivel megbízható forrásokból olyan információkat kapott, hogy az osztrák-magyar hadvezetőség a Felső-Iszonzó völgyében von össze csapatokat és átörésre készülődik.

Augusztus elsejére tüzte ki Vidale alezredes zászlóaljparancsnok Pivlo frontszakaszának megvizsgálását. Pivlo jel utján ezt közölte az olaszokkal, mire azok nyomban bombázni kezdték Pivlo fedezékét, aki így akarta Vidale-t az inspektiongtól visszatartani. Vidale alezredes azonban az ágyúzás ellenére is megjelent

Augusztus 3. és 4-én Pivlo ismét látogatásokat tett az olaszoknál. Elhozta nekik a Valpiano és Asiago közötti tüzérségi állások áttekintő tervét és a tartalék-municionáról szóló kimutatásokat. Azon kívül egy igen fontos dokumentumot adott át Finzi őrnagynak a 181. hadosztály augusztusi programtervéről. Ebben elsőként a I/6 zászlóalj ugynevezett »Coalba-vállalkozása« szerepelt. Egy kombinált bosnyák roham-különítménynek és Ertl alezredes rohamszázadának kellett volna az olaszokat megtámadni és az agnedói pályaudvart rajtaütéssel és az ott levő olasz katonaság körülvételével elfogadni. A fontanellei és samonei pontok megtámadása és elfoglalása a Deutschmeisterekre, a bécsi háziezredre volt bízva. Finzi őrnagy mosolyogva zsebre tette ezt a fontos aktát és Pivloval megállapodott a kölcsönös jelzésekben. A tervek legnagyobb része így nem sikerülhetett, csupán Ertl alezredesnek az agnedói pályaudvar elleni támadása járt sikerrel, habár Pivlo ezt is jelezte az olaszoknak. Az olasz csapatok ideges parancsnoka, Cadorna generális egyik rokona augusztus 19-ikén, a támadás estőjén már háromszor alar-mirozta csapatait. A negyedik riadó éppen ezért nem sikerült, az osztrák-magyar rohamcsapatok behatoltak az olasz állásokba, az olasz parancsnok elesett és az olasz katonák javarésze fogságba került. Habár az olasz altisztek az osztrák-magyar parancsnokságon kihallgatásuk során elmondották, hogy az olaszok pontosan tudták a támadás napját, vallomásuk nem talált hitelre, mivel a parancsnokságon nem akarták elhinni, hogy az osztrákok körében árló akadt. Inkább az elővigyázatlan telefonálással magyarázták az olaszok informáltságát. Érdekes, hogy Pivlo százados, aki hónapokig működött, mint az olaszok önkéntes kéme, két elfogott olasz altisztet szökésre akart bérni, ezek azonban: Ábasso la guerra! Le a háborúval felkiáltással visszautasították Pivlo ajánlatát és csatlakoztak a többi foglyok csoportjához.

Beszélgetés

Marinetti-vel
a futurizmus megalapítójával

Velence, május

A Piazza márványparkettje ezüstszínűre fűrdött az ilylápák fénylővájában. Hullámozik rajta a tömeg. És a hullámozó tömeg soknyelvű félhalk morajából, az arkádok alatt ötven lépésenként váltakozó zenekarok muzsikájából, az egész derűs tavaszi szimfóniából egyhelyütt kihangzik egy furcsa kórus. Fiatal torkok harsányan, ütemesen bőmbölnék artikulatlan hangokat:

Frá frá frá hu-u-u!!!

Aztán

hi-hi-hi ha-ha-ha ho-ho-ho — — hui!!!

s utóbb az egész indián üvöltés beleful egyetlen diadalmas »bene«-be. A dalárdán érezni a kitűnő karmester, olasz muzikalitás és jeles összetanultság munkáját.

Mi ez? Megyünk a láng irányában. Az arkádok alatt, egy cukrászdában, mintegy husz fiatal gyerek ül. Előttük elvéve üres feketekávécsésze, mögöttük személyenként átlag husz esztendő. Ujra működni kezd a harsány kórus — valami elragadó groteszk komikum van ebben az egész tömeghalandzsában.

Körülöttünk egész embergyűrű. Mindenki nevet; megpróbálok ránevetni a közepén ütemesen hadonászó szöke karvezetőre, egy másodpercig visszamosolyog, aztán rettenetes komolysággal ordít és dirigál tovább. Mi ez? Valami új társasjáték? Kedélyes örültek koncertje? Velencei angolpark? A szomszédom nevetve mutat a kör közepére és egyetlen névvel megoldja a rejtelmet:

— Signore Marinetti!

Odaüzenek neki — kihallgatásért. Marinetti, a barnaképi, nevetőarcu, fehérfogú ur felém tör. Lehet vagy harminc-harmincöt éves, a keménykalapja kicsit a tarkójára billent, ragyog a jókedvtől, kedélyes weanerre emlékeztet. Kifogástalan franciasággal mutatkozik be, meghív egy kis sétára és megindult a furcsa menet, szűk sikátorokon át, ódon, néma, kis paloták közt, elől mi ketten Marinetti urral, mögöttünk a lármásan hadonászó, vitatkozó, boldog ifju-óriások kara.

Marinetti gyorsan, vidáman mesél:

— Azért jöttem Velencébe, hogy megmondjam végre a véleményemet a királynak. Hát mikor a király kint a Giardino Pubblico-ban megnyitotta az internacionális kiállítást, én hozzákezdtem szépen a *manifestumom* felolvasásához. A nők visítózni kezdtek, azt hitték merénylet (neveve emlékezik vissza), de a király intett: »Mit akar Marinetti? Hagyják beszélni!« Akkor én szépen végigmondtam kifogásaimat a kiállítás vezetősége ellen, mely az anyag összeállításánál kirekesztette a fiatalokat. Amint készen voltam, két rendőr már fogta a karomat és vitték a rendőrségre. Ott ültem egész estig. Akkor bejött a prefektus, nagy művészi vitánk volt, felvilágosítottam, hogy kizárólag csak a művészet érdekei vezetnek és megígértem, hogy nem megyek el a disz-előadásra és nem fogok ott botrányt rendezni. Erre szabadon engedtek. Oh, én már nem politizálok. Egyszer, régen, igenis politizáltam, akkor fasiszta voltam, egy fronton küzdöttem barátommal: Mussolini-val, együtt is voltunk letartóztatva. És fasiszta vagyok még mindig, de Mussolini monarchista és militarista lett, Mussolini megtagadta a fasiszmust, én viszont Mussolini tagadtam meg. Ezt ő egyébként tudja is, megüzentem neki; azóta nem politizálok.

— Ez a tömeg itt mögöttem, a hieim, akik igazat adnak nekem. Szeretnek itt Olaszországban, főleg Rómában és Milánóban, ahol felváltva tartózkodom. Állandó szoros kontaktusban állok más országokkal a miénkkel rokon művészi mozgalmával, az angolokkal például, de főleg az oroszokkal, ahol nagyon méltányolnak és megértnek engem. A németekkel különösképen nem igen érintkezünk, valahogy nem tudtam megtalálni még az odavezető szálakat. Van azonban egy magyar költő, akivel levelezem és aki nagyon érdekel bennünket: monsieur Kussák, ugy-e?

— Furcsa, hogy a hivatalos körök sehol sem ismernek el. Vagy így

van ez rendjén, hogy mindig csak a fiatalok költője maradjak?...

Kicsit szinte elszontyolódik a futurista poéta barnára sült nevető, kekek arca. Aztán megint felderülten teszi hozzá:

— Ámbár, tudja isten, talán igaz van; fiatalok költőjének lenni egész szép dolog.

Kedvesen bucsuzik. Végezetül megkérdelem még, — ama rejtélyes Szent Márk-téri népdal értelmét. Marinetti keze tétova gesztusra lendül, amint magyarázza: valami oiyasfélélt jelent, mint az »Öröms«, az örömet illusztrálja. Tudja, olyan himuszféle.

Aztán elmerül megint az ifju titánok rejtélyesen fra-fra-frazó tömegében.

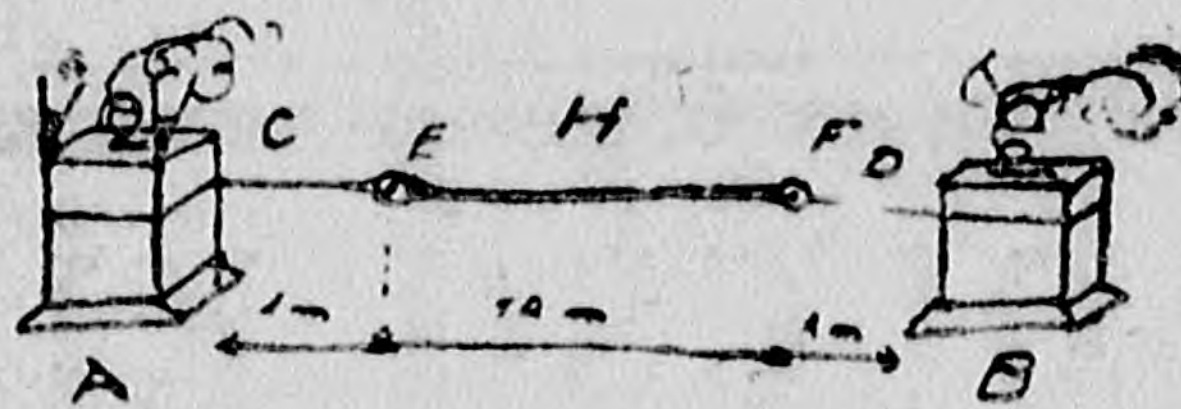
A radiotelefon felvevőállomása

Praktikus antennaszerelesek

Az a probléma, hogy a leadó-állomásról elindított elektromos hullámokat hogyan kell felfogni, nem okoz különösebb nehézségeket és amatőrök is megbirkóznak vele. Ismeretes, hogy ha a hullámok utjukban egy, a földdel vezetőileg összekötött és jól vezető testbe ükőznek (rész, vas, bronz), akkor egy részük abban fog továbbterjedni. Ha tehát fel akarjuk fogni a lakásunknál elhaladó hullámokat, egy jól szigetelt rézvezetékét fogunk lakásunk fölött, vagy előtt kifeszíteni s ezt a vezetékét összekötjük egy olyan vezetékkel, amely szobánkba a készülékünkhöz vezet s aztán a földdel van összekötve. Az éterben tovahaladó hullámok egy részét tehát felfogjuk és az antennán keresztül szobánkba vezettük.

Az alábbiakban néhány praktikus antenna-szerelést ismertetünk.

1. A ház a városban más házak közepette áll s lehetséges a háztetőn az antenna elhelyezése.

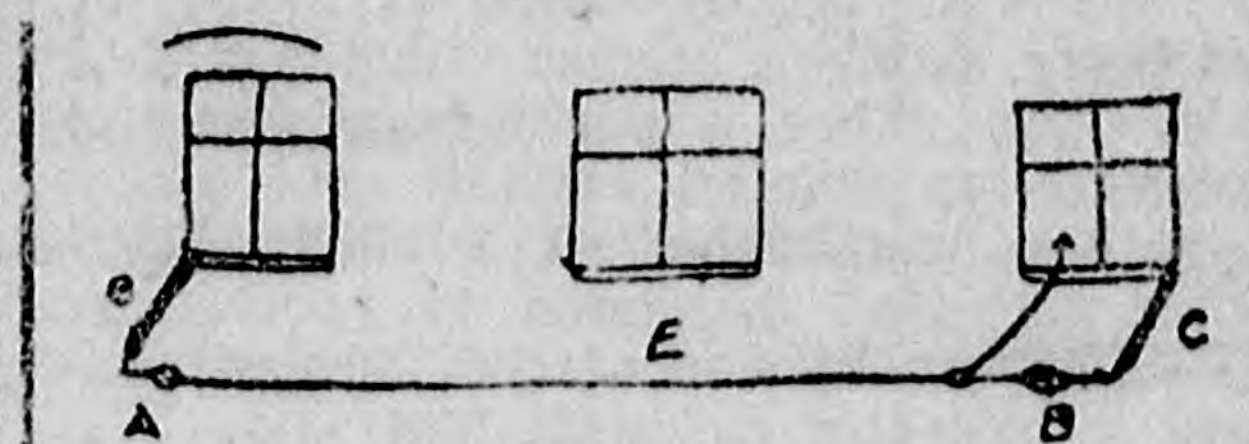
A és B kémények között kifeszítettünk egy csupasz rézdrótot, melynek átmérője 1—1.5 mm. lehet. A rézvezeték két végén porcellán alátét-csigákkal szigeteljük, egy méternyit a kéménytől. Ez a szigetelés egy-, vagy kétszeres lehet. A szigetelő-csigát C és H drótokkal úgy kötjük a kéményhez, hogy a két drót ne érintkezzen. Több drótot is húzhatunk párhuzamosan egymás mellé, csak arra kell ügyelnünk, hogy a vezeték legalább 30 cm-nyire legyenek egymástól.

Minthogy az amatőrök célja a telefonleadó-állomásokról leadott hullámok felfogása s ezek az állomások legtöbbször kis hullámhosszakkal dolgoznak, a legjobb eredményt egy nem túlságosan nagy antenna fogja szolgálni. Kis hullámhosszakra jól bevált antennát ábrázol az 1. számú ábra, melyen a helyes méretek is fel vannak tüntetve. Ezt az antennát kifeszíthetjük két kémény, vagy épület között, vagy vidéken két fa közé. A készülékünkhöz vezető drót jól legyen szigetelve, átmérője 1.5 mm. lehet.

2. Az épület a város közepén fekszik, az antenna az előbbi módon nem helyezhető el. Ebben az esetben a feladat már nehezebben oldható meg.

a) Ha a telefon áll rendelkezésünkre, akkor a megoldás egyszerű, de csak akkor, ha a telefonnak lévvezetéke van. Tudni illik, akkor máris kész antennával rendelkezünk. Elégséges készülékünket a telefonhoz vezető drót bármelyikével összekapcsolunk, csak egy kis és lehetőleg változtatható kondenzátort kell közbe kapcsolnunk. A telefonhoz kapcsolt készülék azt semmi módon sem befolyásolja, sőt a telefonon egyidejűleg lefolyó beszélgetések sem fogják zavarni a készüléket. Itt azonban az a nehézség, hogy a telefonigazgatóság tiltja a telefonvezetéknek bármilyen készülékhez való kapcsolását.

b) Ha nem áll légi telefonvezeték rendelkezésünkre, kísérjük meg ablakaink előtt egy lehetőleg hosszú drót kifeszítését, amint azt a második ábrán bemutatjuk.

Két egy-egy méter hosszú farudat olyan módon erősítjük az ablakhoz, mint a zászlóknál szokás. Ezek közé kifeszítjük a szigetelővel ellátott csupasz rézvezeték s egy tetszőleges pontból szobánkba igazgathatunk egy jól szigetelt drótot.

Ezzel az elrendezéssel nem fogunk nagy eredményeket elérni, ha egyszerű készülékünk van; mert csak 10 kilométeres körzetben levő leadó-állomás hullámait foghatjuk fel így. Többlámpás készülékek esetében sokkal jobb eredmények érhetők el. Abban az esetben, ha nem tudunk külső antennát elhelyezni, még marad egy megoldásunk: a kerettel való felvétel.

c) Praktikus keret, amelyen — érzékeny készülék segítségével — 2000 kilométerrel jövő hullámokat is felfoghatunk: Egy fakeret, — melynek oldalhossza 1—11.5 méter, szélessége 0.1 méter, — 25 menet szigetelt csöngővezeték tekerünk fel. A vezetéknek két helyen lesz leágaztatása, még pedig az 5. és a 15. menetnél. A keretet a harmadik ábrán, a leágaztatásokat a negyedik ábrán mutatjuk be.

A legtöbb telefonleadó-állomás kis hullámhosszal dolgozik; egészen 600 méterig. Ilyen állomások felvételénél az első 5 menetet használjuk, tehát A—B-t. A 4500 méteres hullámokig 15 menetet használunk; ekkor B-t C-vel össze kell kötnünk s az A, D végeket vezetjük készülékünkhöz. Végre, ha 5600 méteres hullámhosszakat karunk felvenni, akkor a B, C, és D, E vezetők köttendők össze, a készülékünkhöz pedig az A és F drótok vezetnek. Megjegyezzük, hogy a keret mozgathatóvá kell készítenünk, hogy az összes leadóállomások irányába állítható legyen. Praktikus és egyszerű elmozdítható keretet szolgáltat az ajtó is, melyre menteinket felerősítjük. Az ajtó kitarva, vagy becsukva, a keretet különféle helyzetekbe hozhatjuk.

3. A ház vidéken, nyílt helyen fekszik.

Ebben az esetben az amatőr ideális helyzetben van, nagyszerű eredményeket érhet el. Elhelyezheti antennáját két fa, vagy épület közé s biztos lehet abban, hogy jól fog vele dolgozni. Éppen a vidéken, a falun lakót érdekelheti legjobban a rádió-telefon, mert ő — aki a postára van utalva, — nem minden esetben fogja idejében kapni a híreket. Az antenna elhelyezésénél annak irányja is igen fontos szerepet visz. Akkor foghatjuk fel legjobban a hullámokat, ha antennánk a leadó-állomás felé van irányítva. Mivel itt telefontól van szó, azért célszerű az antennát francia—németországi irányba mutatni.

A készüléket még a földdel kell összeköttetésbe hozni, hogy az elektromos hullámokat felfoghassuk. Ez egyszerű módon vihető keresztül. Elég egy 1—1.5 mm. átméretű rézvezeték a vízvezeték csaphoz, gázcsaphoz, vagy a központi fűtés fűtőtéséhez kötni. A készülékhez két drótot vezetünk, az egyik az antenna-vezeték, a másik a föld-vezeték.

A Milkó-könyvek előfizetői

Mult vasárnapi számunkban közöltük az irodalom és kultúra barátainak nevét, akik dr. Milkó Izidor (Baedeker) a közeljövőben megjelenő hat kötetes új könyvére előfizettek.

Alábbiakban közöljük az újabban beérkezett előfizetők neveit.

Az elmúlt hét folyamán a következők fizettek elő:

Becker: Hegedüs Mór. Horgos: Dénes Testvérek. Novi-Bečej: Pollák Emléke. Novisad: Neumann Árpád, Rosenbaum Sándor. Novi-Vrbas: Bantz Fülöp. Senta: Grát Ármán. Sombor: dr. Gál Rezső, Kerény Sándor. Stanisić: Bröder Miksa, Ehrenfreund Dezső, botica: Allén Jakab, dr. Békeffy György, dr. Biró Károly, Goldmann Sándor, Gombos Lajos, Hermann Mátyás, Hermann Vilmos, Heuduschka Benő, dr. Janiga János, Kereskedelmi Egyesület, Klein Oszkár, Kemor Géza, König Pál, Kornhauser Ignác, Kunetz Sándor, Léderer Ödön, dr. Löbl Marcel, Manheim Simon, Márkus Simon és Lipót, Mihalkovics Ádám, Nép kör, Reményi Frigyes, Rossia-Fonciere Bizt. Intézet, Sándor Zsigmond, Scsón Arthur, Spitzer Ferenc, dr. Vajda Félix, Weitzenfeld Dénes. Topola: Lebach Gyula. Torza: Heiszler Vilmos. Vel. Kikinda: »Pyram« Rézvénytársaság.

A hat kötetes díszes kiállítású mű előfizetési ára 320 dinár. Hogy a könyvek nyomdai előállítását biztosítani lehessen, arra kérjük azokat, akiket a magyar könyv érdekelt, sziveskedjenek mielőbb beküldeni az előfizetési összeget dr. Milkó Izidor címére Subotica.

Berényi János:

MEG TUDNÁM ÖLNI

Meg is tudnám ölni,
Ha most nálam volna.
Szenvedő kis arcát a porba tipornám,
Hóvirág lelkére lehelném az átkom
Vak fekete lángját.
Hamvas nyaka husát
Görccsös karom rozsdás, bűnös örve fogná
Kegyelmet ha kérne kibuggyant sikollyal.

Meg is tudnám ölni,
Rám sugárzó vérét le a porba ráznám.
Beteg, félénk ajka utolsó kérését
Fellenére tenném.
És ha hű tüzekkel
Szamjuhozna arcom' haldokló szemébe:
Eifutnék előle,
Hogy jelen-nem-voltom sirban termő álmát
Szaggassa örökre.

Tudom: meg is ölném, volna csak most nálam
S faldokló ajkának vércsókoltja földjén
Femetetlen hagynam pusztai sasoknak.
Fehér süzi testét átkozni is tudnám,
Meg is rágalmazni,
Meg is csufoltatni,
Meg is osztorozni
És el is feledni.

Meg is tudnám ölni
Ha most nálam volna.
S jaja, a másik percben
Rajja tudnék lenni egy félénk szavának.
Csokolnám ruháját imádságos ajkkal,
Szentelen kacsoját megfogni sem merném,
Csak remegnék érte.

És megkoszoruznám gyáva szivfóhász közt
— Hogy ujjam se érje —
Ibolyás erekkkel halványan lilázott
Lázus halántékát.
És ha megigézne gazdag szeme lángja:
— Bánatmarta árnyék —, könnyező szeméből
Sírva térdpelne.
És lennék a papja,
Lennék aszkétája,
Lennék remetéje,
Az élem virágozott, pihenésre üző,
Aldozatra hívó csodatest-olárnak.

Szerkesztői üzenetek

- 2 -

K. S., Szenta. A téli olimpiász Chamoi-x-ban volt. Világrekordot nem állítottak föl.

F. A., Kovin. Ügyének állása iránt érdeklődni fogunk beográdi szerkesztőségünk útján. Az eredményről értesítjük.

P. R., Sunja. Ha ön huszonhat éve itt lakik és községi illetősége meg van állapítva, akkor ön minden külön eljárás nélkül is SHS állampolgárnak tekintendő.

Sch. I., Odžaci. Ön nyomban visszakapja biztosítékát, mihelyt az összes számadásokat felülvizsgálták és rendben találták.

K. B. és B. I. A versek egészen kezdetelegesen, mélyen alatta vannak a közönlenség mértékének.

Vajda, Zagreb. Nem tudunk arra nézve kötelezettséget vállalni, hogy írásai mikor jönnek.

D. G. S. Azt írja, közöljük megrázó verseit. Versei közölhetetlenek, de valóban megrázóak. Hidegrázóak.

G. Gy., Novi-Sove. Ha többen örökölték egy házat és azt közösen birtokolják, az egyik tulajdonos a többinek ellenzése esetén csak akkor adhatja el házát, ha a jogközösség megszűntetése iránt polgári pert indított és azt megnyerte. A lakbérrendelet értelmében a tulajdonosnak, ha bérelt lakásban lakik, joga van igényelni egy lakást a saját házában. Az tehát, aki az örökösötől megvette házárszét, a törvényes fölmondási idő után beköltözhet.

Gy. M., Obrovac. Az angol kormány a védővámról szóló törvényt felfüggesztette, ami azt jelenti, hogy az ugynevezett prohibítív vámot nem kell fizetni, csupán a rendes beviteli vámot. A prohibítív vám az angol belföldi ipart védte a külföldi versenyyel szemben és rendszerint magasabb vámtételeket szabott azokra a külföldről behozott árucikkekre, amelyeket Angliában is előállítanak.

K. B., Grnobrdo. A kérdés eldöntéséhez szükséges tudni, hogy melyik amerikai államban van az örökség. Ha erről értesít bennünket, utána fogunk járni az ügynek.

H. I. Haszónbérre csak abban az esetben tarthat igényt, ha errenéve szerződést kötöttek. Haszón elvonása címén pedig csak akkor illeti önt kártérítés, ha rosszhiszemű birtoklás esete forog fenn. Egyébként a tényállás pontos és részletes ismerete szükséges ahhoz, hogy a követendő eljárás tekintetében tanácsot lehessen adni.

Rádió. Az angol népiskolákban ez év április 4-én végeztek kísérleteket a rádiótelefon útján való zeneoktatással. Hetven népiskolában hangosan beszélő rádió-felvételkészülékeket állítottak fel, a Broadcasting Company helyiségéből pedig központi zeneleket kaptak a tanulók. A leadóállomáson az előadón kívül egy híres gyermekkórus is szerepelt klasszikus dalok előadásával. Az összes pedagógusok nagy jövőt ísólhatnak az új tanítási módszernek.

Tenner, Staribečei. Ha a kijátszó csak a hazavitt ütessel érné el az 501-et, partnere azonban figura bemondásával kint van, akkor a partner győzött. A kihívott lap pontjai ugyanis csak akkor jöhetnek számításba, ha a kihívó hazavitte az ütést, de ebben az esetben az ellenfél nem köteles ráadni, hanem felírja a figuráját és ezzel kint van.

H. M., Staramoravica. A fohérlapu, lilanyomású ötödik évfolyamok beváltásának határideje ez év március hó 1-én lejárt. A bankjegyeknek tehát semmi értékük nincs.

K. N. E., Senta. A dinár árfolyama Budapesten a magánforgalomban szinte naponta változik. Egy dinárért ma körülbelül 1050—1100 magyar koronát adnak Budapesten.

W. L., Bečkerek. Kétségtelen, hogy a tanár köteles megmagyarázni a diákoknak azokat az új fogalmakat, amelyek a feladott leckében előfordulnak. Ha önnek, mint szülőnek errenéve panasza van, hozza szóba a szülői konferencián, amely arra való, hogy a laikus szülők is megtehessek észrevételeiket a tanításra vonatkozólag.

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

BÁCSMEGYEI FŐTELEPEI:

NOVISAD

Petra Zrinjskog 36
Telefon 55

SUBOTICA

SOMBOR

Kr. Aleksandra 7. Trg V. Stepanovića
Telefon 303 2307 Telefon 216

Pyram
Pyram
Pyram
A legfinomabb terpentines
CIPŐKRÉMI

„A két áru”
„Ut a boldogság felé”
„A :átán helytartója”
„A börgér”
„Borgia Lukrecia”
„Monna Vanna” stb.

BALKAN FILMEK
NOVISAD

Szépség? Fiatalkori frissesség? Megnyerő külső?

Ezt Ön is megszerezheti és a korai megregegedést racionális arc-, test-, haj- és fogápolással kerülheti el. Csedálatos hatásuk a 25 éve kedvelt Elsa-szépségápolószerek, Elsa-arc- és hajkenőcsök, (2 tégely csomagolással és portóval együtt 25 dinár), Elsa-hajnövesztőkenőcs (2 tégely csomagolással és portóval együtt 25 dinár), Elsa-lilom-tej szépségzsáppan (3 darab csomagolással és portóval együtt 40 dinár) továbbá a többi Elsa-készítmények; Elsa-hajszesz, Elsa-szájviz, Elsa-kélniviz stb. Cím: Felier V. Jenő gyógyszerész Stubica donja körpont 185. (Horvátország) 9101

Fonott FAREDÖNYÖKET és esszlingi REDÖNYÖKET prompt és szolid kivitelben szállít **BENCZE ANTAL ÉS FIA** redőnygyára **VEL-BEČKEREK (Bánát)** Ugyonkök kerestetnek

R A T R I A

szérumtermelő
intézet
Subotica
Telefon 60.

Szállít mindennemű
szérumot
és oltóanyagot.

Díjtalan kórmegállapítás
és felvilágosítás.

VELIKI BEČKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. za PODIZANJE MLINOVA)

TELEFON: 264 ALAPITTATOTT 1921-ben Távirat: „Mühlenbau“

Elvállalunk új malomépitéseket, teljes és részleges átalakításokat legjobb bevált rendszerünk alapján.

HENGEREK OSISZOLÁSA és ROVÁTKOLÁSA

Gépgyár mindennemű malomgépeket, azok részeit és minden szükséges berendezési tárgyakat, legrövidebb szállítási határidőre és legkedvezőbb feltételek mellett való előállítására.

Állandóan raktáron mindennemű MALOMGÉPEK, GANZ-HENGERSZÉKEK, budai „METEOR” MALOMKÖVEK, KONKOLYÓZÓ HENGEREK (TRIEURÖK) Fennállásunk óta berendeztünk 30-nál több belföldi kereskedelmi és vámmalmot (napi fél vagon-tól 12 vagonig terjedő teljesítőképességgel), mely munkáink a legjobb eredményeket igazolják

Ganz hengersizékek egyedüli bizományi lerakata Bánátban. Vezérképviselőnk Novisadon, Gruber Ferenc mérnök Ig. Novisad, Jovana Subotica ul. 9 Kívánságra árjegyzékkel, referenciákkal, tervezetekkel és mérnöki kiküldéssel szolgálunk

PUCH-„EXCELSIOR” MOTOREKE

40 HP. 3- és 6-BARÁZDÁS

EZEN EKE előnyösen elismert és rövid 3 év leforgása alatt a Bánátban 40 drb lett üzembe helyezve.

AZ EKE minden egyéb mezőgazdasági üzemben is felhasználható és minden talajra alkalmas.

Ezen ekét a legolcsóbb és legelőnyösebb fizetési feltételek mellett szállítja

Raubinger János

a Puch-„Excelsior” motorekegyár képviselője

Veliki-Bečkerek, Gundulićeva (Toldy Ferenc) ul. 27.

Az üzemhez adómentes benzint is szállítok!

OLCSÓ KIÁRUSÍTÁS DEUTSCH SIMON

DIVATÁRUHÁZA SUBOTICA

JELAŠIĆEVA ULICA 3. SZÁM. KISKÁPOLNA MELLETT.

Áruraktáram kibővítése és üzletem átrendezése miatt raktáromon levő összes kötött, szövött, rövidáru, uri és női divatcikkeimet, különösen férfi és női harisnyák, férfi ingek, nyakkendők, nyári gyermektrikók, fonott bőrszandálok mélyen leszállított áron lesznek kiárusítva. Felhívom az igen tisztelt vásárló közönség figyelmét, hogy saját érdekében győződjék meg olcsó áramról.

JAVÍTÁSOK

Mindennemű villanygépek, transzformátorok és felszerelések javítása kezeség mellett, elsőrendű szakorok vezetése mellett

modernül berendezett gyárunkban!

JUGOSL. SIEMENS D. D. ZAGREB

Iroda: Draškovićevo 23

Telefon: 8-84, 25-82

Küldemények címzendők:

ZAGREB-SAVA

Iparvágány.

SCHMOLKA

HIRDETO IRODA HIRDETOI SEK
NOVISAD FUTOSKI PUT 2. TELEFON 276

VASIPARI GYÁR

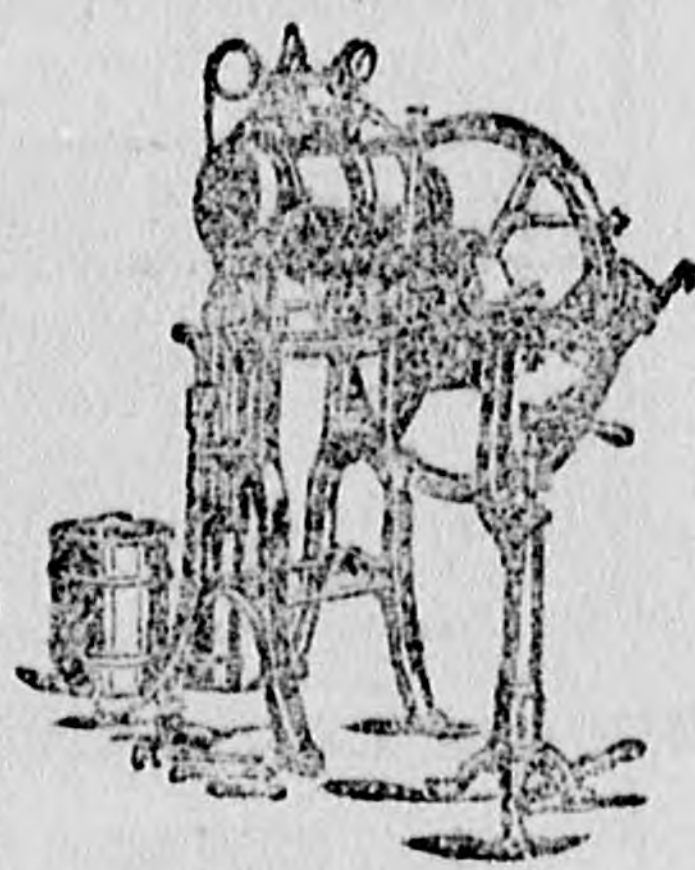
Biztosítja gyárát a legjobb eredménnyel. Régi és használt tűz- és vizesővek újratétele (felfrissítése) szabadalom szerint. Csőfal-hidrepedés, javítások szabadalom szerint. Generalis, javítás és szerelés mozdonyok, lokomobilok és gőzkazánok, gépek, motorok stb.-nél.

Mindenféle vasszerkezet!

PHILIPPOVICS ADÁM

PANCSEVO
(Banat)
(1 órányira
Beogradtól
hajóval)

Nagy raktár komplet
SZIKVIZGYÁRI

BERENDEZÉSEK-ben

kizárólag az e szakmában híres
Dr. Wagner és Társa Wien -
Budapesti cég gyártmányai.

1655
SZÓDAVIZES és KRACHERLIS ÜVEGEK

Mérsékelt árak!!

Tessék ajánlatot és árjegyzéket kérni!!

MOTORHAJÓ KÖZLEKEDÉS

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJ KÖZÖTT:

INDUL:
Staribečejejről 1/2 5, 1/2 8, 1/2 10, 1/2 14, 16 órákor

INDUL:
Novibečejejről 1/2 6, 9, 1/2 12, 15, 17 órákor

Nagyban és kicsinyben!

Ajánlunk:

Magánjáró átalakításhoz való acél- és vasöntvényeket, Mc. CORNICK- és különféle ARATÓ GÉPEK pótrészeit

Kéveköltő

Marokrakó

Fűkaszáló

Aratógépeket

Debreceni gépgyári

Gazdasági gépeket

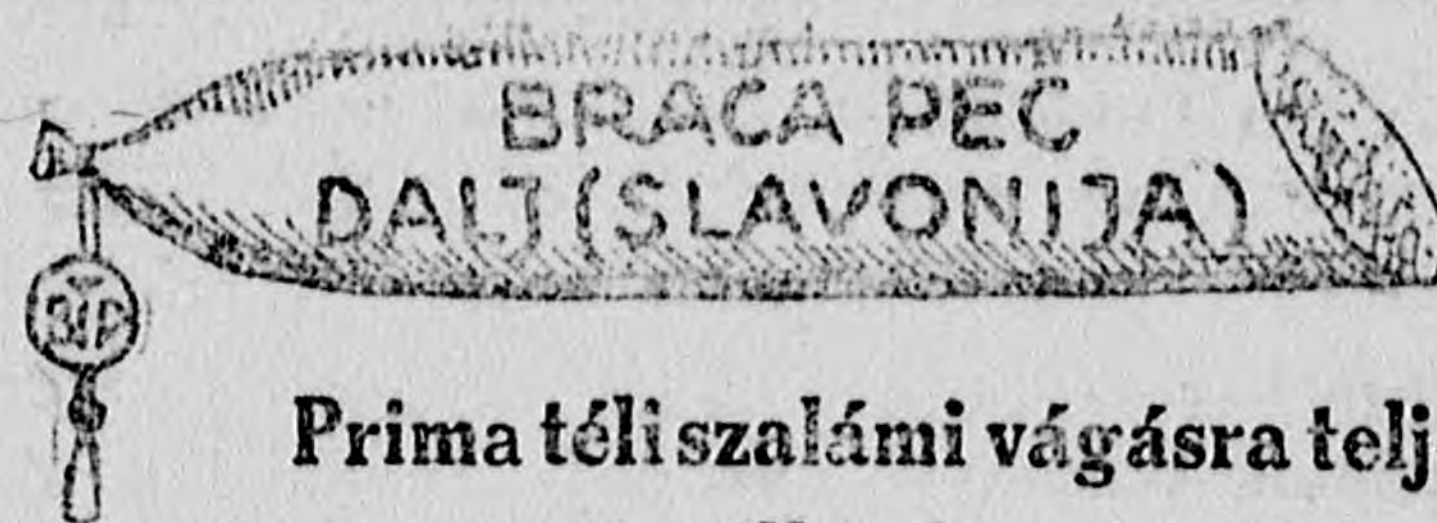
Körting motorekéket

kisebb gazdaságoknak

MŰTRÁGYÁT

SCHUMACHER RUDOLF FIAI
STARI-BEČEJ

3456

Prima téli szalámi vágásra teljesen érett, állandóan raktáron.

KÖNNYŰ KERESKEDELMI

ÖNTVÉNYT

(Kommerzguss) és

SZÜRKE ÖNTVÉNYT

minta és rajz után készít:

OSIJEKI VASÖNTŐDE és GÉPGYÁR R. T.
OSIJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA I
TVORNICA STROJEVA D. D., OSIJEK

Vezérképviselőt és mintakereskedőt a Vojvodina részére:

MAVRO HEINRICH NOVISAD

Tomerinska ul. 9. Telefon: 416.

Raktárról szállíthatók:

2920

Standard { cséplő gép cylinder nyers } olajak

BENZIN Michelin Cabló gummi AUTÓOLAJ
HOFHERR-GÉPEK, Hofherr-cséplőgarnitúrák
Szivógáz generátorok

Dobsin Alkatrészek Csapágyak
Cséplőponyva, l-a gépszij

M. CORNICK kéveköltő-aratógép, eredeti Standard
Manilla, alkatrészek, fűkaszálók

BRAUN MARCEL
Telefon 106 VELIKI-BEČEJERÉK Telefon 106

Valódi Manilla

KÉVEKÖTŐZŐ

Komlózsinegek a legolcsóbb áron. Z ákok jutából, kenderből és lenből. Szalmazsinegek, liszt, szilva, komló és sózsinegek „JUTA HESSIAN” gyári árban kapható. Különböző használt zsinegek eladása. Vagontakaró- és cséplő-ponyvák rendelésre azonnal elkészítettek. Mindennemű zsinegek, kötélárúk, halászati cikkek és hevederek, tömlők, takarók legolcsóbb beszerzési forrás

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsinog- és ponyvanagykereskedő, zsák- és ponyvakülesőző

Futoški put 4, Központ: NOVISAD Telefon: 430
Sürgőnycim: Jutešij

Fiók: Beograd, Karadjordjeva ulica 21, a Szava partján, szemben a hajóállomással.

Fiókok: Zagreb, Bécs, Budapest.

Kivánságára árjegyzékkel szolgálunk!

GÉPSZIJAK

Schamot téglá és föld, tömitések és csövek, mindennemű armaturák és műszaki cikkek, gép és hengerolajok, benzín és gépszijok nagy raktára:

Földvári Béla Stari-Bečeje

Telefon 83. - Legolcsóbb napi árak!

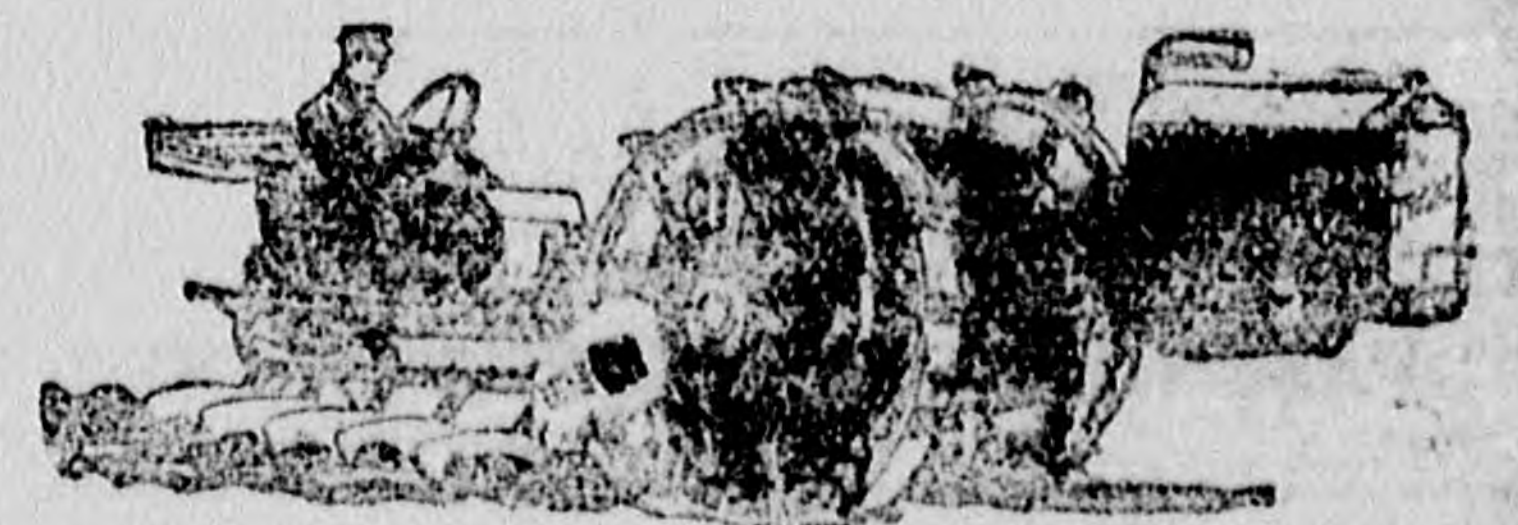
Legelőnyösebb fizetési feltételek!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

A 20 LŐERŐS

„PRAGA” MOTOREKE

bizonyított, hogy a mi viszonyainknak legjobban megfelelő szántógép

TARTÓS, ÜZEMBIZTOS
és RENTÁBILIS

A legmesszebőmenő jótállás
és kiváló referenciák

„RECORD”

IPARI és KERESKEDELMI R. T.

OSIJEK

3075

VERMOREL

PERMETEZŐ GÉPEK

Din. 500.-

valamint az összes alkatrészei és KÉRKŐ jutányosan kapható

KEMÉNY GYULÁNÁL SUBOTIGA

TELEFON: 29.

2240

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá ZSINEGEK legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13 ■ Táviratcim: Hessian
Telefon: 531 - 932

Uj, komplett

Hofherr és Schrantz-féle
magánjáró

cséplőgarnitura

8 lóerős, nagyon jutányosan eladó

Osijeki Vasöntőde

és Gépgyár Rt.

Osijek

Vadászat és Sport

speciális szaküzlet

Óriási választék vadászfegyverek, vadászlőszerek és vadászfelszerelési cikkekben. — Vadászfegyverek raktáron minden gyártmányban és minden kaliberben.

Az ország legolcsóbb és legjobban felszerelt vadászati szaküzlete

Nagyban! Árjegyzék ingyen! Kicsinyben!

Nagy raktár:

Football-

Tennis- és

Atletikai

felszerelési cikkekben.

Angol és német football-labdák és cipők — Eredeti angol Slazengers Doherty és Pattersen-rakettek Tűzijátékok! Halászlátai felszerelések!

V. Bata Sin, Subotica

ÁLTALÁNOS HITELBANK R. T. TEXTILÁRUK RAKTÁRA

Suboticán Park Kralja Petra br. 6. alatt folyó év méreus hóban nyit meg es gazdag árukészletéve a textil gyártmányok minden szakmájából a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Ez alapítással az Általános Hitelbank R. T. a kereskedő világ régi panaszával számolva, oly áru-raktárral akart a viszonteladónak szolgálni, amely őket feloldja a nagy tőke befektetésektől, másrészt azért, hogy itt helyben a legsőbbrendű cikkeket nyújtsa, mentesíti a viszonteladót a vám, fuvar és szállítás minden kellemetlenségeitől. Angol, német es cseh világcégekkel sikerült oly kedvező megállapodásokat kötni, amelyek lehetővé teszik a legjobb gyártmányok minden konkurencián feüi oly aron a vevők rendelkezésére bocsátani, amely jutányos aron az egyes kereskedő képtelen szükségleteit beszerezni, ha csak nem tömegesen rendel áruit es nagy tőkét köt le érte.

KEPVEISELETEK:

Auten Brožok Usti n. Orlicí, Franz Ludwig Söhne Benisch, Erlacher Textil-Industrie, Ernst Seidner Jelau, L. J. Schwadron Chemnitz, Aleksander Boon & Comp. Belfast Irland, John Headcouth London, Myers Webster & Co. Pudsey Yorkstiere.

ELŐNYÖS ÁRON ELADÓ:

20 HP Sauggas Motor (Generator es dynamo) Gatter, Fournirgép, Körfürész, Furó es csiszoló gépek, Gyalugépek es padok felszeretéssel, nemkülönbén a butor- es fafeldolgozáshoz szükséges egyéb gépek es szerszámok (vasenyvezőbakok). Továbbá a raktáron nagy választékban levő különféle szobák — felszámolás folytán — előállítási Telefon 50. áron eladók. Telefon 50.

BUTORGYÁR RT. APATIN

„VULKAN”

Industrija slavnikov in klobukov
Subotica, Strosmajerova ulica 20. (Halpiac).

Gyárt mindenremü női szalma- es nemezkalapokat nagyban es kicsinyben.

Tavaszi szezonra rendeléseket már most elfogadok.

9776

„MINERALIJA”

AZ S. H. S. ÁLLAM LEGNAGYOBB SPECIÁLIS ÁSVÁNYVIZNAGYKERESKEDÉSE

Grčkoškolska u. 7 NOVISAD Görög iskola u. 7

AJÁNLJA

BUKOVAČKAI, ROGAČKAI (Rochitschi) ásványvizeket, SZÉRB SELTERST, BUDAI KESERŰVIZEKET, es pedig Mária es Ferenc József-keserűvizek; GISSHÜBLER, SALVATOR, KRONDORFI, BILINER, MARIENBADI Kreutzbrunn, KARLSBADI Sprudel es Müllbrunn, SELTERS Sprudel vizeket. GLEICHENBERGI 15/10, 10/10, 5/10 üvegekben; LEVICOI es GUBER vizet. KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET.

3500

Butorvásárlók es viszonteladók figyelmébe!

Tulzsufót raktárunk csökkentése miatt, készleteinket rendkívül leszállított áron bocsátjuk a vásárló közönség rendelkezésére. — Dus raktárunk minden igényt kielégít, a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, ugy háló-, mint ebédioszobákból, uriszobákból es irodaberendezésekből, mindennemü kárpitozott butorokból, kárgarniurákból es mas lakberendezési tárgyakból. — Tekintse meg raktárainkat vételköttelezettség nélküli es győződjön meg áraink minőségéről es olcsó árairól. V. rosi mintaraktárunk a tűző tölaktanyával szemben, gyári raktárunk a telepünkön, a vasutálomással szemben.

Trenhaft Butorgyár Senta

Telefonszám 34 es 73.

3582

SIDRO D. D.

ZATRGOVINU ŽELJEZOM
ZAGREB

VLAŠKA UL. 40 TEL. 69 es 21-30

RUDVAS
FEKETE BÁDOG, ZINKELT es ZINKBÁDOG
ROMÁNCEDÉNY
DRÓTSZEGEK

MINDEN NAGY MENNYISÉGBEN, ELŐNYÖS ÁRAK
MELLETT RAKTÁRON

ÉPÍTÉSI ANYAG OSZTÁLY

VASGERENDÁK
BETONVAS
CEMENT, KÁTRÁNYFEDŐLEHEZ, TÉGLA, CSERÉP
TOVÁBBÁ MINDENREMÜ ÉPÍTÉSI ANYAG

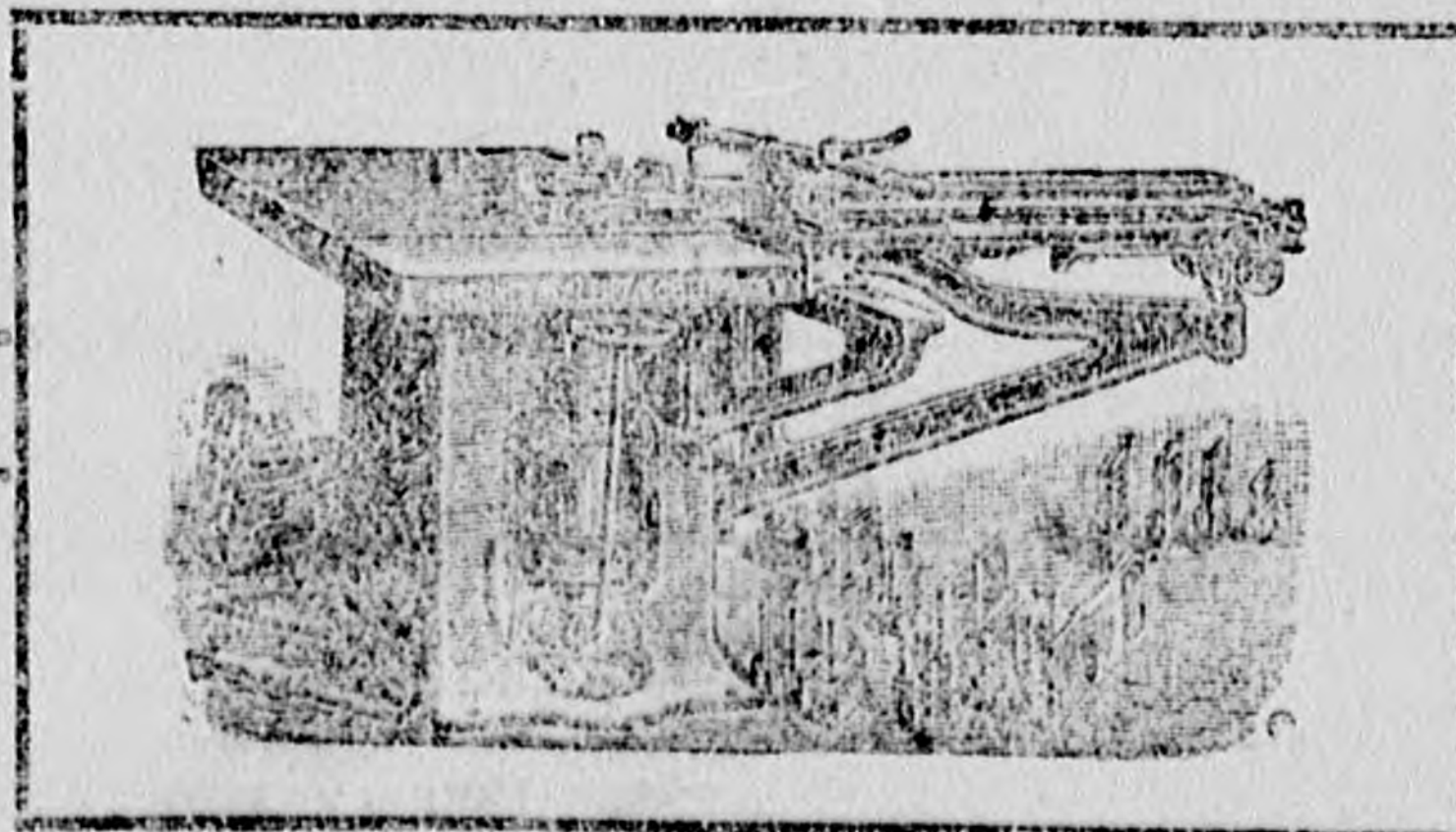
Lichtschein Márton és Társai, Novisad

Központ: Kr. Aleksandra u. 17
Telefon 128

Sürgöncim:
Lichtschein, Novisad

Fióközlet: Futoški put 6
Telefon 296

Malmászati gépek — Szer-
számok es szerszámgépek
Emelők es daruk — Műszaki
cikkek az összes iparvállalatok részére

Mindenfajta szivattyuk es
csövek — Csatornázási
es fürdőberendezési tárgyak
Töztöltésági fecskendők es
felszerelési kellékek

Kirchner & Co. A.-G. Leipzig

gőzfürész es famegmunkáló gépek
képviselése es lerakata

KIRCHNER-SCHRANTZ es CLAYTON-SHUTTLEWORTH R. T.

BUDAPEST — vezérképviselése es lerakata

3514 Szívógáz-, benzin- es gőzmagánjáró, valamint egyéb cséplőkészletek es az összes mezőgazdasági gépek

ADRIÁNK GYÖNGYEI

NOVI VINODOL

PALACE HOTEL „LIŠANJ“
és „SAN MARINO“

AZ INTÉZET EGESZ ÉVBEN NYITVA
ERŐSS SÁNDOR VEZETÉSE ALATT

120 SZOBA

KÁVÉHÁZ, ÉTTEREM, MOZI, KATONAZENE
TERMÉSZETES HOMOKSTRAND
MÉRSEKELT ÁRAK

3488

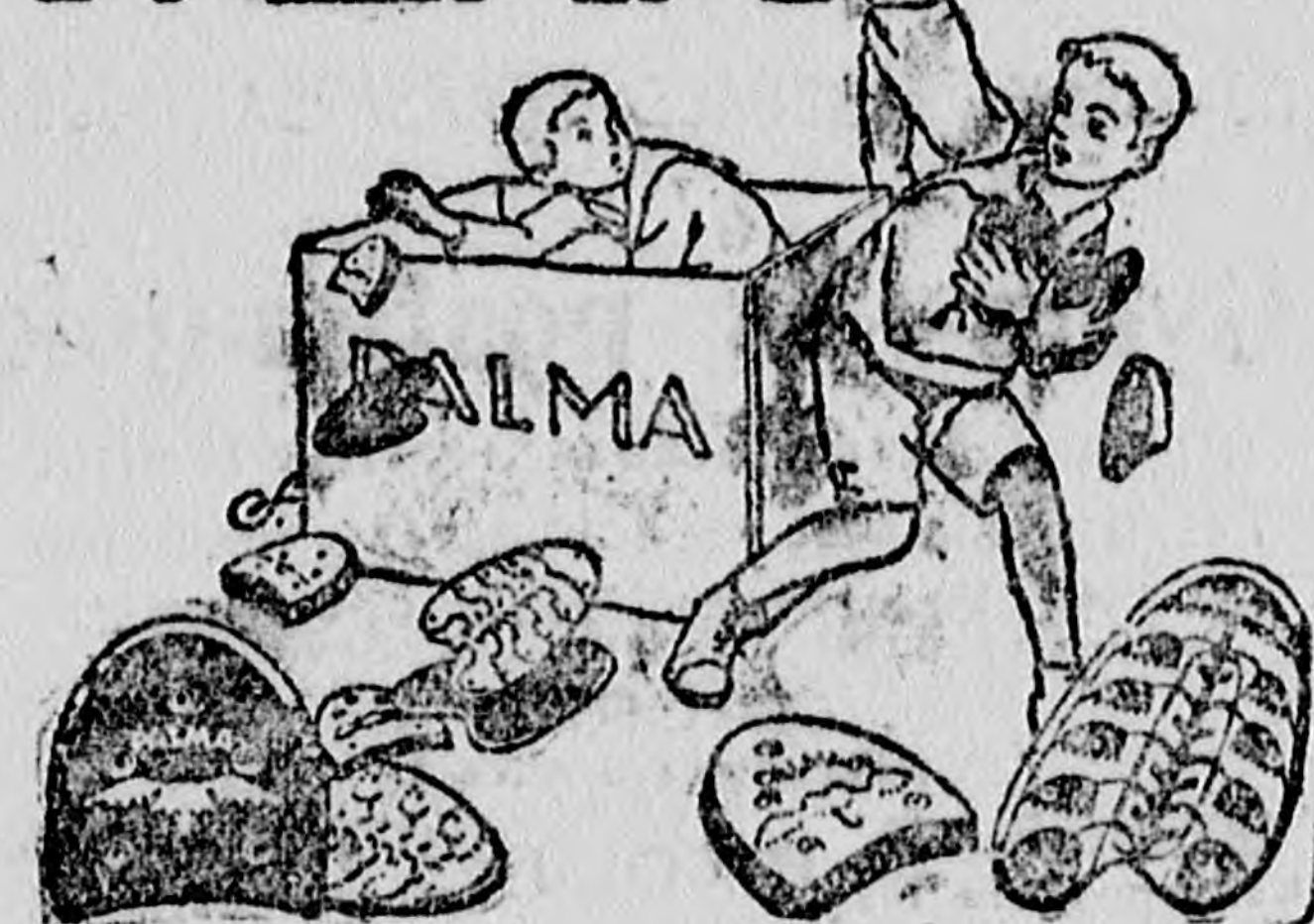
I.-a MESZET

SZÁLLIT

SJEDINJENE KREČANED. D.
EGYESÜLT MÉSZMŰVEK R. T.
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 40. SZÁM
TELEFON 69 és 21-30.

novi-marofi és oćurii modern berendezésű
mészműveiből. Trágyameszet poralakban
Havi teljesítmény cca 150 vagon. 3033

PALMA

Kaucsuksarkot

és kaucsuktalpat

hordanak gyermekek és felnőttek
mert tartós, olcsó és viselete
kellemes. 2353

**IGAZÁN
ELEGÁNS TOILETTEK**

1971

WEINERT HERMANN

francia és angol női divatszalonjában
Subotica, Paja Kujundžića 22. készülnek
Vidéki rendeléseket 24 órán belül elkészít.

4 KERESKES, 30 LÓERŐS

MOTOR ALVÁZ

ÉS NAGY FEDETT BUTORSZÁLLÍTÓ
KOCSI JUTÁNYOS ÁRON ELADÓ
TREUHAF BUTORGYÁR, SENTA

3581

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése

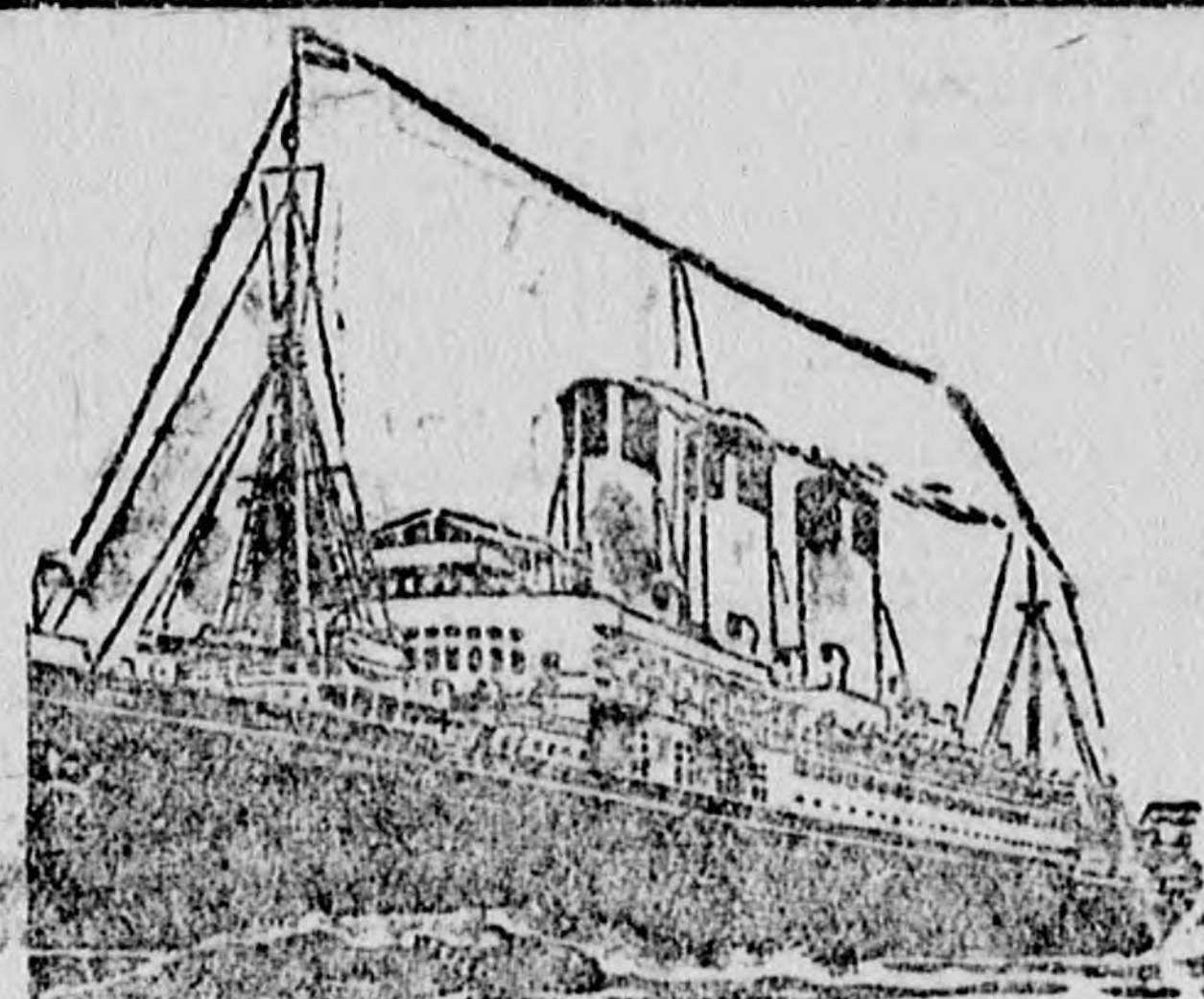
„Szerenád“

Helyesen megfejtették 882-an. Könyvjutalmat nyertek: Nagyabonyi Sándor Senta, Horváth Miklós Budajević Gyurgyint'a Subotica, Nádsai Delinke Čehovec, Magyar Ilonka Sombor, Zrínyi Miklós Subotica, Breitigan Pál Ridjica, Schmeiser Frigyes Vel.-Kikinda, Branko Jovanović Beograd, Komlós Sándor Novisad, Beszédes Böske, Lajusa Jolán Subotica, Szücs Márton Kula, Szobonya Péter Žednik.

VARDAR

BIZTOSÍTÓ R. T. VOJVODINAI
FIÓKIGAZGATÓSÁGA SUBOTICA
TELEFONSZÁM 2-82. SOKOLSKA UL. 7.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával. 2783

**HAMBURG-DÉLAMERIKAI
GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG**

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II. és III. osztályu fizető, valamint ingyenasok részére. A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argentiniába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen, magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Senoina ul. 30 1734

Sentán és környékén

a BÁCSEMEGYEI NAPLÓ részére
HIRDETÉSEKET

MOLNÁR SZ. VINCE könyvkereskedő
a Bácsmegeyi Napló sentai főbizományosa
3867 VESZ FEL.

Bánát egyik városában 15 év óta fennálló, nagy vevőkörrel bíró

elektro- és technikai vállalat
más vállalkozás miatt azonnal eladó. A városban jelenleg nagy átalakítások folynak. Villanszerelők részére biztos megélhetési forrás. Leveleket „Elektrotechnik“ cím alatt továbbít a kiadóhivatal. 3775

Agilis fakeskedő

32 éves, izr., nős, gyermektelen, önálló munkaerő és szervező, mérlegképes könyvvezető, magyar és német levelező, hosszú detailüzleti gyakorlattal

állást keres, vagy betársulna régebbi üzletbe, melynek vezetését magára vállalja. Ajánlatok „Fakeskedő“ jellegre a kiadóba kéretnek 3894

MÉHÉSZETI ÜGYEKBEN

INGYEN TANÁCSOT AD

méhesek berendezését, méhek beszerzését, a méhek szakszerű kezelését részrederésre elvállalja. Méheket, mézet, viaszt bizományi értékesítésre bankgarancia mellett átvesz NAGY JÓZSEF a „Vajdasági Méhészeti Lapok“ szerkesztője Stari-Bečej. 2341

TORINO „FIAT“

6 üléses turaautó kifogástalan állapotban ELADÓ. Bővebbet Tóth és Prandell cégnél Veliki-Bečskerek. 3778

borpárlatot (cognac)

valamint törkölypárlatát nagyban a legolcsóbb áron. 3907

JOHAN GERINGER, BELACKVA

BÁCSKA-BÁNÁTI KERESKEDŐK-UTAZÓK!

A FORD-AUTO

a mi speciális rossz utaink legjobb közlekedési eszköze. Időt-pénzt takarít! Ára olcsó, üzemköltsége minimális, mindenki maga kezelheti. Képviselet és raktár:

Kemény Arnold cégnél, Vel.-Kikinda
Telefon 93. 1737

**Mérlegképes
könyvelőt**

mielőbbi belépésre keresünk, vasszakmában jártas előnyben. Írásbeli ajánlatok Barzel d. d. Subotica intézendők.

Borotvákat, ollókat

és valamennyi e szakmába vágó cikket, szakszerűen készíttől, valamint az összes e szakmába vágó munkát szakszerűen végzek. - Szolid árak! Postamunkát 3 napon belül elvégzük és továbbítok.

Schwab József villanyerőre berendezett műköszörlődjé, Novisad, Primorska 10. Sándor király kaszárnyánál.

FEHÉR MÁTYÁS

autó, gépjávitó és lakatos műhelye Subotica. A személpályaudvar mellett, Boška Vujićeva ulica 21. Braun Lászi házában.

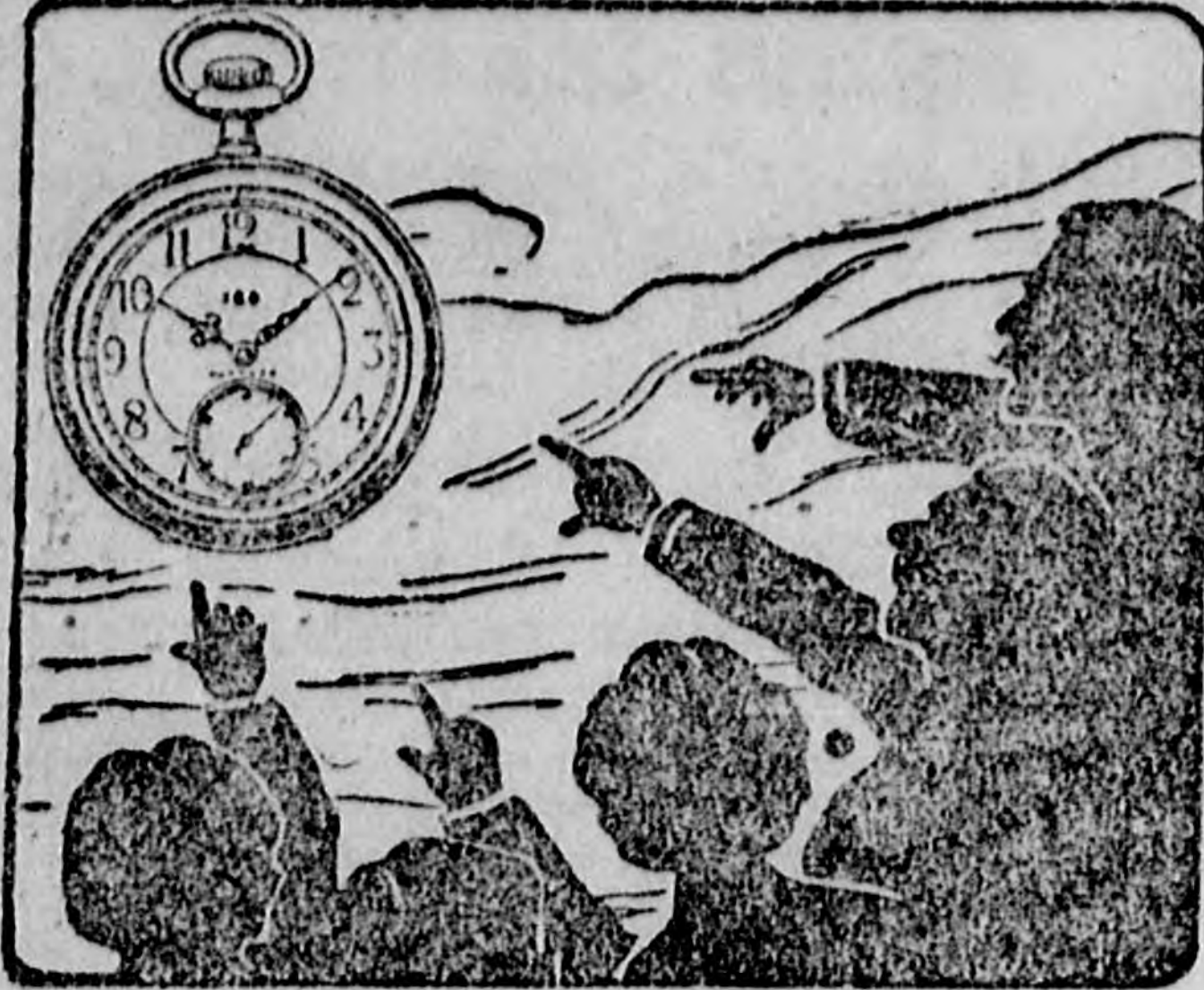
Elvállalok minden szakmabeli munkát, autó-, motor-, gépjávitást és garagirozását teljes felelősség mellett. Az elvállalt munkát olcsón és pontosan készítem. 3601 Telefon 122.

Ford-szántógép

SZÁNT, HAJT, VONTAT
PETRÓLEUMMAL
Logolcsóbb gazdasági erőgép.
A világon páratlanul elterjedve. Előrendő referenciák a legnagyobb gazdaságokból.

LINCOLN FORD FORDSON
Autorizált képviselője: HALTENBERGER VILMOS
Budapest, VI., Nagymező-u. 19. Sirogyeim: Fordson Budapest
A Ford-Traktorok behozatala és szállítása körül felmerülő időtrábló nehézségekre való tekintettel a szántókhoz szükséges traktorok megrendelését már most kérem eszközölni, hogy a szükségesleti időre rendelkezésre állhassanak

379

Az óra

vásárlás bizalom dolga, mert a vásárlásnál nem lehet tudni, hogy a javítások mennyiben drágítják meg az óra árát.

Csak akkor védekezhetik veszteségek ellen, ha az óramű teljes megbízhatóságára meg van a garancia. A Suttner-cég, mint saját svájci óragyárainak jugoszláviai lerakata, állandóan csakis elsőrendű órákat tart minden árban raktáron. A legjobb az „IKO“ jegyű! A svájci gyár szavatol az óramű jóságáért. Kérje a gazdagon illusztrált árjegyzéket. Postaköltségre küldjön be mindössze 2 dinárt.

H. Suttner Ljubljana 976. sz.
óraszétküldési ház, Szlovénia.

Gőzmagánjárók:

6 HP „KEMNA“ 13 léghörös, teljesen új,
8 HP „LANZ“ 12 léghörös, gyárilag javított,
8 HP „BADENIA“
12 léghörös, gyárilag javított

Gőzcséplőkészletek:

8 HP Hofherr-Schranitz gyártmány,
10 léghörös gőzlokomobil
54" hozzátartozó cséplőgéppel
1919. évből, teljesen új karba helyezve

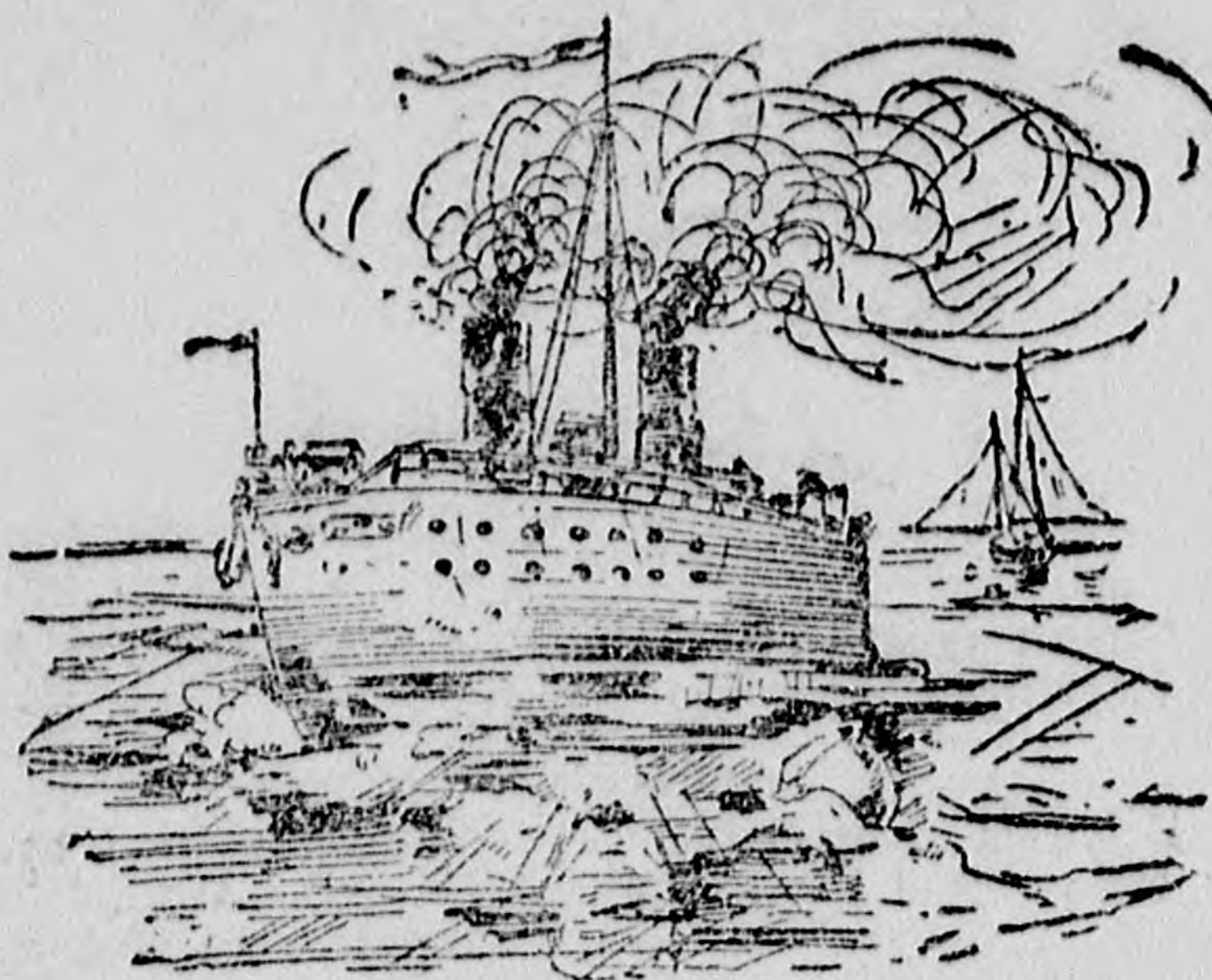
olcsón eladó!

Azonnal szállítható!

Fehér Miklós Gépgyár R. T.
Budapest, V., Váci-ut 80

Rejtett kép.

Hol a kapitány?

Aki a fenti rejtett képen a kapitányt megtalálja, vágja ki a képet s május 29-ig egy levelezőlőpra rag szíva küldje be a kiadóhivatalba. A megtalálók között egy dívatumpert sorsolunk ki Beck Jenő subotical kötöttáru üzemeből.

A múlt vasárnapi számunkban közölt rejtett képen a gólyát megtalálták 1210-an. A 100 dinárt sorsolás útján Galics István Subotica, Kumičičeva ulica 6. szám nyerte meg.

Beck Jenő kötöttáru üzeme Subotica, Pašičeva ul. a gőzfürdő mellett.

Teufel-Ronzern

Jugoslavensko d. d. za promet armatura sisaljka i strojeva Zagreb Zrinjevac 1 IV.

Tüzi-, házi-, bor-, Janke centrifugális szivattyúk, szivógáz-generátorok, szerelvények.

Faipari gépeket

legteljesebb svédrendszerű biltenös gölyös csapágyazással, subotical raktárból versenyárban azonnal szállítok.

JELLINEK JÓZSEF
SUBOTICA, Paže Kujundžićeva ul. 4. (Uri Kaszinóval szemben)

Testlici Retorta Faszén

Bácskai vezérképviselet:
Ludwig Hubert Novisad
Željeznička ulica 19
3067

Alkalmi vásárlás!!!

Felhalmozott **sirkőáruk** négy választékban és faconban úgy fekte svéd gránit, labrador, szarke ciontok és márványban stb. Versenyképes árai! Tervszerint közzobrászati munkákat vállalok
Viragh Gyula kőfaragó
Bácska-Topola. 2680

STENICIN

a leghízbiztosabb hatású **POLOSKAIRTÓ**
Kezelése egyszerű. Kapható Landauer Drogeria Subotica

Vashordók

30 drb 4-6 q és 50 drb cca 150 kg. befogadóképességgel, használt, de jó állapotban, benzín vagy petroléum tárolásához kapható:

Bácskai Mezőgazdák Szövetkezeténél Sombor
3887

8-as gyári magánjáró 10 léghörös lokomobil, Máv. cséplővel. 6-os fogaske-rekes kitűnő karban levő Máv cséplőgarnitúra, külön 6-8-as cséplők, motoros morzsoló fűrésszel, egy szalagfűrés, üzemben megtekinthetők és eladók. :: Vadóc Károly géplakatos Bács-Topola.

Gyenge férfiak-

nek 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cluj „Patent 608“ Cluj (Kölözsvár) 9022 Első számú postafiókbérlés.

JOZSODINAI DOBOZIPAR

Subotica, Sudarevičeva ulica 84. Telefon 421.

Legízesebben és legolcsóbban készít cukorkás-, szappanos-, gyógyszer-, poudé- és mindenfajta KARTONDOBOZT. — Gyors és pontos szállítás!

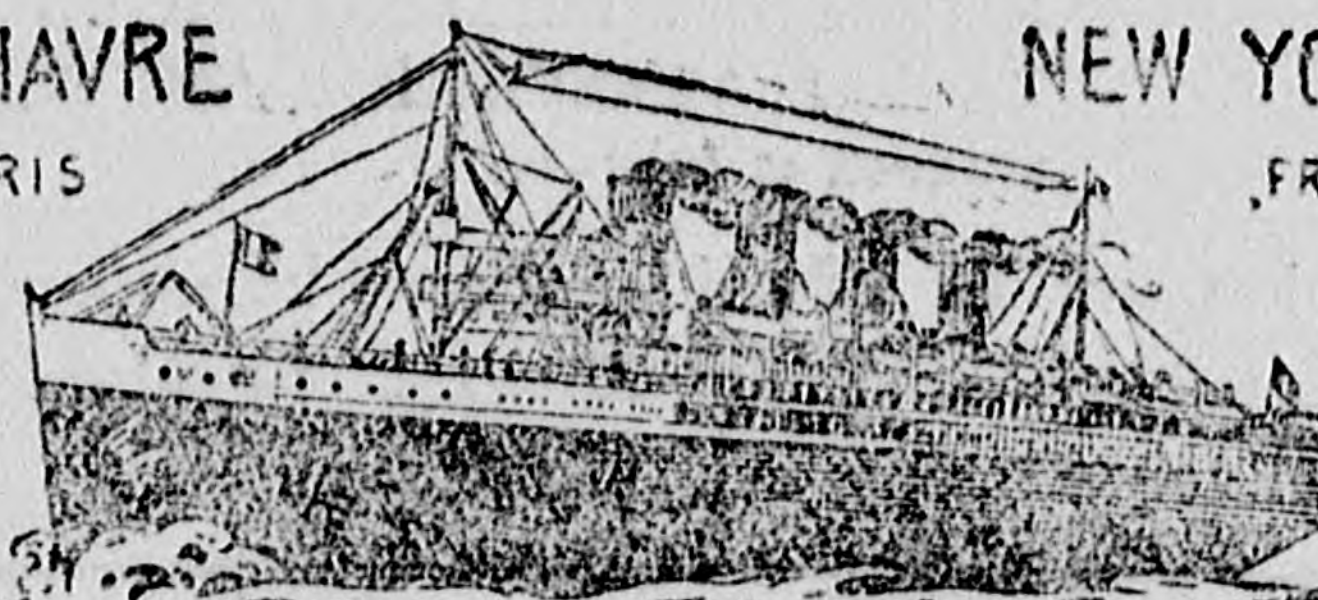
VILÁGSZABADALOM!

3 év óta forgalomban levő és tökéletesen bevált nagy hasznót hajtó, **fatüzelésű, folytonégo kályhám szabadalmát** értékesítenem egész Jugoszlávia területére, esetleg vezérképviseletét átadnám tökével rendelkező cének. Válaszok a szabadalom tulajdonosához: **HEBER SÁNDOR** kályhagyár Budapest VI. Vilmos császár ut 39.

Olcsó tűzifa és faszén

csak vagon-tételben kapható **Šumska Industrija „Topoljak“ Novabukovica.** A tűzifa 1222/23 vágásu, száraz s tölgy-, gyertyán- és kőris keverék.
Bővebbet Sv. Ranitović Osijek, Krežmina ulica. Telefon 4-77

HAVRE PARIS NEW YORK FRANCE

FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Gyors- és postahajók

utasok továbbítására Amerikába. Felvilágosításért és hajójegyért forduljon az SHS. királyságbei vezérképviselethez:

ZAGREB
Mihanovićeva ulica 4.
BEOGRAD BITOLJ LJUBLJANA
Keragjorgjeva 101. Kolodvoraka ul. 41.
Vezérképviselet:
SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB
Sürgöncim: TRANSAT.

BECKI DRUG SUBOTICA

GABONÁS ZSÁKOK
PONYVA 2068
ZSIMEG
KÖTÉL
KÁRPITOS CIKKEK
GYAPJUTAKARÓK
MALOMHEVEDEREK

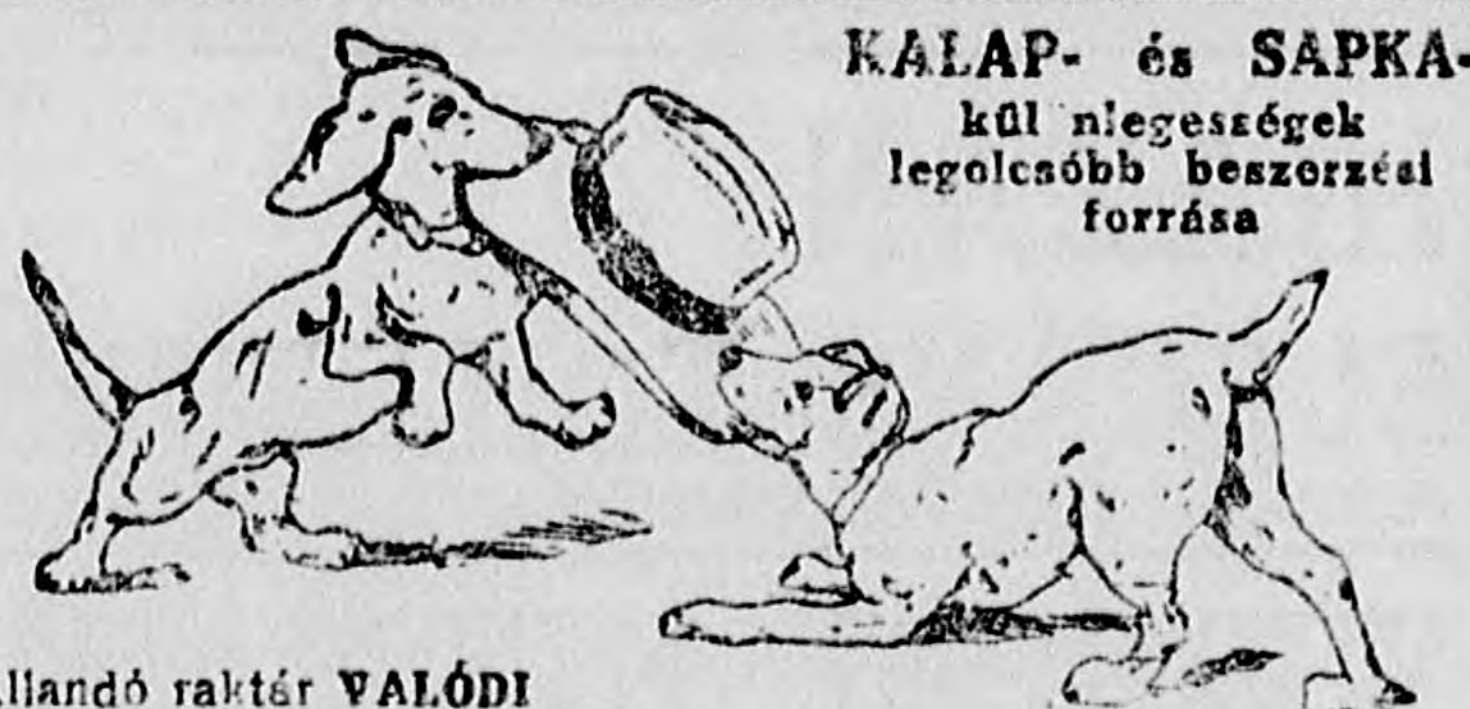
TECHNIKAI CIKKEK
gép- és varrószíj
OXIGÉN
Gép, henger és motorolajok, benzín, továbbá, kocsikenőcs, szerszámok, szerszámgépek, malomfelszerelési cikkek.

Telefonszám: 412. - Sürgöncim: BEKDRUG

ÉPÍTŐ-HOMOKOT

tetőzés szerinti mennyiségben, minden vasutvonal irányába, leggyorsabban, csakis vagonszámra szállít bányájából

ERTL JÁNOS ODŽACI, BÁCSCA

KALAP- és SAPKA-
kül megességek legolcsóbb beszerzési forrása

Állandó raktár **VALÓDI BORSALINO**-kalapokban!
WEISZ HENRIK SUBOTICA, JELAŠIČEVA UL. 5
3901
Kiskápolna mellett

Uj vukovári arctisztító kenőcs szeplő, himlőhely, sömör, májfolt, kelések, fakadékok, forrósági pörösenés, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzás ellen.

Uj vukovári bőrszépítő szappan és puder, mely az arckenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal arcot kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 dinár, szappan 5 dinár, puder 8 dinár. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak Krajčović által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajčović, a készítő arcképe látható.

Ze. Krajčović gyógyszerháza, Vukovári.

Miért nem főz gázzal?

Olcsóbb mint a fa, tiszta és a konyhában nem terjeszt hőséget.